

Chefer:

Politikere blander sig for meget

rundspørge side 16

Affald og larm:

Styr de unges udendørs fester

partyproblem side 22

Marie Stærke blev

klogere af fire år i opposition

politikerliv side 20

kommunen.dk

POLITIK FRA RØDDERNE

TORSDAG 16. MAJ 2019 / NR. 5 · 62. ÅRGANG

Kære nye folketing:
Giv os nu den udligningsreform!
Kærlig hilsen kommunerne

folketingsvalg side 4

Fra bar mark til **fremtidens by**: Ambitiøse byprojekter fokuserer på **fællesskab** og **bæredygtighed** – vi har bare ikke rigtig **vænnet** os til tanken endnu.

arkitektur side 12

Timeprisen på byggetilladelser hopper op og ned

I Hørsholm koster det i gennemsnit 937 kr. pr. time, kommunen bruger på at sagsbehandle en byggetilladelse, mens det i Middelfart kun koster 300 kr. i gennemsnit i timen. I Rebild og Thisted laver kommunerne byggetilladelsen gratis. Uanset om man skal bygge en ny lagerhal eller et nyt parcelhus, har 22 kommuner gjort det gratis at få en byggetilladelse. Derimod koster det i gennemsnit 937 kr. pr. påbegyndt arbejdstime i Hørsholm, mens Middelfart Kommune leverer den samme service til i gennemsnit 300 kr. pr. time. Det viser en ny opgørelse fra Dansk Byggeri over de gennemsnitlige timepriser, som kommunerne tager, når de sagsbehandler byggetilladelser til enfamiliehuse, landbrugsbygninger, fabriksbygninger og etagebyggeri.

'Vi kæmper alle for at blive set, det er klart. Både os, der er bevidste klovne, og dem, der er det ufrivilligt. Spøg til side. Det mest irriterende er faktisk de her restriktive regler fra kommunerne, som vi bliver mødt af.'

Cirkusdirektør Benny Berdino om plakater i lygtepælene - til TV2

Nyt tilbud til alvorligt syge med uforklarlige symptomer

Rigtigt mange mennesker lever med stærke smerter og andre alvorlige symptomer, uden at lægerne på hospitalet kan finde en konkret årsag. Når de ikke kan finde en årsag, er det svært at tilbyde en god behandling - og patienterne risikerer at blive sendt rundt mellem egen læge, kommunen og hospitalet i årevis, fordi ingen ved, hvad de skal gøre for at hjælpe. Regionsrådet i Region Hovedstaden har derfor afsat yderligere fire mio. kr. til Center for Komplekse Symptomer, som skal hjælpe mennesker med alvorlige symptomer ofte uden en egentlig diagnose. Alle regioner vil inden for det næste år tid have indført tilbud til denne patientgruppe ud fra de fælles faglige retningslinjer for behandling.

Overenskomst på plads for lærerne på de kommende FGU'er

Undervisere med flere på den nye forberedende grunduddannelse FGU har nu en overenskomst på plads, som regulerer deres ansættelsesvilkår på et niveau, der svarer til andre statsansatte læreres, og med samme arbejdstidsregler som kendes fra andre lærerområder.

I Aarhus skal små grønne oaser med blomster ændre folks vaner med at stille deres affald, cykler og andet storskrald oven på byens affaldskuber. I første omgang er de grønne oaser opstillet i et boligkvarter i Aarhus centrum, og efter sommerferien udvides forsøget til andre kvarterer. Ideen er inspireret af den hollandske by Rotterdams brug af 'nudging' inden for håndtering af affald i byzoner. I den første måned fandt Rotterdam Kommune 75 pct. mindre affald omkring de oasepåklædte beholdere. Omkring tre måneder senere var mængden faldet med 85 pct.

Foto: Aarhus Kommune

Jacob Christensen
@jacobchr

Spørgsmål fra udlandet: “Hvad har været det mest fremtrædende ved den danske valgkamp?”
Mig: “Joeh, ham med reklamen på Pornhub. Så var der hende med silikonebrysterne. Og så ham der er sur over at han ikke må gøre en borgmester gravid”

Aftalen er forhandlet mellem Moderniseringsstyrelsen og Uddannelsesforbundet og godkendt af Lærernes Centralorganisation, oplyser parterne. Blandt hovedpunkterne i overenskomsten er en basisløn på mellem 390.000 kr. og 468.000 kr. og ens lønforløb for alle lærere og vejledere, uanset hvilke linjer de arbejder på.

Danmark i top-fem over mest klimapåvirkede lande

En ny undersøgelse viser, at Danmark er i top fem over lande, der mærker den største effekt af klimaforandringer i Europa. Sammen med Litauen, Finland, Estland og Letland oplever Danmark den største samlede ændring i temperaturer, vandstand i havet og nedbør siden 1960.

GreenMatch.dk, der formidler salg af grønne energiløsninger i Danmark, har lavet den omfattende undersøgelse af klimaforandringernes effekt på europæiske lande.

276.263

førstegangsvælgere vil deltage i folketingsvalget 5. juni, vurderer Danmarks Statistik. Det er 6,5 pct. af den samlede vælgerskare.

Forskning skal gøre os mere fysisk aktive

Samtlige 98 kommuner skal være en del af et nyt forskningsprojekt, der skal gøre os klogere på motionsvaner, og hvad der får os til at bevæge os. Det er SDU, som med et nyt forskningsprojekt vil involvere 400.000 danskere og indsamle data. Projektet hedder Danmark i bevægelse, og med de store mængder data får kommuner, stat og organisationer bedre muligheder for at planlægge og prioritere, hvad der kan gøres for at skabe aktive generationer i fremtiden. Projektet inviterer til tæt samarbejde mellem SDU, kommuner og idrættens organisationer. Med knap 12 mio. kr. fra Nordea-fonden vil forskere de næste tre og et halvt år kortlægge folks motiver og muligheder for bevægelse. Resultaterne skal formidles direkte til borgere og organisationer i kommunerne.

Tog James Heckman fejl?

Statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) og børne- og socialminister Mai Mercado (K) præsenterede regeringens børneudspil '1.000-dages-program - en bedre start på livet' i Børnehuset Gaia i København i 2018. Men økonomisk betyder det måske ikke så meget at sætte tidligt ind, viser ny forskning.

Foto: Liselotte Sabroe, Ritzau Scanpix

James Heckmans forskning har stor indflydelse på økonomien i danske kommuner. Men Heckman tog fejl, lyder det nu fra to forskere med tungtvejende beviser.

• børnebidrag

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Siden den nobelprisvindende økonom James Heckman i midten af 00'erne præsenterede sin banebrydende forskning, der viste, at hvis bare man investerede penge i sociale indsatser tidligt nok, ville man få pengene retur op til syv gange, har danske kommuner taget tankegangen til sig. Jo tidligere indsats, jo bedre kan indsatsen betale sig.

I det danske kommunelandskab kan man en gang imellem ligefrem få fornemmelsen af, at argumentet, 'for-di Heckman siger det', fungerer som en slags trylleformular, der kan flytte penge fra andre indsatser over til vuggestuealderen. I Ikast-Brande Kommunes budget for 2018-2021 kan man for eksempel læse, at byrådet vil have undersøgt, hvordan man bedst får gang i en tidlig ind-

sats med direkte henvisning til James Heckmans forskning.

Men nu tyder nye undersøgelser på, at James Heckmans undersøgelser slet ikke skal tages så bogstaveligt, som de ellers er blevet. En af disse undersøgelser står den new zealandske økonom fra Victoria University David Rea bag sammen med sin kollega Tony Burton, som er økonomisk chefrådgiver i New Zealands finansministerium og ph.d. i økonomi.

De to forskere har nemlig gennemgået 314 sociale indsatser, som henvender sig til forskellige aldersgrupper. Og det er langt fra alle tiltagene, som tjener sig selv ind igen - hverken for børn eller for voksne. Men fordelingen er nogenlunde ens, ligegyldigt om de sociale indsatser henvender sig til børn eller voksne.

- Vi blev vildt overraskede. Heckman-kurven har i årevis siden midten af 00'erne nær-

mest været en sandhed. Så det var absolut overraskende at finde ud af, at dataene slet ikke understøttede hans konklusioner. Hans kurve har været enormt indflydelsesrig på den måde man driver politik. Den har haft indflydelse på rigtig mange

mennesker, siger David Rea til kommunen.dk.

Mangler sammenhæng

- Der er bare ikke rigtig nogen sammenhæng. Alder ser simpelthen ikke ud til at spille nogen særlig stor rolle, når vi kigger på, hvad der virker. Der

er masser af tiltag for ældre børn, som virker, og der er masser af tiltag for små børn, som virker. Vores konklusion er, at som offentlige beslutningstagere skal man i stedet se på, hvilke tiltag der virker, i stedet for på en økonomisk model, som bare konstaterer, at alder har noget at skulle have sagt. De her tiltag kan sagtens være for store børn. Bare de virker, siger David Rea.

Det var ellers slet ikke meningen, at de to forskere ville modbevise Heckman. De ville bare undersøge, om Heckman-kurven virkede. Men 314 af de sociale indsatser, som de to forskere undersøgte, viste slet ikke Heckman-kurven.

- Vores data viser simpelthen ikke en stærk tilknytning til alder. Mange ting virker jo, og vi kan jo se, at der kommer penge tilbage i kassen, men der er bare ikke kun tale om tiltag, som henvender sig til børn, siger David Rea.

Æbler, pærer, bananer og æbler

Som datagrundlag har David Rea og Tony Burton brugt oplysninger fra Washington State Institute for Public Policy, der af mange ses som en yderst omfattende database over evidensbaserede indsatser og deres samfundsøkonomiske konsekvenser.

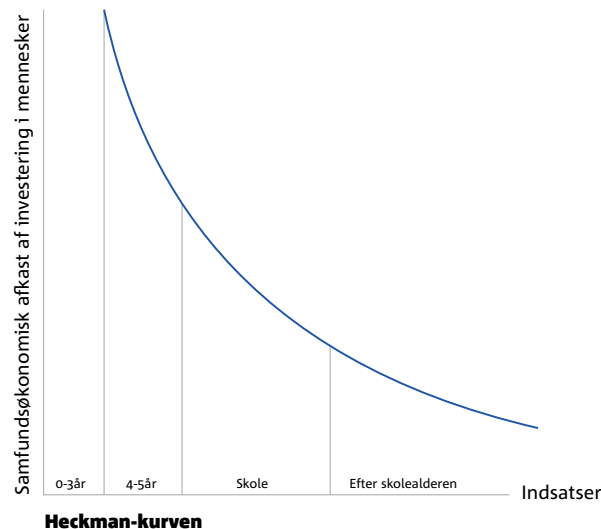
- Vi har simpelthen ikke så omfattende data i NZ, som de har i Washington State Institute for Public Policy. De har brugt årevis på at samle dataen ved at monitorere sociale indsatser, og på baggrund af deres cost-benefit-model kan de sammenligne cost-benefit på en måde, hvor det faktisk giver mening, siger David Rea og forklarer:

- Washington State har en metodik, som gør, at deres metode er sammenlignelig. Og det er en af fordelene ved det her datasæt. Man kan sige, at det er som at sammenligne æbler med æbler.

Men selvom Heckman-kurven ikke ser ud til at være så godt et økonomisk argument længere, så er der mange andre gode grunde til at lave økonomiske investeringer så tidligt i et barns liv som muligt, siger David Rea:

- Bare det at give dem en god start på livet, så de oplever en lige mulighed for at komme ind i verden. Det kunne man godt kalde et fair argument. Heckman-kurven handler i virkeligheden udelukkende om økonomisk effektivitet og siger jo intet om kvaliteten, siger han.

» Læs hele David Rea og Tony Burtons studie på kommunen.dk.

Heckman-kurven

► James Heckmans forskning viser, at jo tidligere man sætter ind med sociale indsatser over for et barn, der er i risikozonen for at blive socialt udsat, jo mere sparer man. Derfor viser den såkaldte Heckman-kurve også en blød nedadgående kurve, som viser, at sætter man ind over for socialt udsatte børn, før de fylder tre år, får man sine investeringer syv gange igen. Efter det fyldte 15. år betaler investeringer ikke sig selv helt tilbage.

Jeg ønsker fokus på rekruttering af medarbejdere. Vi har behov for mere arbejdskraft inden for særligt ældreplejen og ikke færre hænder.

- Benedikte Kiær (K), borgmester i Helsingør

Giv kommunerne handlefrihed til at finde de bedste lokale løsninger og anerkend, at der store individuelle forskelle kommunerne imellem. Giv plads og gå ikke i selvsving og bestil redegørelser i et væk, når der en gang imellem sker en beklagelig fejl eller svipser.

- Uffe Jensen (V), borgmester i Odder

Der er pres på opgaveporteføljen, og det kan ikke nytte, at vi oplever kæmpe tilfældigheder i vores forudsætninger for budgetlægningen. Det er ikke til at drive kommune på den måde.

- Søren Steen Andersen (V), borgmester i Assens

Kære nye folketing: Tag nu tyren ved hornene og giv

Op til valget er budskabet klart: Kommunerne ønsker sig brændende en udligningsreform. Det er en bunden opgave for en ny regering, siger KL's formand.

o ønskeseddel

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Pengene skal fordeles retfærdigt, der skal være nok til at dække det stigende antal børn og ældre, og så vil kommunerne i øvrigt gerne have frihed til selv at bestemme mest muligt selv.

Det er - lidt forenklet - budskabet fra de borgmestre, som har svaret på en rund-

spørge fra kommunen.dk om deres ønsker til det kommende folketing og den nye regering.

Allerøverst på ønskesedlen står en udligningsreform.

KL's formand Jacob Bundsgaard (S) er helt enig:

- De vigtigste ønsker er dem, borgmestrene peger på her. Vi skal have frihed til at løse vores opgaver og resourcerne til det, og det kræ-

ver en udligningsreform, siger han.

Et nyt folketings første og vigtigste opgave bliver ifølge kommunerne at sørge for at forhandle en længe ventet udligningsreform på plads, også selvom borgmestrene ikke er enige om, hvordan den skal skrues sammen.

27 borgmestre har svaret på, hvilke tre ønsker der står højest på deres ønskeseddel.

Svarene viser, at borgmestrene står og tripper efter en udligningsreform. En sådan indtager overlegent førsteprioriteten hos 20 af borgmestrene. Sågar udgør den alle tre ønsker fra en enkelt borgmester.

- Tiden er i den grad moden til, at politikerne på Christiansborg må tage tyren ved

hornene! MF'erne skal som første prioritet sikre, at der skabes nogenlunde ensartede økonomiske forhold i kommuner til at drive service for, siger blandt andre borgmester i Odder, Uffe Jensen (V).

Udligningen er en stor del af kommunernes økonomi og omfordeler hvert år ca. 17 mia. fra rige til fattige kommuner. Sidste år blev den en politisk varm kartoffel, da forhandlingerne om en løsning brød sammen i april, fordi socialdemokraterne og Dansk Folkeparti ikke kunne bakke op om regeringens forslag.

- Det skal være attraktivt at bo, leve og arbejde i hele Danmark. Derfor udligningsreform NU - der er så mange milliarder, der fordeles for-

kert og urimeligt, uddyber Uffe Jensen.

Stigende alder, større økonomi

De resterende ønsker knytter sig også til kommunernes økonomi: Borgmestrene vil

have større økonomisk frihed og sikkerhed, bedre råd til velfærd og sundhed, økonomisk forudsigelighed i budgetplanlægningen og større handlefrihed, mens enkelte prioriterer et hævet anlægsloft og ændring af den

Sådan gjorde vi

► **kommunen.dk** sendte 30. april et spørgeskema til alle 98 borgmestre. Her bad vi dem prioritere deres tre største ønsker til det nye folketing og den kommende regering.

► **Vi har fået** svar fra 27 borgmestre fra: Assens, Odsherred, Ikast-Brande, Ringsted, Allerød, Kerteminde, Hørsholm, Guldborgsund, Glostrup, Faaborg-Midtfyn, Frederikshavn, Helsingør, Gribskov, Svendborg, Odder, Nyborg, Albertslund, Aabenraa, Varde, Vesthimmerland, Kolding, Ærø, Ringkøbing-Skjern, Dragør, Morsø, Thisted og Rebild.

► **Dermed kan svarene** i spørgeskemaundersøgelsen ikke ses som repræsentative for, hvad alle borgmestre prioriterer.

Jeg ønsker et Danmark i balance, hvor borgere lige meget hvor de bor, hvis der er samme skattetryk, garanteres en ensartet velfærd. Hvordan den skal udmøntes ude i kommunerne bestemmes af os og ikke af regneark fra Christiansborg. Vi er et lille land, men med store forskelle i kommunerne, som intet regneark kan regne ud.

- Kasper Olesen (S), borgmester i Kerteminde

Udgifterne til det specialiserede områder stiger i disse år. Kommunerne har behov for mere frihed til at håndtere denne opgave.

- Karsten Längerich (V), borgmester i Allerød

os fair udligning!

Foto: Georg Wallner, Ritzau Scanpix

De vigtigste ønsker er dem, borgmestrene peger på her. Vi skal have frihed til at løse vores opgaver og ressourcerne til det, og det kræver en udligningsreform.

- Jacob Bundsgaard, formand for KL

kommunale medfinansiering blandt deres tre ønsker.

Formand for KL og Aarhus-borgmester Jacob Bundsgaard (S) bakker op om borgmestrenes ønsker.

- Efter min opfattelse er udligningsreformen noget af det, der presser allermost på. Så det skal ske så hurtigt som overhovedet muligt i den nye regering, siger han.

Og helst sådan, at den er forhandlet på plads, når forhandlingerne om økonomiaftalen for 2021 går i gang, lyder opfordringen til Christiansborg.

Udover en retfærdig fordeling af tilskud står penge nok til at følge demografiudviklingen også højt på borgmestrenes ønskeseddel.

Hans Stavnsager (S), borgmester i Faaborg-Midtfyn, påpeger, at udviklingen af budgetterne skal tage højde for den demografiske udvikling, mens borgmester i Helsingør, Benedikte Kiær (K), mener, at Folketinget skal tage befolk-

ningsudviklingen alvorligt og have den som første prioritet.

Jacob Bundsgaard tilslutter sig ønsket:

- Ovenpå mange af de her diskussioner ligger der bare en kæmpe stor overligger, der handler om, at når vi bliver mange flere ældre og mange flere børn, samtidig med at flere har brug for en social indsats, så lægger det et enormt tryk på ressourcerne i kommunerne. Det kan man ikke tale sig fra. Man kan heller ikke effektivisere sig til det hele, siger han.

Og hvordan imødekommer man så udfordringen på Christiansborg?

- Det kræver simpelthen, at Folketinget får skabt det økonomiske råderum, der skal til i landspolitik for at løfte ude i kommunerne og

at sikre, at vi har penge til den udvikling, siger han.

Flere penge, mere sundhed

Flere borgmestre nævner også, at sundhedsområdet ligger højt i deres prioriteringer. Det gør det også i den nuværende regering, der med den politiske aftale om en sundhedsreform vil lægge flere opgaver ud til kommunerne.

Ikke nogen dum idé, hvis man spørger borgmestrene.

Til gengæld vil de have en ændring af den kommunale medfinansiering, som for nuværende ikke skaber incitament til at yde god velfærd på sundhedsområdet. Det mener bl.a. borgmester i Nyborg, Kenneth Muhs (V):

- Den nuværende ordning stiller kommunerne i en

Når vi er nødt til at ansætte en hær af sagsbehandlere og jurister for at sikre os, at vi lever op til de mange, mange, mange proceskrav, har vi brug for at få bygget mere tillid ind i samarbejdet mellem borger og kommune.

- Jacob Bundsgaard, formand for KL

umulig situation i forhold til finansiering af sundhedsudgifter til sygehusområdet, siger han.

- For en stor dels vedkommende hviler det på tilfældigheder og virker mod hensigten, istemmer borgmester i Assens, Søren Steen Andersen (V).

Kommunerne ønsker, at flere sundhedsopgaver lægges ud, og at reformen gennemføres, så sundhedsvæsenet kommer tættere på borgerne og med større indflydelse til kommunerne. Sådan beskriver Henrik Hvidesten (V), borgmester i Ringsted, og John Engelhardt (V), borgmester i Glostrup, det i hvert fald.

- Det har vi også brug for hurtigt at komme i dialog med en ny regering om. Det vigtigste er, at hvis vi får flere opgaver, skal vi også have ressourcer, for at vi kan løfte dem. Det bliver fuldstændig afgørende, siger Jacob Bundsgaard.

Frihed til at handle og planlægge

Og så vil borgmestrene i øvrigt selv have større handlerum og frihed til at finde ud af, hvordan pengene skal bruges på velfærd i netop deres kommuner.

I forhold til den kommunale budgetplanlægning ønsker både Dragør-borgmester Eik Dahl Bistrup (V), Varde-borgmester Erik Buhl (V) og Ringkøbing-Skjerns borgmester Hans Østergaard (V) sig bredere rammer, langsigtet økonomisk planlægning og incitament og forudsigelighed.

De socialdemokratiske borgmestre Ulla Vestergaard i Thisted og Steen Christiansen i Albertslund foreslår at hæve anlægsloftet.

Ifølge borgmester i Assens, Søren Steen Andersen, kan det heller ikke længere nytte, at kommunerne oplever store tilfældigheder i deres forudsætninger for at lægge budgettet fra år til år.

- Hvorfor skal vi lide økonomisk under, at DST mangler en bevilling, så de ved, hvad uddannelsesniveaet for udlændinge i kommunerne er? Det kostede os ni mio. kr. om året, siger han med henvisning til, da Danmarks Statistiks oplysninger om udlændinges uddannelse, som indgår i beregningsgrundlaget for udligningen, i 2017 viste sig at have været forældede i flere år.

Siden da har en række kommuner varslet en retssag mod staten, fordi de mener, at de forældede tal skævvred udligningen, så kommuner med mange højtuddannede udlændinge fik samme tilskud som kommuner med mange udlændinge uden uddannelse.

De vil have, at den skævvridning bør kompenseres med tilbagevirkende kraft.

- Det er ikke til at drive kommune på den måde, siger Søren Steen Andersen.

Det bureaukratiske bump på vejen

Bureaukrati er også en klods om benet for at drive kommune og levere velfærd, mener borgmester i Odsherred, Thomas Adelskov (S). Han ønsker sig afbureaukratisering af love og reguleringer.

Det er også et af Bundsgaards ønsker.

- Når vi ser på den måde, man laver politik på i Folketinget, så oplever vi til stadighed, at der er enormt detaljerede proceskrav til, hvordan vi løser opgaverne ude i kommunerne, og det giver et enormt bureaukrati. Det gælder særligt socialområdet og beskæftigelsesområdet.

- Når vi er nødt til at ansætte en hær af sagsbehandlere og jurister for at sikre os, at vi lever op til de mange, mange, mange proceskrav, har vi brug for at få bygget mere tillid ind i samarbejdet mellem borger og kommune og også Folketinget, ministerier og kommuner imellem, siger han.

Udlignings-utilfredse kommuner

Og så tilbage til den varme kartoffel: Udligningen. En udligningsreform vil ifølge borgmestrene og Jacob Bundsgaard også i højere grad end nu sørge for, at der kan tages højde for lokale forhold. Og uenigheden om, hvordan en 'fair' udligning skrues sammen, afspejler sig også i borgmestrenes svar.

Uenigheden bunder i, at stort set alle borgmestre mener, at omfordelingen gennem udligningsreformen er uretfærdig: De får selv for lidt og andre for meget, eller de skal af med for meget, mens andre ikke skal.

30 borgmestre fra Balance Danmark har for nylig foreslået at nedsætte en uvildig kommission, der skal komme med forslag til et nyt udligningssystem.

KL-formand Jacob Bundsgaard mener imidlertid, at det skal være op til landspolitikerne.

- De byggeklodser, der var fra finansieringsudvalget, nåede man jo ikke i mål med. Så medmindre et folketingsvalg kan afklare, at man godt kan komme i mål på det grundlag alligevel, kan det godt være, at man skal supplere det med noget andet. Men det må være en vurdering, man laver i en ny regering, siger han. ●

Komdir's nye formand: Nej tak til detailsstyring

Niels Ågesen fra Vejle (til højre) har afløst Henrik Kolind fra Roskilde som formand for kommunaldirektørerne.

Foto: Komdir.

Reformer fra Folketinget bør formuleres som rammer og visioner, som lader kommunerne tilpasse initiativerne til den konkrete virkelighed, siger kommunaldirektørernes nye formand.

visioner

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Mens landets borgmestre af det kommende folketingsvalg ønsker sig flere penge, en udligningsreform og økonomisk handlefrihed, holder kommunernes administrative formand sig fra politiske

krav op til folketingsvalget i næste måned.

Niels Ågesen er netop valgt til ny formand for kommunaldirektørernes forening, Komdir, og han er bevidst om sin rolle som administrator fremfor politiker, når de store linjer trækkes.

Men det afskærer ikke kommunaldirektørernes formand fra at have ønsker til

den kommende politiske sammensætning på Christiansborg.

Uden at ville blande sig i det politiske har han store ambitioner for kommunernes rolle som bindeled mellem borgerne og den offentlige administration. Her kan Folketinget hjælpe til ved at sætte rammerne. Og overlade detailsstyringen til kommunerne.

- Alle vil efterspørge reformer og politiske udmeldinger på det kommunale område med et nyt folketingsvalg, og sådan er det. Set fra en administrativ vinkel er det vigtigt, hvordan reformerne udformes. At de formuleres og udmøntes i rammer og visioner, som giver kommunerne mulighed for at udvikle initiativerne tilpasset den konkrete virkelighed, siger Niels Ågesen.

- Det lyder måske lidt slidt, men decentralisering og lokalt råderum er fortsat vigtige begreber at have med i hovedlinjerne for kommunal lovgivning, og det synes jeg faktisk også har præget de seneste reformer, for eksempel på folkeskoleområdet. Den udvikling må gerne fortsætte, siger han.

Fokus på tillidskrise

Som kommunaldirektør gennem mere end to årtier har han haft sit primære fokus på sund økonomi og retssikkerhed for borgerne.

Men han skæver også til den generelle samfundsudvikling såvel nationalt som internationalt. Den voksende interesse for bæredygtighed på grund af klimaforandringerne og voksende utilfredshed og frustration i

vælgermasserne, som har udfordret demokratiet i både Europa og i resten af verden.

- Jeg er meget optaget af, hvordan vi kommer tættere på borgerne og øger brugerinddragelse i de beslutninger, som træffes i kommunerne. Den globale tillidskrise, vi oplever lige nu, må kommunerne være de bedste til at løse på det nære plan. Vi kan finde nye måder at møde borgerne, så vi får dem i tale og inddrager dem i de reformer og initiativer, som skal realiseres. Her har vi fortsat noget enestående at byde på i Danmark, og det skal vi fortsætte med at udvikle, siger han.

Han nævner Folkemødet som et konkret eksempel. Han glæder sig til selv at deltage i år, og i Vejle har man som et eksperiment

introduceret en lokal variant af nationale diskussionsfora, hvor borgere og beslutningstagere mødes i øjenhøjde.

Bæredygtigheden ser han som en anden udfordring, som ikke blot handler om store linjer på nationalt og internationalt plan, men også som en opgave for kommunerne med konkrete initiativer i dialog med borgerne.

- Når en 16-årig svensk skolepige påvirker folkestemningen ikke bare i sit eget, men i mange lande, må man tage klimaudfordringen og kravet om bæredygtighed alvorligt. Og finde måder at diskutere og implementere bæredygtighed på det nære plan. Det er også en del af opgaven med at komme borgerne i møde, siger Niels Ågesen.

Dreven administrator med fokus på arbejdsglæde

Niels Ågesen har flere end 20 års erfaring som kommunaldirektør i Vejle, hvor han har tjent under syv borgmestre og stået administrativt i spidsen for en af kommunalreformens største fusioner.

portræt

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Kommunaldirektørernes forening, Komdir, skiftede formand på foreningens generalforsamling, hvor Niels Ågesen fra Vejle overtog posten fra Henrik Kolind, Roskilde, foreningens formand gennem de sidste fire år.

Med 61-årige Niels Ågesen får kommunaldirektørerne en dreven administrator på de

posten. De seneste næsten 22 år har han som kommunaldirektør i Vejle samarbejdet med ikke færre end syv borgmestre, og han stod som administrativt øverst ansvarlig, da Vejle fusionerede med fire nabokommuner og voksede til over 100.000 indbyggere med 8.700 kommunalt ansatte.

Forinden lærte han byen og jobbet at kende under en af Danmarks mest karismatiske borgmestre, Flemming Christensen (SF), som håndplukkede ham til kommunaldirektørstillingen i Vejle i 1997 fra et job som socialdirektør i nabokommunen Kolding.

Mens Flemming Christensen talte i overskrifter og tegnede kommunens profil, arbejdede Niels Ågesen på de

indre linjer. Blandt andet med realisering af SF-borgmesterens mange visioner for kommunens udvikling.

Det mest konkrete udtryk blev forvandlingen af Vejle Havn fra støvet industri til byens state-of-the-art showcase med eksklusive boliger, restauranter og toparkitektur. Havneprojektet havde i politisk uvejrhed med beskyldninger om omgåelse af lovgivning og skatteunddragelse mod havnebestyrelsen, hvor kommunaldirektøren var observatør, men Niels Ågesen slap ud af miseren uden jobmæssige konsekvenser.

Ombygning og relancerende af havnemiljøet har Niels Ågesen haft gode muligheder for at diskutere efter arbejdstid, for privat

danner han par med jurist Bente Lykke Sørensen, som tidligere var ansat i Vejle Kommune, men som arealudviklingschef i Aarhus Kommune har stået i spidsen for byudviklingen på den nordlige havnefront i Aarhus.

Øget ledelsesrum

Som øverste chef for næsten 9.000 medarbejdere glæder Niels Ågesen sig over høj - og voksende - tilfredshed i seneste trivselsmåling blandt de ansatte i Vejle Kommune, og med sin nye tjans som kommunaldirektørernes førstemand ser han det som et af sine mål både at øge ledelsesrummet i den kommunale administration og at skabe større tæthed med borgerne.

- Vi har i Komdir de seneste par år arbejdet for at sætte tillid, faglighed og kvalitet på den kommunale dagsorden og på at sikre et ledelsesrum, hvor der er et mandat og rum til at lede. Dét arbejde skal vi bygge videre på i den nye bestyrelse.

- Jeg er personligt optaget af, hvordan vi finder nye måder at mødes med borgerne på, snakker sammen og skaber reelle resultater. Og så er jeg meget optaget af, hvordan vi styrker bæredygtigheden - både i vores ledelse og i vores lokalsamfund. Samtidig ved vi også, at en ny regering - uagtet valgets resultat - vil betyde nye reformer, og så skal vi være klar i kommunerne. Vores fokus i Komdir er altid på at sikre god offentlig ledelse, og dét arbejde

glæder jeg mig til at stå i spidsen for, sagde Niels Ågesen efter sin udnævnelse på Komdirs generalforsamling.

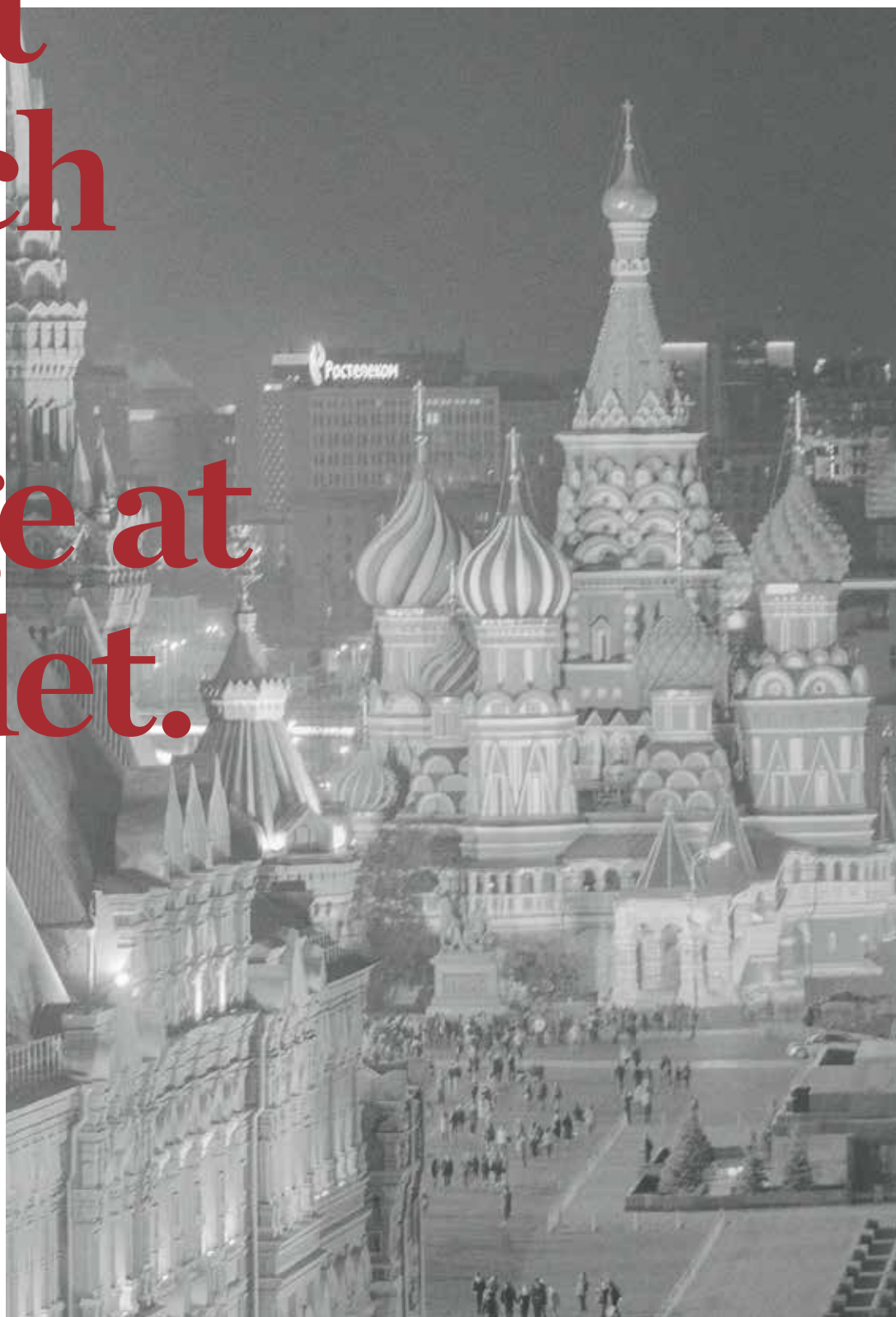
Den afgående formand, Henrik Kolind, har i de seneste fire år haft fokus på det forvaltningspolitiske perspektiv og god ledelse samt på at gøre foreningens synspunkter gældende ved at styrke samarbejdet med bl.a. KL og relevante ministerier. Det samarbejde skal styrkes yderligere i de kommende år.

Ved generalforsamlingen blev Eik Møller, kommunaldirektør i Ballerup, valgt til næstformand, ligesom der blev valgt to nye ansigter til bestyrelsen. Stine Johansen, kommunaldirektør i Helsingør, og Lone Lyrskov, kommunaldirektør i Silkeborg.

The Internet Research Agency. Prøv lige at google det.

Folketingsvalget står for døren. Både partier, virksomheder og alle mulige andre vil gerne bestemme, hvem der bestemmer i Danmark. Og på sociale medier kan der købes taletid til det meste – fra en drejning af sandheden til fake news. Derfor har vi brug for medier med et mere oplysende end kommercielt formål.

Læs mere på fleresider.dk

Danske Medier:

DKNYT

Lolland-Falsters
FOLKETIDENDE

JydskeVestkysten

kommunen.dk

Horsens Folkeblad

nordvestnyt

Sjællandske

177 byrødder vil i Folketinget

Snart skal de 179 pladser i folketingssalen besættes. 177 byrådspolitikere kæmper med om de 175 danske pladser.

Foto: Mads Claus Rasmussen, Ritzau Scanpix

Mindst 177 kommunalpolitikere står klar til stormløb om pladsen på tinge. Det kommer til at give udskiftninger på byrådstaburetterne, mens andre holder fast i det lokale arbejde.

o dobbeltarbejde

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

177 kommunalpolitikere og 15 regionsrådspolitikere må træffe en vigtig beslutning: Skal de fortsat sidde i byrådet efter valget, hvis de får en af de 175 eftertragtede pladser i Folketinget?

De 157 kommunalpolitikere og 15 regionsrådspolitikere stiller nemlig op til Folketinget. To af dem sidder sågar allerede i både byråd og regionsråd. Men de sigter altså efter en hellig treenighed.

En af dem, som har truffet sin beslutning, er Carsten Kudsk fra Dansk Folkeparti. Han sidder til daglig i byrådet i Nyborg, og det bliver han ved med, hvis han bliver valgt til Folketinget.

- De gange, jeg har været inde som stedfortræder i Folketinget, har jeg bemærket, at der er rigtig meget viden, som

går tabt fra Folketinget til kommunerne. Det synes jeg er synd, for andre steder kan jeg jo se, at det er en fordel for kommunerne, at de har adgang til den viden. Samtidig er der jo mange af de beslutninger, der tages i Folketinget, som påvirker kommunerne.

Carsten Kudsk har, som han selv siger, været i Folketinget som stedfortræder. Så han har en smule føling med, hvor meget tid han kommer til at bruge. Men det er en prioriteringssag:

- Det betyder, at jeg drokler mit byrådsarbejde ned til et minimum. Jeg sidder med ved møderne, men jeg tager ikke frontposter. Jeg bliver menigt medlem med en enkelt udvalgspost eller lignende. Men det er for fortsat at have kontakten til byrådet, siger han.

Ingen dobbeltmandater

På den anden side af kommunegrænsen mod syd, sid-

der Jesper Kiel (EL) i byrådet i Svendborg. Siden 1994 har han været opstillet til Folketinget i Fyns Storkreds. Og i år virker det til, at der er en reel chance for, at han bliver valgt ind. Men modsat Carsten Kudsk i Nyborg vil Jesper Kiel ikke blive siddende i byrådet efter folketingsvalget, hvis han bliver valgt:

- Vi har den klare regel i partiet, at vi ikke sidder med dobbeltmandater. Så hvis jeg bliver valgt til Folketinget, sidder der en førstesuppleant klar, som gerne vil i byrådet, siger han.

Samme melding kommer fra Jesper Kiels byrådskollega Karl Magnus Bidstrup (ALT), som også går efter en plads i byrådet.

- Vi har et princip om, at man ikke har dobbeltmandater, siger han.

Men det betyder jo også, at de vælgere 451 vælgere, der stemte på Karl Magnus Bidstrup ved kommunalvalget, nu risikerer at se deres kandidat gå til Folketinget:

- Det er selvfølgelig ærgerligt, at jeg ikke kan udfylde det mandat, som vælgerne har givet mig. Men jeg håber, at de vælgere, som har stemt på mig, har gjort det, fordi de har tillid til, at jeg kan agere ikke bare lokalpolitisk, men også nationalpolitisk, siger han.

Vælgerne er den ypperste dommer i alle demokratiske spørgsmål, og de viser gang på gang, at de gerne vil stemme på dobbeltmandater. Og skal Folketinget så forbyde vælgerne det? Det er jeg ikke sikker på er i overensstemmelse med grundlovens ånd. For hvem kan underkende vælgerens konklusion?

Chefforsker i samfundsvalg ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Roger Buch.

Heller ikke Ole Pedersen (V) fra Faaborg-Midtfyn har planer om at blive siddende i kommunalbestyrelsen, hvis han bliver valgt til Folketinget. Det på trods af, at Venstre modsat Alternativet og Enhedslisten faktisk slet ikke har noget problem med dobbeltmandater.

- Jeg synes faktisk ikke, dobbeltmandater er ok. Der er simpelthen for meget arbejde i det. Og mine kammerater fra byrådet fortæller, at arbejdsbyrden bliver større og større. Jeg synes allerede, der er mange møder, og

det er hammerspændende, men jeg kan simpelthen ikke forestille mig, at jeg ville kunne nå det, hvis jeg også sad i Folketinget.

Han planlægger dog en blød exit fra byrådet, hvis han skulle blive valgt:

- Jeg har også nogle ting, som jeg gerne vil gøre færdig i Faaborg-Midtfyn Kommune. Der er trods alt mange, der har stemt på mig, for at jeg kunne gøre en forskel i kommunen. Og der har vi heldigvis fået nogle ting på plads, så jeg synes godt, jeg kan tillade mig at gå et skridt

videre nu og gå ind i landspolitik, siger han.

Godt og skidt

Ifølge ph.d. i statskundskab og chefforsker i samfundsvalg ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Roger Buch, er der ikke noget objektivt rigtigt og forkert ved dobbeltmandater. Der er både fordele og ulemper.

En af de fordele, han ser, er, at dobbeltmandater kan give mulighed for en bedre kommunikation mellem det lokale og det nationale politiske niveau. Men det kan man på den anden side også opnå med en almindelig sognerådspolitiker, vil modargumentet så være:

- Det er jo en forventning, man har til sine folketingsmedlemmer, at de kæmper for lokalområdet. Og det er rent faktisk også bygget ind i grundloven og i vores folketingsvalglov, at vi har en geografisk binding af mandaterne, siger Roger Buch.

Et argument imod dobbeltmandater er til gengæld, at magten og beslutningsevnen pludselig befinder sig på færre hænder. Og samtidig er det et spørgsmål, hvorvidt folk kan overkomme arbejdsbyrden.

- Nogle dobbeltmandater har jo ret meget fravær til byrådsmøderne, fordi de er til møde på Christiansborg. Løfter man sit kommunalpoliti-

ske arbejde godt nok, hvis man ikke er til møderne? Men modargumentet er jo, at det er der nogle mennesker, der kan.

Grundlovsstridigt?

Det er især partierne til højre for midten, som har det helt

De vil i Folketinget

kommunen.dk har gennemgået de offentlige opstillingslister på partiernes hjemmeside og sammenholdt dem med, hvem der sidder i de 98 kommunalbestyrelser.

I alt vil 177 kommunalpolitikere i Folketinget og 15 regionspolitikere vil i Folketinget. To sidder allerede i både region og kommune.

Nye kandidater kan stadig komme til indtil 12 dage før valget.

Regions- og kommunalpolitiske opstillede fordeler sig således på partierne:

- Alternativet: 4
- Dansk Folkeparti: 48
- Enhedslisten: 17
- Konservative: 22
- Kristendemokraterne: 7
- Liberal Alliance: 11
- Nye Borgerlige: 1
- Radikale Venstre: 14
- Socialdemokratiet: 19
- Socialistisk Folkeparti: 16
- Venstre: 31

Se alle navnene i artiklen på kommunen.dk

fint med dobbeltmandater. Dansk Folkeparti har for eksempel 45 kommunalpolitikere på deres opstillingslister, mens Konservative tegner sig for 22 personer, der gerne vil på tinge.

- Blå blok abonnerer på et frihedsargument. Her mener man, at det er en grundlæggende demokratisk ret i Danmark at kunne stille op til de valg, man ønsker. Hvis man har lyst til både at stille op til Folketinget og til kommunalvalg og regionsrådsvalg og måske også til europaparlamentsvalget, og hvis man også er så dygtig, at vælgerne siger ja tak, så skal vi andre ikke blande os, siger Roger Buch.

På den anden fløj, i partierne til venstre for midten, møder man til gengæld klar modstand mod dobbeltmandater. Socialistisk Folkeparti forsøgte sågar i 2017 at få det forbudt ved lov at være demokratisk valgt mere end ét sted. Men i værste fald var det forslag ligefrem grundlovsstridigt.

- Man kan jo godt vedtage internt i partiet, at man ikke bruger dobbeltmandater, men at vedtage en lov i Folketinget, så er man i hvert fald derhenne, hvor man skal begynde at overveje at begynde at ændre grundloven i samme ombæring. Retten til at stille op til valg er jo fundamental i vores grundlov og vores demokrati, siger han.

I sidste ende er det jo vælgerne, der stemmer dobbeltmandaterne ind:

- Vælgerne er den ypperste dommer i alle demokratiske spørgsmål, og de viser gang på gang, at de gerne vil stemme på dobbeltmandater. Og skal Folketinget så forbyde vælgerne det? Det er jeg ikke sikker på er i overensstemmelse med grundlovens ånd. For hvem kan underkende vælgernes konklusion? ●

Der stemmes i Horrybyhallen i Guldborgsund Kommune ved kommunalvalget i 2017. Her blev René Christensen (DF) spået fremtiden som borgmester. Sådan gik det ikke. Nu stiller han og 44 andre DF-byrådsmedlemmer op til Folketinget, hvor han også sidder allerede.

Foto: Asger Ladefoged, Scanpix 2017

DF står for hvert fjerde mulige dobbeltmandat

Når danskerne om lidt går til valg, kan de stemme på 177 byrådsmedlemmer. Af dem kommer 45 fra Dansk Folkeparti.

● to heste

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Dansk Folkeparti har en lang og stolt tradition for at sidde på dobbeltmandaterne. En tjans i byrådet ved siden af posten som medlem af Folketinget er faktisk snarere reglen end undtagelsen i partiet, mens det snarere kan kaldes et særsyn blandt de fleste andre partier.

Og står det til DF's byrådsmedlemmer, så fortsætter traditionen efter valget. Det viser en opgørelse over kommunalpolitikere på valg til Folketinget, som kommunen.dk står bag.

Blandt 177 medlemmer af landets byråd, der er opstillet til Folketinget, står DF for 45 af kandidaterne. Det svarer til 25,4 pct. Og dykker man ned i tallene, kan man se, at både i Assens, Horsens og Rebild stiller hele DF's byrådsgruppe op til Folketinget. Ingen andre partiers fulde byrådsgrupper ud over enkeltmandsgrupper vil i Folketinget også.

Anstændighed

Netop i Assens stiller Betina Signe Stick op for partiet ved siden af, at hun sidder i byrådet.

- Når man sidder i en kommune og skal administrere derude, så ved man også, hvor de ting, som kommer fra Christiansborg, giver udfordringer. Og det er de ting, jeg gerne vil være med til at påvirke, så der er en bedre harmoni mellem kommuner og stat, siger hun.

Derfor bliver hun også siddende i byrådet, såfremt hun opnår valg til Folketinget.

- Jeg synes, det giver rigtig god mening, at man selv tager det skrald, man selv er med til at beslutte på Christiansborg, siger hun og tilføjer:

- Og så har mange af os nok også den anstændighed, at hvis vi er valgt til kommunalbestyrelsen, men så senere også er så heldige at blive valgt til Folketinget, så skal man ikke lade hånt om dem, som har stemt på en. Så bliver man siddende i hvert fald perioden ud, siger hun.

Et ungt parti

Partiets partisekretær Poul Lindholm Nielsen forklarer det høje antal opstillede byrødder med, at DF har fundet ud af, at det kan være en fordel for byrådspolitikerne.

- Men vi har et krav om, at de prøver at undgå, at det går ud over deres arbejde i kommunalpolitik. Det kan jo ikke helt undgås, men først og fremmest er man valgt til Folketinget, og så må man

prøve at få det tilpasset, siger han.

Derudover er der også en anden faktor, som spiller ind. Nemlig at Dansk Folkeparti fortsat er et meget ungt parti.

- Næste år er vi 25 år gamle, så der vil være en årrække, hvor man har dobbeltposter. På et tidspunkt vil det flade mere ud. Det tager tid at få virkelig gode kandidater til byrådene, som har lyst til at sidde flere byrådsperioder, siger han og tilføjer, at hvis det viser sig, at politikerne har for meget fravær til byrådsmøderne, bliver de indkaldt til en snak.

- Men først og fremmest passer man sit job i Folketinget.

Topstyring

På Danmarks Medie- og Journalisthøjskole er chefforsker i samfundsfag Roger Buch ikke overbevist om, at forklaringen med, at partiet ikke har så mange år på bagen, stadig holder:

- Jeg har svært ved at se, det stadig er et problem i dag. Det er jo et parti, som har mere end tyve år på bagen. Der er

mange dygtige folk, som har været med i partiet i mange år, som kan blive fine kandidater. Så det er næppe forklaringen længere, siger han.

I stedet ser han en anden faktor, som spiller ind:

- Men antallet af dobbeltmandater hænger også sammen med, at det er et meget topstyret parti. Alle partier er jo topstyrede, men DF er jo nok mere end de fleste partier. Og det hænger jo sammen med partiets fortid i Fremskridtspartiet, hvor det, som Pia Kjærsgaard mange gange selv har beskrevet som landsbyttosser, skabte problemer for Fremskridtspartiet, siger Roger Buch.

Siden 1995, da DF blev dannet, har arven efter Fremskridtspartiets landsmøde samme år med kaos og opløsning nemlig ligget i Dansk Folkepartis DNA.

- Dem der er valgt ind i forvejen, har man jo styr på. Man ved, hvor de står, og hvad de gør. Og det tror jeg også har bidraget til, at DF har flere dobbeltmandater end de andre partier har. ●

DF's dobbeltmandater

- Efter folketingsvalget i 2015 var Dansk Folkepartis 37 folketingsmedlemmer også indehavere af i alt 23 pladser i forskellige byråd og otte pladser i regionsrådene.
- Det er ikke tilladt i Dansk Folkeparti at have trippelmandater, hvor man både sidder i et byråd, et regionsråd og i Folketinget.

Konkurrence: Gæt valget

Find quizen online på **kommunen.dk** og deltag i konkurrencen om at blive Danmarks bedste spåkone.

- Hvor mange partier bliver repræsenteret i det nye folke-ting (excl. grønlandske og færøske)?
- Otte eller derunder
 - Ni
 - Ti
 - 11 eller flere

- Hvem af disse partiledere får flest stemmer?
- Mette Frederiksen (S)
 - Lars Løkke Rasmussen (V)
 - Kristian Thulesen Dahl (DF)
 - Pernille Skipper (EL)

- Har nogen af partilederne trukket sig eller meddelt, at de gør det, senest dagen efter valget?
- Nej
 - Ja, en
 - Ja, to
 - Ja, tre eller flere

- Hvem af disse Venstre-politikere får flest stemmer?
- Kristian Jensen (V)
 - Inger Støjberg (V)
 - Jakob Ellemann-Jensen (V)
 - Tommy Ahlers (V)

- Hvad bliver stemmeprocenten? (85,9 i 2015)
- Under 85
 - 85-87
 - Over 87

- Hvor mange af de 179 mandater i det nye folketing er kvinder? (67 i 2015)
- 66 eller derunder
 - 67-69
 - 70 eller derover

- Hvor gammel er det yngste medlem af det nye folketing?
- 20 år eller derunder
 - 21-22 år
 - 23-24 år
 - 25 eller derover

- Hvor mange partier indgår i den siddende regering syv dage efter valget kl. 12?
- Et
 - To
 - Tre eller flere

- Hvor mange dronningerunder bliver der afholdt?
- Ingen (regeringen fortsætter)
 - En
 - To
 - Tre eller flere

- Hvem af disse bliver valgt ind i Folketinget (mulighed for flere svar)?
- Kristian Andersen (KD)
 - Pernille Vermund (NB)
 - Anna Libak (V)
 - Jens Rohde (R)

- Hvem af disse fortsætter i Folketinget efter valget (mulighed for flere svar)?
- Martin Henriksen (DF)
 - Carolina Magdalene Maier (ALT)
 - Henrik Dahl (LA)
 - Mette Gjerskov (S)

- Hvor mange byrådsmedlemmer bliver valgt til Folketinget? (36 ved FV15)
- 30 eller derunder
 - 31-35
 - 36-40
 - Over 40

- Hvor mange af de 179 er nyvalgte (ikke valgt i 2015)?
- 50 eller derunder
 - 51-59
 - 60 eller flere

Det endte i en valggyser til kommunalvalget på Frederiksberg i 2017. Men Jan E. Jørgensen er klar til en tur mere i valgkamp, denne gang til Folketinget. Det samme er syv af hans byrådskolleger. Foto: Bax Lindhardt, Ritzau Scanpix

Frederiksberg vil gerne i Folketinget

Frederiksberg er den kommune, hvor flest byrådsmedlemmer går efter en plads i Folketinget. Tre politikere giver deres bud på, hvad det skyldes.

o ambitioner

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

- Vi har faktisk en lang og stolt tradition for både at sidde i kommunalbestyrelsen på Frederiksberg og Folketinget på samme tid. Ordene er Jan E. Jørgensen (V), og han kan også snildt liste en lille håndfuld op: - Der har siddet rigtig mange folketingspolitikere hos os i kommunalbestyrelsen. Jens Otto Krag (S) for eksempel. og Grethe Fenger Møller (K) og Rikke Hvilshøj (V). Lige nu er vi to, der er valgt. Og vi har været tre. Det er en stolt tradition på Frederiksberg, siger han. Ved valget grundlovsdag står otte personer klar fra kommunalbestyrelsen på Frederiksberg klar til også at indtage Christiansborg. Det svarer til, at nærvæd 33 pct. af kommunalbestyrelsen vil i Folketinget. En af dem, der går efter en plads på tinge, er 43-årige Balder Mørk Andersen fra SF. Han mener, de mange kandidater skyldes, at der er et godt arbejdsmiljø i byrådet på Frederiksberg: - Folk her er ikke blevet bange for at ville endnu mere med et liv i politik. Andre vil måske

stoppe, fordi de ikke kan holde det ud, men her har de lyst til at fortsætte, siger han. Selv kan han dog ikke nødvendigvis fortsætte. Hvis han bliver valgt, må han overdrage sin plads i byrådsalen til en suppleant. Fordi det i SF ikke er tilladt med dobbeltmandater, hvad han da også bakker op om. Kærlighed til Frederiksberg En anden byrådspolitiker, som drømmer om at kunne opgive kommunalbestyrelsen på Frederiksberg til fordel for et sæde i folketingsalen, er Ruben Kidde (R). Eller egentlig ville han gerne begge dele, men det tillader hans parti ikke. - Men det ville ikke betyde, at jeg stoppede med at kæmpe for Frederiksberg og med at ville byde mig selv til i forhold til at lytte med for Frederiksbergs udfordringer, siger han. Hans bud på, hvorfor så mange Frederiksberg-politikere stiller op til Folketinget, er, at politikerne på Frederiksberg simpelthen er udstyret med ambition, dygtighed og kærlighed til Frederiksberg: - Jeg synes jo, vi på Frederiksberg er præget af, at der er mange dygtige politikere, som både har ambitioner på

Frederiksbergs vegne, men som også har ambitioner på Danmarks vegne og dermed har lyst til at kaste sig ud i muligheden for også at gøre en forskel på Christiansborg, siger han. Frederiksberg-modellen Spørger man Jan E. Jørgensen (V), der allerede sidder i Folketinget, samtidig med at han er udvalgsformand på Frederiksberg, så er der især én ting, som er afgørende for, at det er populært for Frederiksbergs politikere også at sidde i Folketinget. Nemlig at det kan lade sig gøre. - Jeg tror ikke, vi har hverken mere eller mindre at lave end andre kommunalbestyrelser, men vi er ret effektive med vores møder. Det kunne andre kommunalbestyrelser godt lære noget af, siger han. Sagen er den, at på Frederiksberg ligger alle møder om mandagen. Man begynder om eftermiddagen, og så ligger de ellers som perler på en snor i løbet af aftenen. - Nogle gange er vi så også først færdige hen ad midnat. Men det betyder, vi afvikler vores møder ret effektivt. Og mandag er jo samtidig den dag, som er mødefri i Folketinget, siger han og tilføjer, at man som politiker på Frederiksberg også er privilegeret af, at det kun tager 15 minutter at komme fra rådhuset på Frederiksberg til Christiansborg mod lidt over tre timer fra for eksempel rådhuset i Aarhus. Frederiksberg bæres med ind Netop den korte afstand mellem rådhus og folketing bider Frederiksbergs borgmester

Simon Aggesen (K) også mærke i. - Frederiksberg ligger midt i hovedstaden og har let adgang til Christiansborg. Derfor kan det også være lettere for lokalpolitikere på Frederiksberg at se sig selv i at kunne passe begge dele, end hvis man er i Rebild eller Kolding. Han er heller ikke bange for, at der går energi fra byrådsarbejdet, når otte byrødder vil slå deres folder på tinge. Først og fremmest mener han, det er en fordel for kommunen: - For en kommune som Frederiksberg er det godt at have stærke repræsentanter uanset partifarve inde på Christiansborg. De bærer jo naturligt Frederiksbergs og hovedstadens interesse ind på Christiansborg. Så jeg synes, det er en styrkelse af Frederiksberg som by, siger han. o

Frederiksbergs kommunale folketingskandidater:

- Mette Kaasfeldt Bram (ALT)
- Nikolaj Bøgh (K)
- Laura Lindahl (LA)
- Ruben Kidde (R)
- Sine Heltberg (S)
- Balder Mørk Andersen (SF)
- Jan E. Jørgensen (V)
- Mette Bang Larsen (EL)

Ankestyrelsen til kommunerne: Vurderinger er ikke lig med fakta

Dokumentationen mangler, når kommuner afgør specialiserede socialsager.

ambitioner

Af Knud Abildtrup
knud@kommunen.dk

Der er generelt for mange hjemviste sager på det specialiserede socialområde, lød en af hypoteserne før en nu afsluttet analyse af ankesystemet, hvor 192 hjemviste og/eller ændrede sager fra 2015-2017 på det specialiserede børne- og voksenområde blev gransket af Ankestyrelsen.

Og i en af analysens hovedkonklusioner efterspørger styrelsen nu mere målrettet dokumentation. Det fremgår direkte, at kommunerne ikke i

tilstrækkelig grad formår at underbygge afgørelser og socialfaglige vurderinger med konkret dokumentation fra fx læger, speciallæger og fagprofessionelle, fysioterapeuter, ledsagere og/eller 'en mere aktiv og målrettet anvendelse af eksisterende dokumentation i sagen', som det udtrykkes. Selv om der i forvejen er tale om et 'betydeligt dokumentationsomfang' er der stadig mangler, og den efterspurgte dokumentation skal hentes fra fagfolk, som har kendskab til borgeren.

Ankestyrelsen har i de seneste år haft stort fokus på at tydeliggøre over for kom-

munerne, at der er forskel på den socialfaglige vurdering og sagens faktuelle oplysninger, og at socialfaglige vurderinger i sagen skal være baseret på fakta i sagen, og derfor således ikke i sig selv kan betegnes som 'fakta'.

Egne interesser?

Fakta kan ifølge Ankestyrelsen fx være udtalelser/vurderinger fra fagprofessionelle i form af støttepersoner, udtalelser fra botilbud, sociallæger, psykiatrien, observationer i hjemmet fra visitator mv.

Den socialfaglige vurdering er ifølge styrelsen det skøn, som kommunen selv skal foretage inden for de lovgivningsmæssige rammer - baseret på fakta i sagen fra blandt andet ovennævnte fagprofessionelle og borgere/pårørende selv.

Det hører med til billedet, at Ankestyrelsen i analysen er stødt på, at det for kommunerne kan være vanskeligt at få fagfolk til at foretage meget konkrete vurderinger af borgernes støttebehov. Og det fremgår, at kommunerne udtrykker frustration over, at vurderinger af blandt andet støttebehov på denne måde flyttes fra socialforvaltningen til andre fagfolk.

Dette betragtes af nogle kommuner som en udhuling af deres socialfaglige metode og vurdering. De henviser herudover til, at de øvrige kilder, som Ankestyrelsen efterspørger oplysninger fra, fx de udførende led på et botilbud - ikke nødvendigvis af kommunerne opleves som objektive, men opleves at kunne have egne interesser i sagen. ●

Forlig i fyringssag mellem Herning og byrådsmedlem

Herning. En sag om mangelfuld sagsbehandling i en tvangsfjernelsessag er endt med en fratrædelsesaftale mellem Herning Kommune og den ansvarlige sagsbehandler Lone Nielsen. Hun er også byrådsmedlem for Borgerlisten, og det fik hende undervejs til at kalde det en politisk fyring, da økonomiudvalget besluttede, at kritikken af sagbehandlingen skulle koste hende jobbet. Efter forliget i sagen siger hun nu til TV MidtVest, at 'Herning Kommune har vist stor villighed til at finde en aftale, som jeg kunne se mig selv i'. På tv-stationens spørgsmål om hun så ikke var lidt for tidligt ude med beskyldninger om politisk motiveret fyring, svarer hun, 'tjo, det kan man måske godt have en antagelse af'. Sagens substans handler om at sagsbehandlingen af en børnesag blev kritiseret i en ekstern 'rapport med fejl på fejl på fejl', som borgmester Lars Krarup (V) omtalte den. 'Den vil vi simpelthen ikke sidde og kigge på uden at det får konsekvenser', lød tilføjjelsen. Og konsekvensen var, at Lone Nielsen blev varslet at skulle afskediges.

København siger nej til højhus

København. Et flertal i Københavns teknik- og miljøudvalg har mandag vendt tommelfingeren ned til et 280 meter højt tårn i Københavns Nordhavn. Udvalget gav afslag på at igangsætte en lokalplan, som skulle være starten på projektet, der efter planen skal danne rammen om en oplevelses- og forlystelsespark. Forvaltningen fremhæver blandt andet mulig vindturbulens, som bygningen vil kunne skabe i området.

Politi: Intet strafbart ved plejecenter-dødsbrand

Norddjurs. Østjyllands Politi har nu afsluttet efterforskningen af branden på Plejecenter Farsøhthaus i Norddjurs Kommune, hvor tre kvinder omkom. Branden udbrød 3. august 2018 og kostede de tre beboere på henholdsvis 91, 93 og 95 år livet, skriver DR Østjylland. Branden opstod i den 93-åriges sofa, hvorefter den spredte sig til tre andre boliger i den ene fløj af plejehjemmet. Østjyllands Politi har sidenhen efterforsket branden for at afklare, om der var sket overtrædelser af Straffeloven såvel som Beredskabsloven. Det var der altså ikke, slår politiet fast. I september konkluderede en rapport udarbejdet af Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, at plejehjemmet ikke levede op til brandsikkerhedskravene.

Albertslund lukker børnehus efter pædofile overgreb

Albertslund. Albertslund Kommune lægger nu op til at lukke Børnehuset Rosenly, der i 2018 blev hårdt ramt af en stor overgrebssag, som har sat sine spor. Ifølge borgmester Steen Christiansen (S) er det ikke lykkedes at genoprette en sund pædagogisk hverdag i huset, og nu kan kommunen ikke længere stå inde for kvaliteten, skriver Sjællandske. Sagen om overgreb blev i retssystemet afgjort for et år siden, hvor Østre Landsret stadfæstede dommen fra Retten i Glostrup, hvor den 48-årige mand fra Rødovre fik en forvaringsdom - fængsel uden længstetid - for overgreb. Overgrebene og blufærdighedskrænkelserne fandt sted over en årrække, og hans ofre var helt ned til to år gamle. Retslægerådet har vurderet, at der er høj risiko for, at han gentager sin kriminalitet. Det skyldes ifølge rådet, at den tiltalte er entydigt pædofil, og altså kun har seksuel tiltrækning til mindre børn.

Kontrolgruppe tippede Skat om hæderspris

Nyborg. Rektor på Nyborg Gymnasium Henrik Stokholm fik en pris på 100.000 kr. for at hjælpe asylbørn med at få undervisning - og nu ligger han som en sag hos Skat. En kommunal kontrolgruppe anmeldte ham - og det beklager kommunen nu efter en redegørelse, oplyser DR Fyn. I december modtog rektoren hædersprisen fra en privat fond, og efter en avisartikel skrev en medarbejder i kontrolgruppen straks til Skat - selv om Henrik Stokholm ikke havde fået pengene endnu og ikke bor i Nyborg Kommune, som er kontrolgruppens område. Nyborgs borgmester slår nu fast, at kontrolgruppen har begået en fejl ved at tippes Skat om hædersprisen, og han har derfor ringet til Henrik Stokholm og beklaget. Henrik Stokholm er blevet beskattet af pengene, som han gav videre til den somaliske familie. Det betyder, at 38.000 kr. er gået til Skat, og 62.000 kr. er gået til familien. Skat undersøger nu, om den somaliske familie skal beskattes yderligere. ●

Center for Sundheds 11.000 kvadratmeter samler, organiserer og tilbyder kommunale, regionale og private sundhedsaktører undersøgelser, træning, behandling, rådgivning og vejledning for både børn, unge og voksne.

Foto: Ole Mortensen

Holstebro-center kåret som landets bedste sundhedsbyggeri

Center for Sundhed i Holstebro belønnet for visionær arkitektur efter afstemning blandt borgere i hele landet.

arkitekturpris

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Center for Sundhed i Holstebro, som åbnede sidste år, løb med prisen som 'Årets sundhedsbyggeri 2018' ved en konference i København afholdt af Nohrcon, der også står bag hæderen.

En jury med fageksperter og brugere havde udvalgt fem nye sundhedsbyggerier i Danmark til offentlig afstemning blandt borgere i hele landet. Sammen med

byggeriets totalrådgiver Arkitema Architects modtog projektleder Winnie Munk fra Holstebro Kommune prisen i form af et diplom og rosende ord. Center for Sundhed er ejet af Holstebro Kommune og Region Midtjylland.

I juryens begrundelse for valget lyder det blandt andet: 'Smuk, fleksibel ramme om en bred vifte af sundhedstilbud. Det er lykkedes at skabe adskilte enheder med et samlende midtpunkt, som både offentlige og private, akutte og dagligdags sundhedstilbud og psykiatri vil kunne se sig selv i. Meget smuk løsning, hvor alle funktioner bliver ligeværdige.'

- Vi ser udnævnelsen som et

skulderklap for et meget højt ambitionsniveau hos region og kommune. Byggeriet er virkelig noget, folk lægger mærke til. Når der er rundvisning, får vi mange positive reaktioner, hvor gæster og borgere både er overraskede og benovede over bygnings fremtoning, funktioner og kvaliteter. Selv om det er lyst rum, fremstår det ikke klinisk. Det er flot og stort, men også imødekommende og overskueligt, siger Jens Kristian Hedegaard (V), der er formand for Social- og Sundhedsudvalget i Holstebro Kommune.

- Det er en fortjent hæder til et flot og funktionelt byggeri, der samler en lang række vigtige kommunale og regionale sundhedstilbud.

Jeg vil gerne ønske tillykke til borgerne, der bruger huset og til de ansatte, som kommer der hver dag, siger Annette Roed (S), der er formand for udvalget for Nære Sundhedstilbud i Region Midtjylland.

Formålet med karingen af 'Årets sundhedsbyggeri' er at sætte ekstra fokus på de projekter, der tjener som eksempel for andre, så fremtidens hospitaler, plejeboliger og sundhedscentre kan bygge videre på erfaringer og positive resultater. Arkitekter, byggefolk og sundhedsaktører i regioner og kommuner deltog i konferencen. Nohrcon ApS er en af Danmarks førende konference-udbydere. ●

Bæredygtige byer kræver tålmodighed

Flere kommuner har investeret stort i nye klimavenlige og fællesskabsorienterede bydele, men det kniber med tilflytningen. Inddrag brugerne fra begyndelsen, anbefaler to fagfolk.

◉ byudvikling

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Måderne, vi bor og lever på, er i opbrud.

Rundt om i Danmark skyder nye kvarterer eller hele bydele op, hvor bæredygtighed og fællesskab er nøglebegreber. Klimabekymring og modet på at genoplive nogle af kollektiv-idealene fra 1960'erne og 1970'erne udfordrer de traditionelle parcelhusmiljøer, og det har sat spor i den kommunale planlægning.

Størrelser og omfang varierer, men en række kommuner har investeret stort i udvikling af bydele, som kan give en retningspil for fremtidens boligformer.

I hvert fald i teorien. Endnu mangler koncepterne for alvor at trække slutbrugere til, og netop den udfordring er særdeles aktuel i en række prestigeprojekter.

Helt nye bydelskoncepter som Nye ved Aarhus og Ringkøbing K skal ende med at huse tusinder, men har til sammen endnu kun et par håndfulde bosættere. I landets største bydelsprojekt, Vinge ved Frederikssund, bor der p.t. 123 ud af de 20.000, som området ved Roskilde Fjord er planlagt til rumme.

Struktureret fra toppen

- Rigtig mange efterspørger boligformer, der rummer andelsbolig-tankegangen med fællesskaber på flere plan. I bæredygtige bygninger, som afspejler en vilje til at tage hensyn til klima etc. Men mange projekter er planlagt og struktureret fra toppen og måske lagt i hænderne på byudviklere, og det kan forsinke processen, mener Heidi Merrild, lektor på Arkitektskolen i Aarhus og underviser på forløbet Radikal Bæredygtig Arkitektur.

Hun kan godt se visionære tanker i de kommunale satsninger, men hun er skeptisk i forhold til potentielle brugeres vilje til at købe et færdigt projekt, hvor boligformer og udtryk er bestemt på for-

Forelsker man sig i egne ambitioner og visioner for et projekt, som ikke rammer skiven, risikerer man at skabe et monster.

Søren Smidt-Jensen, analysechef hos Kuben Management

ekstremt planlagte og lidt fællesskabsbaserede koncepter.

Tesla-segmentet som pionerer

Søren Smidt-Jensen, analysechef hos Kuben Management, kulturgeograf og ph.d. i strategisk byplanlægning, er på samme linje i kritikken, men tror til gengæld på, at de store bydelsprojekter formår at tilpasse sig undervejs.

Han var indtil sidste år chef for Vinge By, hvor man netop aktivt gav mulighed for brugerinddragelse og forskellige tilgange til at flytte til en ny by båret af nye idealer.

- De første til at flytte ind kom fra Tesla-segmentet. Folk som enten ejede eller havde råd til at køre i Tesla, med trang til at bo i energirigtige huse for sig selv, men med muligheder for fællesskaber. Så kom økoflippene med fællesproduktion og farm, og de to grupper vil gerne bo op ad hinanden, og et af kriterierne for at lykkes med projektet er netop, at man får skabt en diversitet og en forskelligartethed blandt beboerne. Her er andelen af almenboligerne afgørende for kommunernes indsats, for det agerer dåse-åbner for mangfoldigheden. Det duer ikke, hvis man udelukker hele befolkningsgrupper, fordi boligerne er for dyre, siger han.

Tesla-typer og økoflippere kommer ikke alene til at fylde byggerierne i de planlagte byer/bydele. Søren Smidt-Jensen henviser til en brugerundersøgelse, som afspejler et generelt ønske hos både seniorer og børnefamilier til at leve i mere eller mindre organiserede fællesskaber. Med miljøfokus og tæt på naturen.

- Set i det lys er Ringkøbing K spot on med sit koncept, som har forudsætningerne for at tiltrække folk fra andre dele af landet, fordi man kan tilbyde noget, de store byer ikke har. Her handler det om at have tidsperspektiv, for det er ikke en udvikling, som kommer fra den ene dag til den anden, siger han.

Begrænset bæredygtighed

Bæredygtighed er et buzzword og gennemgående i alle større byprojekter, men Heidi Merrild advarer mod at lægge for meget i den ofte floromvundne tale i prospekter og visioner. Den konkrete virkelighed er ofte mindre ambitiøs, end skåltalerne antyder.

- Jeg er ikke voldsomt imponeret af, hvad jeg har set. Der stilles jo grundlæg-

Mange projekter er planlagt og struktureret fra toppen og måske lagt i hænderne på byudviklere, og det kan forsinke processen.

Heidi Merrild, lektor på Arkitektskolen i Aarhus

gende krav til bæredygtighed i nybyggeri, men skal det virkelig rykke, skal man turde satse og eksperimentere, og det oplever jeg ikke rigtig viljen til endnu, siger hun.

Både Heidi Merrild og Søren Smidt-Jensen tror, bæredygtighed snart er på vej i prospekt-materialerne, fordi klimahensyn m.m. bliver en forudsætning snarere end en attraktion. Og ligesom ingen biler længere reklamerer med airbags eller abs-bremsesystem, behøver boligområder heller ikke markedsføring på grundlæggende hensyn.

- Til gengæld bliver fællesskaber og naturdelen vigtigere. Et nyt begreb - 'biofil by' - skal man også til at vænne sig til. En lidt fræk betegnelse, som dækker behovet for kontakt med naturen, dyrene og biodiversiteten, siger Søren Smidt-Jensen.

Brugerinddragelse i planlægningsfasen er alfa og omega, hvad enten det er bæredygtighed eller kollektivism, som trækker, og det må kommunerne ikke glemme, understreger han.

- Forelsker man sig i egne ambitioner og visioner for et projekt, som ikke rammer skiven, risikerer man at skabe et monster, advarer han. ◉

Byskiltet er allerede kommet op ved indkørslen til Nye. Man kan dog ikke skrive adresserne på husene ind på sin gps endnu. Foto: Christian Olesen

Mette Møller Herskind foran sit rækkehus. Til dagligt er hun medejer af virksomheden Atelier Aarhus. Foto: Christian Olesen

Danmarks yngste by: Mette og Jacob valgte Nye for fællesskabet

Mette Møller Herskind og hendes mand flyttede til byen Nye for fællesskabets skyld og for at slippe for vedligehold af hus og have.

byudvikling

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Lidt nord for Aarhus ligger Danmarks yngste by. Her bor Mette og Jacob Møller Herskind i rækkehus nummer 23. De flyttede til Nye i september sidste år som nogle af de første indbyggere.

- Du må undskylde, at her er lidt rodet, men vi kommer fra en 50 kvadratmeters lejlighed i Aarhus, så vi har ikke fyldt huset helt ud endnu, siger Mette Møller Herskind, mens hun viser rundt i sit hjem.

Der er lyst i huset og højt til loftet. Akustikken er rar, og interiøret emmer af kvalitet og lækkerhed i alle facetter lige fra egetræslisterne om vinduerne til udsigten over Aarhus Bugt. Udenfor er facaden beklædt med sortmalet træ i nordisk stil, mens selve huset står som del af en

‘Det bæredygtige har selvfølgelig talt med som et plus, men fællesskabet har været det helt afgørende for os og for mange af de andre folk, jeg kender herude.’

Mette Møller Herskind, indbygger i Nye

cirkel med 30 tvillinger rundt om et stort fællesområde.

- Vi brugte virkelig lang tid på at kigge på huse. Vi var i Silkeborg og se på parcelhuse, og vi kiggede på rækkehuse andre steder, men det føltes bare alt for stort at skulle holde en have, hæk og et liv med murstensvilla, fortæller 25-årige Mette Møller Herskind.

I stedet faldt parret for byprojektet Nye. Her har ingen af husene have, og bilerne parkeres på fælles parkeringspladser, så pladsen til carport og indkørsel er sparet væk.

Parret skrev under på købskontrakten, dengang Nye stadig var et projekt på tegnebrættet.

- I første omgang fangede det os, at huset var arkitekttegnet. Og så stod det højt på min liste, at der var natur og naboskab. Men når man køber noget på projektplan, kan de jo sige alt muligt og ja okay, kommer det så til at ske? Men nu begynder det hele at vise sig, siger Mette Møller Herskind.

Den private by

Normalt er det kommunen, der anlægger en by, men ikke her. Nye blev grundlagt af ejendomsgruppen Tækker Group, og ejer Jørgen Tækker begyndte arbejdet allerede i midten af 00'erne. Drømmen er, at byen en dag får 15.000-20.000 indbyggere.

Aarhus Kommune har også tiltro til projektet. Kommunen har lavet et stop på letbanen ved byen og planlægger at bygge en skole i området omkring 2022.

Indtil videre har Nye to hustyper. Udover de sorte rækkehuse, Mette Møller

Herskind bor i, står der i dag nogle store ladelignende bygninger opdelt i mange boliger kaldet Længdehusene. Senere kommer flere kvarterer til, tegnet af blandt andet Bjarke Ingels Group og Dorte Mandrup Arkitekter.

Uden carport, indkørsel eller have er det nemt at vedligeholde husene.

- Hvis vi flyttede i en villa, så er jeg nervøs for, at al det praktiske ville komme til at hænge os langt ud af halsen. Her har vi en parcelhusforening, som står for al udvendig vedligeholdelse af beklædning, terrasse og lignende. Så vi slipper for alt det sure ved at bo i hus, siger Mette Møller Herskind.

Toilet med regnskyl

Et af de store salgsargumenter for byen er fokus på bæredygtighed. Alle husene er lavenergi, og der er tænkt bæredygtighed ind i næsten hver detalje.

For eksempel arbejder Tækker Group i øjeblikket på et bassin mellem rækkehusene, hvor regnvand bliver ledt hen. Vandet derfra bliver så

brugt til at skylle ud i husenes toiletter, tøjvask og bilvask.

- Det bæredygtige har selvfølgelig talt med som et plus, men fællesskabet har været det helt afgørende for os og for mange af de andre folk, jeg kender herude, siger Mette Møller Herskind.

Det er hovedsageligt unge børnefamilier og seniorer, der bor i byen, og fordi de fleste flyttede ind på samme tid i 2018, kender de stort set alle sammen hinanden.

- Det er vildt fedt, og her er virkelig en dejlig stemning. Der er børnefamilier med første barn på vej eller med helt unge børn, og så er der det ældre segment, som er lige før pensionsalderen. Folk er simpelthen så søde, og det lader til, at vi har det samme værdisæt. Alle forventer, at vi skal komme hinanden ved og få et godt naboskab, siger Mette Møller Herskind.

Grønne naturområder skal binde husene sammen. I dag er der dog mest grus, jord og et par nyplantede træer.

- Det er selvfølgelig en ulempe, at områderne omkring husene ikke er færdige. Det må man leve med, når man er nogle af de første. Men vi ville heller ikke vente på næste etape af huse, for vi kiggede også på andre projekter, hvor det altid så ud til, at tidsplanen skred. Vi kunne simpelthen ikke holde ud at være på 50 kvadratmeter, siger Mette Møller Herskind.

Mellem storby og forstad

En stor fordel er den nyåbnede letbanestrækning, hvor det tager 20 minutter at komme ind til Aarhus centrum. Mette Møller Herskind arbejder som selvstændig i Aarhus, så god offentlig transport var et vigtigt salgsargument for hende. For det er vigtigt for hende at have et tilhørsforhold til byen.

- Jeg synes egentlig stadig, at jeg bor lidt i Aarhus, siger hun.

Nye mangler dog mange af de praktiske detaljer endnu. Den nærmeste dagligvarebutik ligger 2,5 kilometer væk, og det er først i løbet af sommeren, at de første legepladser bliver bygget. Samtidig ligner området stadig mere et nyt boligkvarter end en egentlig by. Alligevel har stedet sin helt egen charme.

- Da vi købte huset, tænkte jeg, at vi skulle bo her i syv-otte år. Der tror jeg stadig, Jakob er, men jeg har følelsen af, at det kan blive længere. Vi har allerede fået gode venner og tætte relationer, og vi skal med til nabens bryllup. Når vi så får børn, gad vide, hvor glad man så bliver for det. Jeg bliver helt i tvivl, om vi overhovedet kan flytte herfra igen, siger Mette Møller Herskind.

Der er planlagt omkring 30 boliger i Strandkanten, som er første etape af Naturbydelen Ringkøbing K. Husene kræver ikke meget vedligehold, og de ligger tæt sammen for at skabe fællesskab og for ikke at tage plads fra naturen.

Foto: Naturbydelen Ringkøbing K

Parcelhusets afløser ligner det lille hus på prærien

Ringkøbing-Skjern og Realdania By & Byg står bag fremtidens bydel i Vestjylland. Men fremtiden lader vente på sig. For i dag har Naturbydelen Ringkøbing K blot en enkelt beboer.

byudvikling

Af Christian Olesen

christian@kommunen.dk

Vinden suser ind fra fjorden over vildtvoksende buske og klare søer. Kun et par snoede gangstier, lidt beton og noget asfalt hist og her vidner om, at området syd for Ringkøbing er komplet menneskeskabt. Og at det tidligere var marker brugt til landbrug.

Et enkelt hus står nær indkørslen til det 84 hektar store område. Med sort skifer og to etager bryder den arkitekttegnede kasse illusionen om, at Naturbydelen Ringkøbing K kun er lavet for naturens skyld. For der skal bygges 1.000 energivenlige boliger i løbet af de næste 30 år.

- Det er en ny måde at tænke fremtidens bydel på, hvor naturen kommer først og er udgangspunktet, der bærer bydelen og gør det attraktivt for tilflyttere. Det er en ambitiøs måde at byudvikle på,

men vi er villige til at tage chancen, fortæller Peter Kjølby.

Han er direktør i udviklingsselskabet Ringkøbing K Aps, der har lavet naturgenopretningen og står for salget af byggegrunde. Bag virksomheden er et partnerskab mellem Realdania By & Byg og Ringkøbing-Skjern Kom-

mune, som deler ejerskabet i 75 og 25 pct.

Realdania investerer 82,5 mio. kr. i projektet, mens kommunen lægger 27,5 mio. kr. Penge, begge parter regner med at få retur i takt med, at grundene sælges.

Parcelhusets banemand

Husene kommer til at ligge tæt sammen, der bliver bygget mere i højden end normalen i Ringkøbing, og beboerne får ingen haver, ingen indkørsler og ingen garager, som man ellers kender det fra parcelhuskvarteret et par hundrede meter borte.

Bydelen repræsenterer en tendens, hvor kommuner bryder med parcelhusets traditionelle udtryk. I stedet for ligusterhæk og carport fungerer naturen som baghave, mens bilerne parkeres ved

vejen foran huset for at spare kvadratmeter.

- Det er ikke en almindelig byudvidelse med udstykninger og traditionelle typehuse. Så havde Realdania ikke noget at gøre her, for vi støtter kun nye måder at udvikle byer på. Derfor er vi glade for, at kommunen har turdet tage springet med os, fortæller Peter Kjølby, der også vicedirektør i Realdania By & Byg.

Det lille hus på prærien

Men på trods af flot natur og smukke renderinger er der ikke solgt mange boliger. Salget gik i gang i 2017, og siden da er blot et enkelt hus blevet bygget. Første etape foregår som projektsalg, så et hus bliver først opført, når de to boliger deri er solgt.

Det hus, der står færdigt i dag, rummer bydelens ene-

ste indbygger, mens den anden halvdel bliver brugt til fremvisninger. EDC i Ringkøbing er med til at sælge boligerne, og indehaver og ejendomsmægler, Finn Jacobsen, forholder sig positiv.

- Det er det lille hus på prærien derude nu, og vi vil meget gerne have bygget mere. Området er efterspurg, og vi har haft omkring 1.000 mennesker til fremvisning. Hvis alt falder på plads, begynder byggeriet af et nyt hus her efter sommeren, for vi har nu solgt to boliger mere, siger Finn Jacobsen.

Den første boligetape hedder Strandkanten, og det er bygherren Frifeldt, der har

købt grundene og opfører husene. Området har tiltrukket mest interesse hos segmentet 50+, men ifølge Finn Jacobsen har købergruppen nogle betænkeligheder ved indretningen.

- Alle synes, husene er fantastiske, men mange ønsker et enkelt plan i stedet for to. Købere over 50 tænker allerede nogle år frem i tiden, og de kan godt lide, at der ikke er en have, de skal passe på, og at de har naturen og Ringkøbing Fjord lige ved hånden. Men de ønsker ikke trapper i deres hus, når de bliver ældre, siger han.

Bygherren Frifeldt har lyttet og arbejder på at tilbyde

Naturbydelen Ringkøbing K

- **84 hektar stort** område med plads til omkring 1.000 boliger
- **Projektet begyndte med** at genoprette naturområdet med frugttræer, søer, vandløb og stier.
- **Første bolig-etape foregår** i Strandkanten, hvor bygherren Frifeldt vil lave 33 energivenlige boliger. De varierer fra 118 til 139 kvm. og koster mellem 2,2 og 3,3 mio. kr. Snart kan ejerlejligheder i husene også tilbydes med varierende størrelser og prisniveauer.
- **Byggeriet af et seniorbofællesskab** er lige på trapperne. Realdania By & Byg står for det, og der skal være 14 boliger fordelt i tre bebyggelser tegnet af AART Architects.
- **I foråret 2020** begynder Ringkøbing-Skjern Boligforening at bygge passivhuse som almene lejeboliger. Den type huse udnytter solvarme og bruger specielle typer facader, gulve og tage til at reducere boligens varmebehov op til 90 pct. i forhold til en gennemsnitlig bolig.
- **Naturbydelen forventes at stå færdig** omkring år 2045-2050

en anden indretning af huse-
ne med ejerlejligheder i ét
plan.

Seniorer som kickstarter

Selvom boligsalget går sløvt,
venter der forandringer lige
om hjørnet. Ringkøbing-
Skjern Boligforening vil
opføre 83 almene boliger
som passivhuse, der er en
super energivenlig hustype,
og i efteråret begynder byg-
geriet af et seniorbofælles-
skab med 14 boliger, som
skal stå klar engang i 2020.

Det har genoplivet interes-
sen for området. Borgmester
i Ringkøbing-Skjern, Hans
Østergaard (V), har da også
tiltro til, at de nye byggerier
kan kickstarte Naturbyde-
len.

- Vi bruger enhver lejlighed
til at fortælle om området, og
jeg tror helt sikkert, at der
snart bliver slået hul på sal-
get. Der er ingen tvivl om, at
det er en anden måde at bo
på, end vi er vant til i Ringkø-
bing, men vi fastholder kon-
ceptet, for vi tror på, at det

kan tiltrække nogle nye bor-
gere til kommunen, siger
Hans Østergaard.

Ifølge Peter Kjølby fra
Ringkøbing K Aps kører pro-
jektet efter planen. For
Naturbydelen skal først stå
færdig omkring år 2045-
2050, så Ringkøbing K Aps
skal blot sælge 30-40 bygge-
grunde om året for at nå i mål
med de 1.000 boliger.

- Det er jo et løbende pro-
jekt, som er meget ambitiøst
for Vestjylland, så vi har hele
tiden vidst og planlagt med,
at det vil tage lang tid, siger
Peter Kjølby.

Kræver modning

Hos kommunen tror man
ikke, den nye type boliger
overtager parcelhusenes
dominans. Hans Østergaard
fortæller, at de stadig udstyk-
ker konventionelle parcel-
husgrunde i den anden ende
af byen.

- Vi skal have begge dele til
rådighed. For Naturbydelen
passer godt til en type bor-
ger, mens parcelhusene pas-
ser en anden. Vi vil gerne
have en by, der favner bredt
og har noget til alle, siger
Hans Østergaard.

Han forklarer, at de vestjy-
ske borgere stadig er ved at
varme op til at bo i den nye
bydel. Det er også derfor,
kommunen og Realdania
allerede fra begyndelsen har
arbejdet med en deadline
langt ude i fremtiden.

- Det handler i bund og
grund om, at vi gerne vil til-
trække nye borgere til kom-
munen. Men det er en stor
forandring for mange at flyt-
te ud i sådan et område, for
det er en helt anden måde at
bo på, og den tanke kræver
stadig lidt modning, siger
Hans Østergaard.

Han mener, at området lig-
ger til højrebenet for både
børnefamilier, seniorer og
pendlere, som man gerne vil
have flere af i kommunen.

Og selvom Naturbydelen
endnu ikke kan kalde sig en
succes i boligsalg, så har ring-
købingenserne taget områ-
det til sig på en anden måde.
Folk sejler i kajak i søen,
mens spejderne leder efter
dyr i det nærliggende vand-
løb. Og rundt på de slyngen-
de stier går byens indbyggere
tur med hunden, hinanden
og vestenvinden. ●

Fire andre bydele undervejs med bæredygtighed som tema

Foto: Frederikssund Kommune

Køge kyst

Projektet omfatter 24 ha i det centrale havne- og
stationsområde i Køge og skal frem mod 2030
skabe en ny bydel med 300.000 etagekvadrat-
meter byggeri fordelt på boliger, erhverv, detail-
handel og kultur med plads til 4.000 indbyggere.

Aktieselskabet Køge Kyst, som håndterer
projektet, er et partnerskab mellem Køge Kom-
mune og Realdania, som blev indgået i 2009.
Syv år tidligere besluttede Køge Byråd at
udvikle en ny, stor erhvervshavn i Køge, så
virksomhederne i Søndre Havn fik mulighed
for at flytte til nye og bedre faciliteter i havnen
nord for byen, mens Søndre Havn kunne
omdannes til et byudviklingsprojekt med kul-
tur, boliger, grønne områder mm.

Bæredygtighed er et overordnet princip for
byudviklingen i Køge Kyst, og den omfatter
både miljø- og energimæssige forhold. Her
arbejdes både med energiudnyttelse, offentlig
transport og 'social og sundhedsmæssig bære-
dygtighed' - boligerne skal have varierende
størrelse, og der tænkes både organiseret og
uorganiseret idræt ind i byudviklingen.

Foto: Schmidt Hammer Lassen

Nærheden

Byudviklingsprojektet udvikles i samarbejde
mellem Høje-Taastrup Kommune og Realdania
By & Byg, som sammen udvikler det 65 hektar
store område syd for Hedehusene.

Partnerskabet blev indgået i 2013. Nærheden
skal rumme 3.000 boliger og bliver med tiden
hjem for 8.000 mennesker fortrinsvis i række-
huse, byvillaer og lejligheder. Desuden skal der
bygges kontorerhverv, butikker, offentlig ser-
vice mm. De første 1.500 boliger er afsat.

Nærheden er ikke nogen almindelig forstad,
men en ny forstadstype med bæredygtighed
og fællesskab som overordnet tema, hedder
det i RealDanias projektbeskrivelse:

'Nærheden kombinerer byens tæthed og byliv
med forstadens grønne kvaliteter og mulighed
for at have sit eget private udeareal. Mens ha-
verne bliver relativt små, gives fællesarealer og fæl-
lesfaciliteter særlig opmærksomhed i Nærhe-
den, så beboerne har de bedste muligheder for
at bruge byen og dyrke fælles interesser. ●

Vinge by

Vinge er Danmarks største byudviklingspro-
jekt, som fuldt udviklet skal brede sig over 370
hektar øst for Frederikssund med 20.000 nye
indbyggere og 4.000 nye arbejdspladser. Pro-
jektet blev søsat i 2013 med arkitektfirmaet
Henning Larsen i spidsen, og Vinge by er plan-
lagt fuldt udbygget over en 30-årig periode.

Vinge skal være en bæredygtig by og forsyne
sig selv med CO2-neutral el og varme 'så vidt det
er muligt', ligesom beboelsesområderne skal
have forskellig karakter med varieret arkitektur.

Projektet løb ind i store problemer i 2017, da
manglende salg af byggerettigheder skabte hul i
de kommunale budgetter på 163 mio. kr., og
arbejdet med bydelen midlertidigt blev stoppet.

Siden er projektet genoptaget, og blandt de
centrale elementer er en helt ny s-togstation,
som skal mindske transporttiden til Køben-
havn til 40 minutter.

Foto: Martin Håkan

Kanalbyen i Fredericia

Visionen for kanalbyen er at åbne den histori-
ske fæstningsby mod vandet og skabe en ny
bydel med 1.200 boliger og knap 3000 arbejds-
pladser. Fredericia Kommune og Realdania er
fælles om projektet, som blev indledt i 2003,

Fuldt udbygget vil Kanalbyen rumme en
blanding af boliger (50 pct.), erhverv og detail-
handel (40 pct.) og kulturtilbud/offentlige ser-
vices (10 pct.). Udviklingen vil ske i fem etaper
over 20-25 år, der første boliger er taget i brug.

Bæredygtighed indgår som gennemgående
tema med fokus på bæredygtige løsninger i
forhold til klima og energi på alle niveauer.
Blandt andet tænkes der værn mod oversvøm-
melse ind i bydelen. Desuden skal den nye
bydel 'opfordre og indbyde til levemønstre,
der styrker motion og bevægelse og samtidig
bidrager til at skabe et godt socialt miljø'.

Foto: Nærheden

**Sådan kan Naturbydelen Ringkøbing K komme til at
se ud om 30 år, når alle byggegrunde er solgt, og boli-
gerne er bygget.**

Illustration: SLA

Frustrede chefer: Politikere blander sig for meget

Over halvdelen af de kommunale chefer oplever indimellem, at politikere stikker næsen for langt ned i deres arbejde. Det viser kommunen.dk's undersøgelse.

o gråzone

Emma Oxenbøll og Ronja Pilgaard
emma@kommunen.dk og
ronja@kommunen.dk

Først traf byrådet en beslutning om at afskaffe støtten til en festival. Så startede debatten på de sociale medier, og flere politikere lovede borgere at genoverveje beslutningen.

Undervejs faldt bemærkningen om, at det da var administrationen, der havde lavet en fejl. Selvfølgelig skulle støtten genindføres.

- De har engang imellem umanerligt svært ved at finde forskellen på, hvornår de taler overordnet politik, og hvornår de laver decideret

sagsbehandling, siger den kommunale chef Pia om episoden.

Hun forklarer, at politikere ikke skal detail-sagsbehandle, for det er over grænsen for, hvad de skal blande sig i. Og Pia står ikke alene med oplevelsen af, at politikere stikker næsen for langt frem.

I en undersøgelse blandt kommunale chefer og direktører, som kommunen.dk står bag, svarer 60 pct., at de oplever for stor politisk indblanding i deres arbejde. En ud af fire svarer, at de oplever det ofte.

Ned i mindste detalje

På papiret sætter politikerne de overordnede rammer for, hvordan en kommune skal

drives, og embedsmændene udfylder rammerne.

Men flere chefer uddyber over for kommunen.dk, at den politiske indblanding ofte bliver et problem. Ingen af de pågældende chefer har ønsket at stille op med navns nævnelse af hensyn til deres ansættelser, men kommunen.dk er bekendt med deres rigtige navne.

- Man bliver demotiveret, fordi de ikke respekterer den faglighed, der ligger i forvaltningen, hvad end det er i borgerservice, kommunikationsafdelingen eller i skoleforvaltningen, lyder det fra Pia, der også fortæller, at hun har svært ved at holde på sine medarbejdere af samme årsag.

- Jeg har været i flere kommuner, og jeg har aldrig ople-

Oplever du, at der er for stor politisk indblanding i dit arbejde?

■ Ja ofte ■ Ja sjældent ■ Nej aldrig ■ Andet

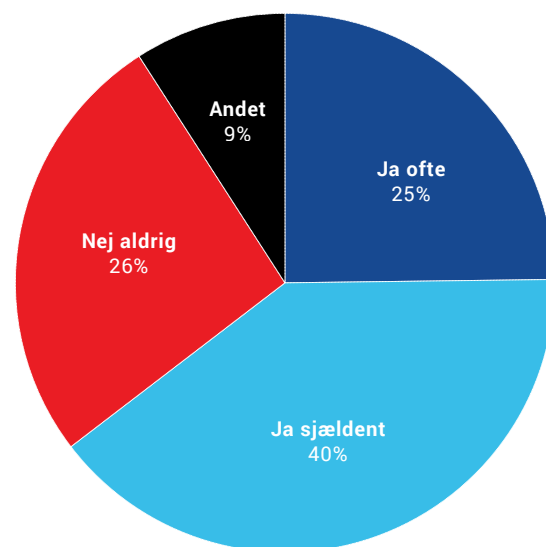
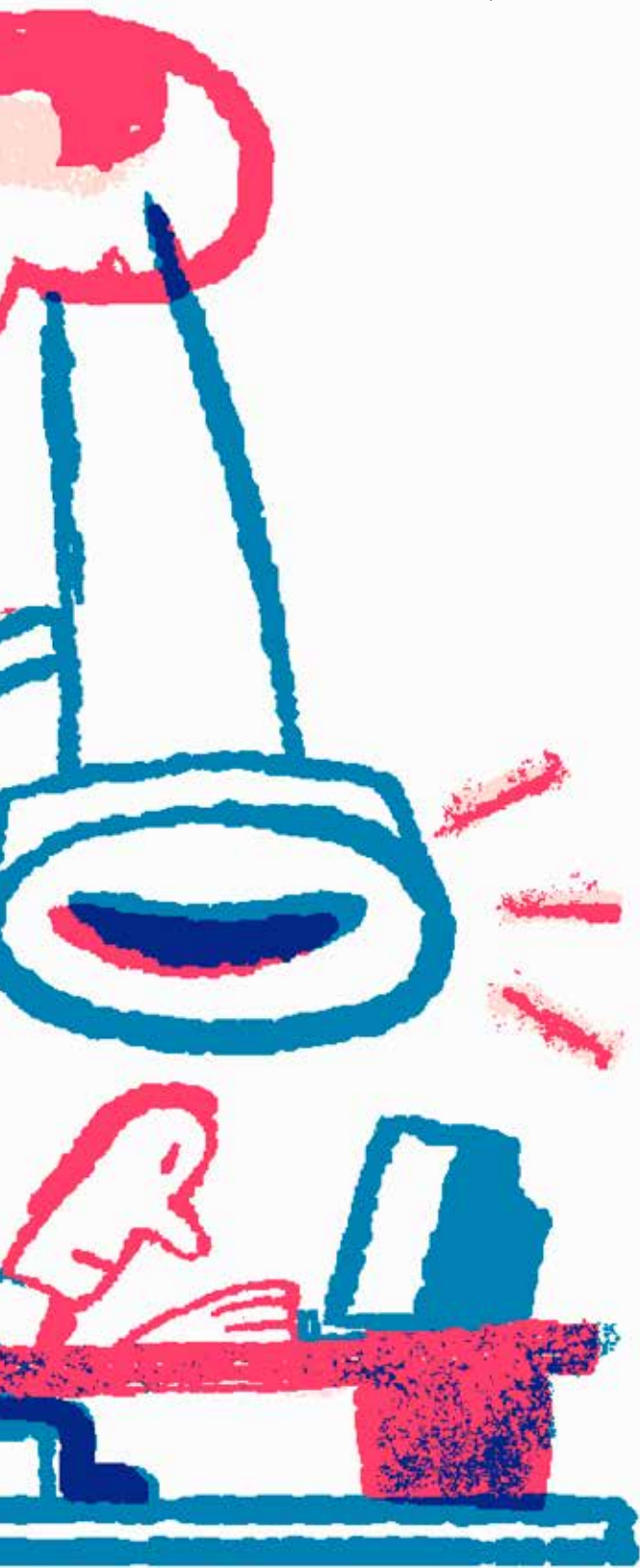

Illustration: Nick Shepherd, Ritzau Scanpix

vet noget sted, hvor det er så grelt som her.

Hun oplever også, at en udvalgsformand meget nøje blander sig i markedsføringen af kommunen og helt konkret i, hvorfor et kommunikationsteam har valgt et bestemt hastag til Instagram.

Det er også sket, at politikerne tilsidesætter retningslinjer for henvendelser, som skal journaliseres og vurderes juridisk gennem administrationen, fortæller hun.

For må de overhovedet blande sig i kommunikationen, når der politisk er vedtaget en aftale om, at borgerhenvendelser skal gå igennem borgmesterkontoret?

I princippet ja, men de skal holde sig til regler og retningslinjer, forklarer Niels Opstrup, der er lektor på Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet.

Han har i artiklen 'Det kommunale skyggeliv' gennemgået en række sager i det kommunale, som berører

samspillet mellem politikere og embedsmænd.

- Rigtig tit er det jo legitimt, at politikerne blander sig. Men så er der selvfølgelig nogle grænser for bestemte typer af afgørelser i sager eller på områder, der er underlagt lovgivning, forklarer han.

Svært at trække en grænse
Ifølge Niels Opstrup er det en subjektiv vurdering af, hvorvidt indblanding er 'for stor'. Embedsmænd arbejder ud fra klassiske dyder om lovlighed, sandhed, faglighed og partipolitisk neutralitet, og Bo Smith-udvalget har bl.a. udarbejdet et kodeks,

som KL har sendt ud til kommunerne.

Det går på, hvor langt embedsmændene må gå i deres betjening af politikere, så man kan sige, at politikerne træder over grænsen og for langt ind i chefernes arbejde, når de kræver noget af embedsmændene, som ikke er i tråd med de dyder, forklarer Niels Opstrup.

Derfor kan det være en gråzone at bevæge sig i, både som politiker og embedsmand, der er afhængige af hinanden i det daglige arbejde. Det er dog klart, at embedsmændene skal være partipolitisk neutrale, understreger Niels Opstrup.

Alligevel finder vi eksempler i kommunen.dk's undersøgelse på, at chefer bliver klemmt mellem to politiske fløje:

- Det politisk betændte miljø presser os chefer. Vi bliver brugt i spillet mellem de to fløje ved at kræve dokumentation på mange forhold eller ved at vi direkte bliver spurgt, om vi kan være kvaliteten bekendt - den politisk bestemte kvalitet.

Konsekvensen?

- Der dækkes af i forhold til det politiske niveau, mens det er driften, der skal tage tæskene, lyder det fra en anden chef, vi kalder Henrik.

I en anden forvaltning fortæller en tredje chef, Kim:

- Der er nogen, der beslutter noget, og nogen, der udfører noget. Når den grænse overskrides, så er det, at vi bliver ramt. Oftest på vores faglighed. Vi er ansat til ud fra vores faglighed at komme med løsningsforslag ud fra en bestemt opgaveformulering, siger han.

Og som Henrik forklarer det:

- Politikerne blander sig ned i mindste detalje i driften, hvilket også påvirker driftens budgetter og den måde, de anvendes. Som chef forventes du at være loyal overfor det politiske, hvilket betyder, at driften lades alene, når politik og drift ikke hænger sammen.

Grænsen går, når man føler, at der bliver overtrådt aftaler om, hvordan samarbejdet skal foregå. For som Kim fortæller: Så skulle der bare være aftalt noget andet.

- Der kan også være nogen, som nærmest går ind og sagsbehandler. Det er jo meget engagerede folk, som elsker deres område. Det påvirker selvfølgelig mest den enkelte sagsbehandler, men også mig, for jeg bliver så ærgerlig, siger han og forklarer, at de drøfter sådanne episoder anledningsvist, og at det er vigtigt at tage dialogen.

- Og det synes jeg heldigvis er helt legalt hos os.

kommunen.dk's trivselsundersøgelse

► **kommunen.dk sendte 19. marts** et spørgeskema til 1518 kommunale chefer og direktører. Vi har fået svar fra 341 personer. Det giver en svarprocent på 22,5. Undersøgelsen har dermed en usikkerhed på 4,6 pct.

► **Dermed kan svarene i spørgeskemaundersøgelsen** ikke ses som repræsentative for, hvordan alle kommunale chefer har det i Danmark.

Kommunaldirektør og ekspert: Helt legitimt at politikere blander sig

Klar rollefordeling er det vigtigste mellem politikere og embedsmænd. Men i sidste ende bestemmer politikerne, lyder det fra kommunaldirektør og ekspert.

◉ legitimitet

Emma Oxenbøll og Ronja Pilgaard
emma@kommunen.dk og
ronja@kommunen.dk

Det kan godt være, at politikere bevæger sig i en gråzone, når de blander sig i chefers arbejde, men det er altså helt legitimt.

Sådan lyder det fra kommunaldirektør i Syddjurs Jesper H. Jensen, da kommunen.dk spørger ham, hvor grænsen for politikeres indblanding i forvaltningens arbejde går.

Selv oplever han ikke, at politikere har svært ved at finde den.

der bliver justeret en smule, når der er anledning til det. Det kan være anderledes i andre kommuner.

- Hvis du er borgmester, og du sidder sammen med et udvalg, der har kompetencen til at ansætte den nærmeste direktion, fristes jeg til at sige: Hvem skulle ellers? Ville du tænke, at det kunne være anderledes?

Sådan spørger han retorisk adspurgte om den skelnen mellem, hvad der er politikeres og embedsmænds opgave.

Politikerne har dog ikke ret til at afskedige personale på baggrund af fx en personale-sag, forklarer han:

- Direktionen skal sikre ledelsernes opgave med at afskedige, for det er den nærmeste leder, der laver afskedigelsen. Det er til gengæld byrådets opgave at gøre det samme med direktionen.

Evig diskussion

Netop i forholdet mellem folkevalgte og forvaltning forklarer lektor på Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet Niels Opstrup, at det er politikerne, der er demokratisk valgt og har et mandat til at bestemme - i modsætning til embedsmændene.

- En kommune er en organisation, der er underlagt politisk styring, og som har nogle demokratisk folkevalgte, der bestemmer i sidste ende. Embedsværket er til for at hjælpe og betjene dem, siger han.

Han istemmer derfor, at det vigtigste er at afklare hinandens roller og forventninger.

- Det ved jeg, at man arbejder med i mange kommuner. Især i starten af en byrådsperiode definerer man roller og gensidige forventninger. Det er afgørende i de her sammenhænge.

Og Jesper H. Jensen mener, at den politiske indblanding er ganske sund.

- I hvert fald i vores model, for hvis ikke den var der, så havde vi da et problem. Så talte vi bare hver vores sprog uden at forstå hinanden, siger han.

Ifølge ham er det vigtigere at have en afklarethed om grænsen end lige præcis at vide, hvor den ligger. Det handler nemlig ikke om, hvad forvaltningen synes, men at sikre et gensidigt forhold mellem politikere og embedsmænd, hvor begge parter lytter til hinanden.

- I sidste ende er det byrådet, der beslutter, hvad de vil delegere og i sidste ende er det borgmesteren, der er den ansvarlige.

Det er altså ikke interessant, hvad for eksempel Jesper H. Jensen synes, men det er vigtigt, at direktionen og forvaltningen kan rådgive,

vejlede, komme med anbefalinger og oplyse - men også at lytte til politikerne.

20 procentpoints forskel fra 2016

I 2016 foretog kommunen.dk en lignende undersøgelse blandt kommunale chefer og direktører. Dengang fortalte 8 pct. af de chefer, der svarede på undersøgelsen, at de aldrig oplevede politisk indblanding i deres arbejde.

I dag er det 28 pct., der svarer, at de aldrig oplever politisk indblanding.

Men diskussionen om, hvordan arbejdsdelingen mellem politik og administration er, og hvor klar en adskillelse der skal være, foregår hele tiden og er særligt relevant i kommunerne, hvor det politiske niveau typisk er tæt på driften.

Traditionen er typisk, at politikerne er tæt på de dag-

Især i starten af en byrådsperiode definerer man roller og gensidige forventninger. Det er afgørende i de her sammenhænge.

Lektor på Institut for Statskundskab på SDU, Niels Opstrup

lige driftsbeslutninger, forklarer Niels Opstrup.

- Tit er det jo også sådan, at embedsværket gerne vil have, at politikerne, som har magten og derfor også retten til at blande sig, står på mål for de beslutninger, der er truffet. Så de også står ved konsekvenserne af, at de fx har besluttet, at der skal spares.

Og der er en sidste vigtig pointe i forståelsen af politisk indblanding, mener Jesper H. Jensen.

I Syddjurs er modellen nemlig bygget op om dialogen mellem politikere og embedsmænd, og det vigtige er, at de taler med - og lytter på - hinanden:

- Jeg har ikke brug for at få ret. Jeg har brug for at blive hørt. Politikerne må rigtig gerne vælge noget andet, end det jeg synes er rigtigt, men de skal vide, at jeg ikke synes det og hvorfor.

Foto: Svendborg Kommune

Svendborg vinder KL's nye forebyggelsespris

Et projekt, som har gjort idræt til del af alle børns hverdag og en del af Svendborgs dna, giver Svendborgprojektet KL's nye forebyggelsespris.

bevægelse

Af Iben Sørensen
iben@kommunen.dk

Svendborg Kommune løb med den nyindstiftede forebyggelsespris på KL's Social- og Sundhedspolitiske Forum for initiativet Svendborgprojektet.

- Lad os hædre dem, der har opfundet de vises sten, erklærede KL's sundheds- og ældreformand Jette Skive (DF), da hun præsenterede prisen.

Og de vises sten er altså opfundet i Svendborg, hvor kommunen i 11 år har arbejdet med Svendborgprojektet.

Her er idræt i tre spor blevet en del af alle børns hverdag: Idrætsskoler, aktive børn i dagtilbud og forskning.

Skole og dagtilbud er vigtige arenaer

- Visionære politikere satte sig for, at det skulle være fedt at bevæge sig. De skal ikke bare være sundere, de skal også være gladere. Det er blevet en del af Svendborgs dna, at børn og unge bevæger sig. Ideen med at bruge skolerne er, at vi får alle børnene med. Det ville vi ikke gå, hvis det var et aktivitetstilbud. Skole og dagtilbud er vigtige arenaer for, at børnene får mulighed for at leve et aktivt liv, lød det fra Svendborg Kommune under præsentationen af kandidater.

Svendborg løber med førstepladsen, fordi indsatsen har gjort, at alle børn i kom-

munen bevæger sig, reduceret overvægt og skabt glæde blandt børnene.

- Indsatsen er ambitiøs og viser, at hvis man vil noget, så kan man også nå meget. Her er der virkelig tale om indsats, der har stor betydning for børnenes sundhed, sagde Jette Skive, der også fremhævede, at projektet er formet, så alle kommuner kan følge trop.

Projektet har endvidere været en del af verdens største forskningsprojekt af sin art, hvor forskere fra SDU følger børnenes udvikling.

Andenpladsen gik til Aalborg med 'Mental sundhed på ungdomsuddannelserne i Aalborg Kommune' og tredjepladsen til Odenses Røgfri Odense, der skal skabe en røgfri generation 2025. I alt var 42 initiativer indstillet til prisen.

Stryg fordommene:

Udsatte vil deres sundhed, men de er pivbange

Tværfagligt samarbejde mellem social- og sundhedsindsats var på KL-forum nok engang temaet under diskussionen af skævhed i sundhedsvæsenet blandt udsatte borgere.

sårbare

Af Iben Sørensen
iben@kommunen.dk

- Mine kammerater holder kæft om sygdom og dulmer det med vodka.

Sådan lød det fra John aka MC Tase, hjemløs og rapper i København, i en film, som deltagerne på KL's Social- og Sundhedspolitiske Forum fik præsenteret.

Den satte fokus på den skævhed, som findes i sundhedsvæsenet og fortalte om det københavnske initiativ Sociolancen. Her kan udsatte borgere i højere grad blive mødt af en støttekontaktperson frem for en paramediciner - det er nemlig ofte det, de har brug for.

Det fortalte René Pedersen, der i 2013 var en af initia-

tivtagerne til det sociale tilbud, da han gennem sit job mødte mange borgere, som i højere grad har brug for en tværfaglig indsats mellem sundheds- og socialindsatserne.

- De vil gerne videre i deres liv, men der foregår så meget, at de har brug for noget støtte til det. Mange lever et kaotisk liv. Og jeg må sige samarbejde, samarbejde, samarbejde. Det er det, der kommer til at virke, sagde René Pedersen fra Sociolancen.

Han var selv med på en 12-timers vagt i en københavnsk ambulance, og på godt halvdelen af turene var hans sociale indsats lige så vigtig som paramedicinens. Og effekten er tydelig. Nina Brünes er faglig konsulent i Københavns Kommune

med en baggrund som gadesygeplejerske. Her har hun også talt med mange personer, som føler sig misforstået.

- Min oplevelse er, at alt sundhedspersonalet rigtig gerne vil den her borgergruppe. Men de misforstår, hvordan man skal kommunikere med dem. De tror ikke, de vil deres egen sundhed. Det vil de, men de er pivbange, sagde hun.

- Vi glemmer at spørge patienterne, hvilken vej de gerne vil gå. Vi skal være brobyggere.

De to brobyggere havde hver et råd til kommunerne:

Nina Brünes:

- Vi skal ikke bygge parallelsystemer, bare fordi der er nogen, der ikke passer ind. Det er så vigtigt, at vi, hver gang vi laver specialindsatser, kigger på, om det er den rigtige vej at gå eller en fallit-erklæring.

René Pedersen:

- Måske skal vi også prøve at sige, at det, vi har, måske er det, vi skal have. Vi skal bare blive rigtig rigtig gode til det og samarbejde på tværs - socialfagligt, sundhedsfagligt og alle mulige steder.

Kommuner:

Sådan styrker vi sundhedsvæsenet på tværs

Så få kontaktpersoner som muligt og samarbejde på tværs af sektorer er vejen frem for fremtidens nære sundhedsvæsen.

samarbejde

Af Iben Sørensen
iben@kommunen.dk

Samarbejde på tværs af sektorerne og koordinatorene, så borgere har så få kanaler til kommune og region som muligt. Det er vejen frem i fremtidens nære sundhedsvæsen - både i psykiatrien og i somatikken. I hvert fald ifølge en række kommunale nøglepersoner, som fortalte om erfaringer på KL-forummet i Aalborg.

Sundhedsdirektør Anders Kjærulff fra Silkeborg fortalte om Alliancen for den nære psykiatri, som er et samarbejde mellem Region Midtjylland, KKR Midtjylland/de 19 midtjyske kommuner og en række bruger- og pårørendeorganisationer.

Grundlaget for samarbejdet er en opmærksomhed på

voksende udfordringer som ulighed, manglende koordinering på tværs, behov for hurtig handling og øget fleksibilitet. Det har udløst en fælles måde at tale om og løse udfordringerne på. At parterne er rykket tættere sammen i bussen, som han formulerede det.

- Visionen var at samle ligeværdigt samarbejde, for det er vigtigt, at man får lov at være herre i sit eget liv. Det kræver løsninger på tværs, for der er mange instanser og netværk, der er samlet på den enkelte borger, så vi får fælles forløb og tænker borgerperspektiv i stedet for systemperspektiv, sagde Anders Kjærulff og pointerede også, at politisk opbakning og rammesætning er afgørende.

Ingen knaster og relationsdannelse

Syddjurs' social- og sundhedsdirektør, Jørgen Andersen, fortalte om Randersklyngen, hvis vision har været at skabe et sundhedsvæsen uden knaster.

Her udvikledes blandt andet sundhedsstrategiske ledere og sammenhængende løsninger på tværs af sektorerne. På den måde kan løsningen også bruges i forhold til den udfordring, mange kommuner møder, når patienter tidligere og tidligere udskrives og kommer hjem.

- Det skaber og baner vejen for, at opgaverne løses med fokus på høj kvalitet i opgaveløsningen. Læger ændrede blandt andet i deres smertedækning, så den kunne følge med i hjemmet. I kommunen skulle vi være hurtigere klar til, at borgeren kommer hjem, sagde Jørgen Andersen.

Han peger også på, at relationsdannelsen, som sker på tværs, er afgørende, så aktørerne ved, hvor og til hvem de skal henvende sig.

- Vi har fået et forum at tale om løsninger i, sagde Jørgen Andersen.

I Randersklyngen er der desuden en kontorfunktion, som koordinerer, at indsatsen hele tiden er i gang.

'Anlægsloftet' trænger til en makeover

strategi

Af Rasmus Jønsson, skribent

Det er næsten en naturlov, at borgerne har en masse ønsker til deres lokalvalgte politikere. Der mangler næsten altid en fodboldbane, en vej, en cykelsti eller en svømmehal. Der er næsten også altid et krav om at forbedre forholdene for byens ældre, skoleelever eller for de helt små børn. Presset kan politikerne mærke mange steder fra. Det kan være over køledisken, når borgerne møder deres folkevalgte i supermarkedet. Det kan også være via underskriftindsamlinger, demonstrationer eller krav gennem medierne.

Det er næsten også en naturlov, at borgerne tror, at deres ønsker og behov kan realiseres ved at politikerne åbner kommunekassen og finder de nødvendige ressourcer. 'Hvor svært kan det være at få noget for vores skattekrone', lyder melodien.

Vi har penge

Sandheden er dog, at det langt fra altid er et spørgsmål om at 'finde pengene', før politikerne handler på de lokale ønsker. For mange steder i det kommunale landskab er det rigtige svar: 'Vi har pengene, men vi har også et

anlægsloft, der gør, at vi ikke kan sætte flere projekter i gang'.

De kommunale politikere er nemlig underlagt en stram økonomistyring fra Finansministeriet. Helt banalt handler det om, hvor mange penge kommunerne må bruge om året. Den mere komplicerede forklaring er pakket ind i ord som 'budgetlov', 'anlægsloft' og 'serviceloft'. Ord der kræver en mindre doktorgrad i Djøf-sprog at finde rundt i, og som nok meget få danskere kan forklare indholdet af.

At kommunerne er underlagt stram økonomistyring fra Finansministeriet, er der mange forskellige meninger om, og de bliver også jævnligt luftet i den offentlige debat. Men ser man bort fra den debat, er det et kæmpe problem, at så få danskere egentlig kender til den økonomiske virkelighed, som lokalpolitikere er underlagt. Det er både et problem for de frustrerede borgere og for de politikere, der skal stå på mål for borgernes brok. Med andre ord er der tale om et stort kommunikationsproblem!

Ikke bare flødeskum

I Københavns Kommune har politikerne for eksempel vedtaget anlæg for cirka 17 mia. kr. Men da anlægsloftet er på cirka tre mia. kr. om året, er der efterhånden lang ventetid på at få gjort de forskellige projekter til virkelighed. Faktisk skal man helt hen til 2026, før de

besluttete projekter kan færdiggøres. Det skaber lange ventelister på at få gennemført vigtige beslutninger som for eksempel at styrke trafiksikkerheden, skabe bedre idrætsfaciliteter og få plads til alle de nye børn, der kommer til byen.

Mange af de politiske projekter, der ligger i kø på grund af anlægsloftet, er ting, som borgerne forventer gennemført. Der er ikke bare tale om 'flødeskums-politik'. Derfor er det nogle stærke forventninger, lokalpolitikere bliver mødt af. Og med nogle af de store demografiske ændringer der sker - for eksempel med flere ældre og et snarligt børneboom - bliver problematikken kun forstærket i fremtiden.

Ikke mudderkastning men oplysning

Politikerne rundt om i landet har med andre ord brug for at få skabt en langt stærkere fortælling om, at det ikke kun er dem, der er bremseklods, når det handler om at få gennemført borgernes forventninger og ønsker. Der er brug for at få udbredt fortællingen om, at der for eksempel findes et anlægsloft, som sætter nogle klare begrænsninger for, hvad kommunen årligt kan sætte i gang af nye anlægsprojekter.

Kommunikationen omkring den stramme økonomistyring behøver ikke handle om at pege fingre og fortælle, hvor åndssvage politikerne på Christiansborg er, eller hvor magt-

fulde embedsmændene er i Finansministeriet. Tværtimod er der brug for saglig oplysning, der handler om den økonomiske virkelighed, politikerne er underlagt.

En besværlig mission

Det er åbenlyst en kommunikationsudfordring af de mere vanskelige. For kompleksiteten i økonomistyringen er høj, og borgernes lyst til at lytte til en sådan information er lille. Men kommunerne bliver nødt til at kaste sig ud i denne svære mission. For vi lever i en politisk virkelighed, hvor det, der skal forsvares, skal kunne forklares!

Formår kommunerne ikke at få skabt en større viden om de krav, der bliver stillet til dem fra Slotsholmen, bliver det kommunerne, der i sidste ende får tæskene. Men med de mange kommunikationskanaler, som kommunerne har til borgerne, burde det også være muligt at øge borgernes viden om de økonomiske spændetrøjer. Skal opgaven lykkes, er der dog brug for, at mange flere kaster sig ind i 'oplysningskampen', så det bliver til mere end et par debatindlæg hist og her.

De tunge kommunalpolitiske aktører bliver nødt til at gennemføre noget, der ligner en koordineret kommunikationsindsats, og give den gas. For det dødsyge ord 'anlægsloft' har brug for en makeover, så flere danskere får en forståelse for et vigtigt element i den kom-

DKNYT

Hold dig opdateret med de kommunale nyheder med et gratis prøve-abonnement på dknyt.dk
Abonnementet giver adgang til nyhedstjenesten og tre daglige nyhedsbreve.

Marie Stærke, borgmester for anden gang: *'Jeg kan holde til lidt af hvert - og det skal man kunne i det job'*

Når Marie Stærke sætter sig mål i livet, indfrier hun dem.

Punktum. Kom med bagom borgmesteren fra Køge, der i en ufrivillig pause som borgmester brugte tiden til at forberede sig på et stærkere og klogere comeback - kun fire år senere.

bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

For mange år siden, tilbage i 1800-tallet, boede der en fisker på Ærø, der hed Christiansen til efternavn. Han var en meget stærk mand, og fik derfor kælenavnet 'Stærke'. Christiansen kunne lide

navnet, bad om kongebrev på det - og fik det.

Det er fra fiskeren på Ærø, borgmesteren i Køge Marie Stærke har sit efternavn.

'Stærke' er i det hele taget et navn, man møder mange steder på Ærø. Borgmesterens farfar var også fra øen og hed Stærke. Han var en meget speciel mand, fortæller Marie Stærke. En stædig hidsigprop, der som ung var nazist og sad i Faarhuslejren

efter Anden Verdenskrig. Marie Stærke husker ham som en fantastisk bedstefar, men identificerer sig slet ikke med disse af hans karaktertræk og livssyn.

Til gengæld kan hun godt identificere sig - lidt klicheagtigt - med navnet Stærke.

- Jo, jeg er stærk. Mentalt stærk. Jeg kan holde til lidt af hvert, hvilket man i øvrigt skal kunne for at kunne være i jobbet som borgmester. Jeg har prøvet meget, og jeg har skullet rejse mig efter flere gevaldige kampe, hvor jeg er blevet sendt til tælling. Det giver styrke, og samtidig har det vist sig, at jeg har haft den også, siger Marie Stærke og tilføjer:

- Jeg har altid hvilet meget i mig selv og været bevidst om, hvem jeg er, hvad jeg vil stå på mål for, hvad jeg kan lide, og hvad jeg vil.

Måltrettet og sjusket

Marie Stærkes viljestyrke kom til udtryk, da hun meget

mod sin vilje måtte give slip på borgmesterposten i 2013 efter syv år i stolen.

På sin sidste arbejdsdag, nytårsaftensdag, sad hun på Gran Canaria og skrev fire målsætninger ned for sig selv. Fire mål som hun ville indfri de næste fire år: Hun ville gøre sin uddannelse på universitetet færdig, få et barn mere, starte egen konsulentvirksomhed og blive borgmester igen i 2018.

Marie Stærke indfrie alle fire mål.

Konsulentvirksomheden blev dog aldrig så omfattende, fordi Marie Stærke brugte så meget tid på politik som oppositionsleder og byrådsmedlem. Men som skrevet, så gjort.

Og jo, Marie Stærke vil godt vedkende sig, at hun er typen, der får de ting til at ske, hun sætter sig for. Men når det så er sagt, så er Marie Stærke ifølge hende selv altså ikke kun ubetinget målrettet.

- Jeg kan lyde enormt effektiv, men jeg rider bestemt ikke samme dag, som jeg sadler. I virkeligheden er jeg ikke specielt selvdisciplineret, og jeg kan gå meget længe og tænke, før jeg beslutter noget, fortæller Marie Stærke og lægger ikke skjul på, at hun også tager forkerte beslutninger af og til og må tilbage til udgangspunktet og prøve en ny vej.

Tiden er i øvrigt et andet issue, som ikke helt spiller for Marie Stærke.

- Den skrider tit for mig, og jeg tror, at jeg fremstår lidt sjusket på den front. Kommer Marie, eller kommer hun ikke? Men i bund og grund ved alle, at de kan regne med mig, og når jeg beslutter noget, så skal det nok gå og gå godt, siger Marie Stærke og tilføjer efter en lille tænkepause:

- De, der kender mig rigtig godt, tror jeg tænker: Marie skal nok lykkes med det,

Blå bog

- Marie Borghild Stærke (S), 39 år.
- Borgmester i Køge i perioden 2007-2013 og igen fra 2018.
- Uddannet: BA i historie og dansk og engelsk.
- Gift med Jesper og har to børn på fire og otte.

Da Marie Stærke (S) mistede borgmesterposten i 2013, besluttede hun sig for at gøre sin uddannelse færdig, få et barn mere, starte virksomhed og genvinde borgmesterposten fire år senere. Som sagt, så gjort.

Foto: Sven Levandowsky

- Jeg er tit stødt på alfahanner i politik. Men i virkeligheden vil jeg nok nærmere kalde dem for små prinsesser.

spørgsmålet er bare lige hvornår, griner hun.

Så alt i alt, Marie Stærkes liv ra et helikopterperspektiv; det kører for dig - der er ikke nogen større problematiske sprækker i dit liv?

- Nej, det er der virkelig ikke. Min mand og jeg mødte hinanden i DSU, og vi har mange fælles venner, som vi har kendt i rigtig mange år, der vil hjælpe os, og som forstår, når man har travlt. Vi elsker vores familier; vi er generelt lykkedes med tingene. Som jeg ofte siger til min mand: ‘Vi har det fandme godt!’

Ufrivilligt borgmesterbreak

De fire år væk fra borgmesterposten blev ikke kun ‘praktiske’, Marie Stærke fik også tid til at tænke ‘lange eksistentielle tanker’. De der tanker, som man alt for sjældent har tid til; hvem er jeg nu som menneske? Hvad er mine styrker og mine svagheder? Hvordan bruger jeg

min tid privat, personligt og arbejdsmæssigt?

- Jeg tror, ‘man’ siger, at det er i trediverne, at ‘man bliver menneske’. Det er her, man begynder at finde ud af, hvem man egentlig er, og hvad man gerne vil bruge sin tid og sit liv på, siger Marie Stærke og gør status på de arbejdsmæssige refleksioner, hun fik gjort sig i de fire år:

- Det gode ved at sidde i opposition var, at jeg kunne se borgmester-rollen og dén ledelsesfunktion udefra, fordi jeg jo ikke blev inddraget hele tiden. Og det gav mig en stor selvindsigt i, hvordan jeg kunne og ville gøre ting anderledes og ikke mindst, hvad jeg *ikke* ville gøre, når jeg blev borgmester igen.

For Marie Stærke blev den ufrivillige borgmester-fri periode på den måde en gave. Hun, som blev borgmester i en alder af kun 27 år og hovedkulds blev kastet ud i sit første ‘voksne’ job.

- Jeg blev jo hvirvlet ind i en række politiske projekter, en ledelsesstil og en måde at agere på; jeg arvede en kultur, som jeg aldrig rigtig fik lejlighed til at reflektere over. Hvordan syntes jeg, jeg skulle være borgmester? Hvad syntes jeg var vigtigt at arbejde med?

Der var en hæsblæsende tid, og der var ifølge Marie Stærke ikke tid og rum til at gøre op med den eksisterende kultur, der generelt handlede meget om at mose standardere og få sine egne ting igennem. En stil, som bød hende imod.

Får du så efterlevet dine nye erkendelser og visioner her i din anden periode som borgmester?

- Ja, det synes jeg, at jeg gør. Jeg bestemte mig for at hvile som leder, turde vise sårbarhed og ikke altid skulle vide på forhånd, hvordan noget skal håndteres. Jeg er meget procesorienteret, og jeg vil gerne, at alle føler sig inddraget og lyttet til - også fordi jeg selv har brug for deres input, hvilket jeg ikke altid havde øje for i min første periode som borgmester. Jeg gør det rigtig meget i dag, hører mine samarbejdspartnere - også så meget, så jeg nogle gange tror, de tænker: ‘Hvorfor spørger du om det? Beslut det dog selv, Marie.’

Nu, hvor Marie Stærke er i fuld sving med jobbet som borgmester igen, mærker hun tydeligt, hvor meget det at have tid til at tænke sig om betyder. Og hvor svært det er at fastholde at tage magten over tiden. Til at tænke over ideer, samarbejdsformer og visioner. Det skal simpelthen øremærkes i kalenderen og i bevidstheden.

- Da jeg var borgmester sidste gang, var det ikke altid, at der var frokostpause. Det sørger jeg for, at jeg har nu. Jeg sørger for, at det hele ikke bliver alt for presset, så der hver dag er lidt tid til enten at kigge ud ad vinduet, gå en tur i byen eller have mulighed for en impulsiv samtale,

Foran borgmesteren – de fremadskuende spørgsmål

Hvad kan du blive bedre til som chef?
At holde tiderne.

Hvad kan du blive bedre til i dit privatliv?
At lægge telefonen fra mig.

Hvad skal du have lært engang?
Fransk - det er et vanvittigt smukt sprog.

Hvad kommer du aldrig til at gøre/lære?
At stå på ski. Jeg kan ikke lide følelsen i min krop, og derfor kommer jeg aldrig til at stå på ski. Punktum.

Hvad skal du, når du ikke skal være borgmester mere?
Arbejde i en form for interesseorganisation? Det kan være velgørenhed eller mere erhvervsrettet. Må være en drøm at arbejde sig helt ned og ind i en niche.

Hvad vil du gerne huskes for i din kommune?
At have gjort en forskel.

Hvad skal der stå på din gravsten?
Hun var en fest.

- Jeg var et nemt barn, rolig, ikke oprørsk, fik jeg fire øl med i posen som teenager, drak jeg kun fire øl.

hvor jeg kan udveksle og afprøve en spontan idé med en samarbejdspartner.

Rolig, ikke kedelig

At Marie Stærke altid har hvilet i sig selv er måske ikke så svært at forstå. Hun har haft en tryk barndom, er vokset op med forældre, der elsker hinanden, og som begge har været forbilleder for hende - både som mennesker og som ledere.

Hun er enebarn, men eftersom begge hendes forældre har mange søskende, der har mange børn, har Marie Stærke altid haft mange fætre og kusiner inde på livet og har ad den vej lært at dele og acceptere, at ens værelse bliver raseret, og at man ikke altid kan få sin vilje.

- Selvom mine forældre altid har gået meget op i deres job og haft travlt, så har der været meget tid til samtale med mig. Der har været tid til at finde ud af, hvem vi var, og hvordan vi skulle være sammen som familie. Og ikke mindst, hvordan man skal opføre sig ordentligt som menneske. Jeg var et nemt barn, rolig, ikke oprørsk, kom hjem til tiden, fik jeg fire øl med i posen som teenager, drak jeg kun fire øl, det siger min mor i hvert fald, griner Marie Stærke.

- Jeg har ikke været kedelig, jeg har bare aldrig haft behov for at skubbe til rammerne, siger hun.

Det var først, da Marie Stærke kom ind i politik, at hun for alvor fik lyst til at skubbe til rammerne; og kimen til det ligger i Grønland.

- Jeg flyttede til Grønland med mine forældre i 1996-97, fordi min far havde fået job deroppe. Indtil da havde mit liv været fyldt med at gå i skole og med dans; disco, jiterbug og rock’n roll. I Grønland så og oplevede jeg pludselig en enormt stor økonomisk ulighed. Side om side i klassen gik børn af velhavende danskere, der havde *alt* og mere til af digitalt og teknologisk udstyr, med børn, der levede under kummerlige vilkår og forhold. Og dér tænkte jeg: ‘Hvis bare det her kunne bekæmpes!’

- Da jeg kom hjem fra Grønland og fik stemmeret, følte jeg et kæmpe medansvar, så jeg meldte mig ind i DSU, hvor bekæmpelsen af ulighed blev min rettesnor, fortæller Marie Stærke, der i forvejen elskede at følge med i debatter på DR, som i dag svarer til programmer som Horisont, Pengemagasinet og Debatten.

Og da den socialdemokratiske politik kom ind i hendes liv, røg dansen i baggrunden.

- Jeg oplevede masser af fællesskab i min danseverden, men det fællesskab, jeg mødte i politik, trak mere. Jeg mødte så mange unge og kloge mennesker, der tændte på politik, og de samtaler, jeg fik der. Hver gang jeg gik hjem fra de møder der, følte jeg mig så klog. Klogere.

Og dermed var Marie Stærke solgt - til politik.

Alfahan eller prinsesse

Lige da Marie Stærke var blevet borgmester i 2007, var der én fra Venstre, der sagde: ‘Marie er meget velopdraget.’ Og det træk tror Marie Stærke har hjulpet hende meget i det politiske spil.

- Jeg tror, at jeg har evnen til at være overbærende, forstående og give lidt plads til andre - plads til at det sgu er okay, at du er lidt frustreret over mig ... Jeg er god til at sige: Hvordan kan vi håndtere det, at vi lige nu er stødt sammen her?

Gælder det også overfor alfahanner i politik?

- Da jeg var borgmester sidste gang, var det ikke altid, at der var frokostpause. Det sørger jeg for, at jeg har nu.

- Ja. Og dem er jeg tit stødt på. Men i virkeligheden vil jeg nok nærmere kalde dem for små prinsesser, griner Marie Stærke.

- Det er mænd, der gerne vil føle sig store og magtfulde, men de er enormt følsomme og bliver meget hurtigt fornærmede, hvis man lige glemmer at snakke med dem om noget eller er lidt for hurtig til at sætte en retning, uden at man har fået det vendt med dem.

Fornærmede alfahanner eller prinsesser håndterer Marie Stærke med kærligt ment kvindeliste.

- Jeg roser dem, spørger ind til deres fritidsinteresser; jeg lader dem folde sig ud. Og så har jeg en god og afslappet humor, som jeg tror, de fleste sætter pris på - også de her mænd.

Marie Stærke ser ikke sig selv som en ‘metoo’-type i den forstand, at komplimenter og friske bemærkninger er no go. Derimod er det vigtigt for hende at skabe rum, hvor man kan have glimt i øjet, fyre sjove bemærkninger af, og hvor man godt må komplimentere hinanden.

Også fordi hun ikke glemmer ‘den anden side.’

- Jeg behandler folk med respekt - også dem, der er ældre end mig, og som kan nogle historier, har noget erfaring, som jeg ikke selv har - som jeg lytter til. Jeg har virkelig lært i politik, hvor meget man kan vinde indpas ved at respektere dét, der er gået forud for dig selv.

Gør det nemt at rydde op, når de unge fester

Det er sæson for udendørs fester med efterladt affald og knuste flasker. SSP Samrådet og en ungdomsforsker giver her nogle bud på, hvad kommuner kan gøre.

◉ ungdom

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Knuste ølflasker, slatne pizzabakker og væltede skraldespande. Det er et kendt billede dagen derpå, når unge har festet en lun sommeraften i det offentlige rum.

Og på det seneste er der kommet mere fokus på de unges fester. Det fortæller Benny Husted, formand for SSP Samrådet, der er en paraplyorganisation for SSP-samarbejdet.

- Vi kender problemstillingen fra hele landet, og vi får faktisk flere henvendelser omkring det, end vi gjorde tidligere. Men jeg mener ikke, at det er et voksende

problem. Det nye er, at flere opfatter festerne som noget uønsket. Men jeg tror ikke, at de unge er blevet vildere eller værre end tidligere, siger Benny Husted.

Nemt at rydde op

Han foreslår, at kommunerne arbejder med de steder, hvor unge fester. Hvis man tvinger de unge væk, vil teenagerne blot sprede sig ud på andre områder. Så det er vigtigt at skabe trygge steder, hvor det er nemt at rydde op efter sig selv.

- Omgivelserne påvirker, og skrald avler skrald. Så hvis stedet i forvejen ser hærget ud, så bliver det værre. Men hvis der er fint og opryddet, er der større sandsynlighed

for, at det fortsætter sådan, siger han.

Der bør være god belysning, som giver tryghed, og borde og bænke, så man kan sidde sammen. Det er vigtigt at placere skraldespande tæt på og at bruge en type spande, der passer til det affald, de unge har. En pizzabakke finder for eksempel sjældent vej til små skraldespande.

- Hvis vi gør det nemt at rydde op, så er der flere, der gør det. Og så ved vi, at det hjælper, hvis der indimellem kigger en voksen forbi. Ikke fordi de voksne skal kontrollere de unge, men det er godt, at der er en grad af uformel social kontrol. At folk tilfældigt går forbi, eller at natteravne eller politiet går i dialog uden skældudfingeren, siger Benny Husted.

Soundbokse buldrer

I dag pumper bassen højere på anlæggene end tidligere, og musikken rammer derfor naboerne hårdere. Det stigende lydniveau skyldes, at man relativt billigt kan købe en højtspillende soundboks, som kører på batterier.

- Vi får mange henvendelser om musik og støj. Da jeg selv var ung, var det vildeste, at man havde en akustisk guitar med. Men med de her soundbokse er der kommet langt mere støj, siger Benny Husted.

I Odense har klager fra naboer resulteret i, at kommunen nu forbyder forstærket musik efter klokken 19 i parken Munke Mose. Efter det tidspunkt kan politiet uddele bøder.

- Det kan godt virke med et regelsæt, men det er jo ikke altid muligt at få politiet til at kigge forbi i små byer. Så må en dialog med de unge være det afgørende, siger Benny Husted.

Han fortæller, at knallerter og scootere er en anden kilde til larm.

- I dag er der generelt færre knallerter i bybilledet, så når de unge kommer fræsende, siger folk, at hold da op det larmer. Det er også en måde, samfundet har ændret sig på, siger han.

Teenage ambassadører

Benny Husted synes derfor, at kommunen skal tage teenagerne med i problemløsnin-

gen. For det er ofte i gruppedynamikken blandt unge, problemerne opstår.

- Hvad vægter højest, behovet for at føle sig som en del af fællesskabet eller behovet for at overholde reglerne? Hvis man spørger de unge, om de ville smadre en flaske, hvis de var alene, så ville de sige nej. Det er et gruppefænomen, som kan afhjælpes, hvis vi får nogle ambassadører ind i grupperne, siger han.

Det kan gøres på mange måder.

- Jeg hørte om nogle forældre, som ryddede op en søndag efter en fest i det offentlige rum. Aftalen var, at man skulle tage sin teenager med. Her mærker de unge de normer, de voksne har. Så vil en af teenagerne måske tænke sig om næste gang, de fester, siger Benny Husted.

Et evigt problem

Der går sjældent mere end to år, før det er nye unge, der fester i lokalområdet. Derfor er det vigtigt, at indsatsen er konstant.

- Et eller andet sted skal man acceptere, at der altid

‘Vi får mange henvendelser om musik og støj. Da jeg selv var ung, var det vildeste, at man havde en akustisk guitar med. Men med de her soundbokse, så er der kommet langt mere støj.’

Benny Husted, formand for SSP Samrådet

vil være nogle udfordringer. Så skal vi selvfølgelig arbejde med at minimere dem hvert år, siger Benny Husted.

Derudover mener han, at kommuner skal tænke i at skabe alternative mødesteder, så de unge kan finde fællesskaber andre steder end til fester med alkohol.

‘Hvordan organiserer man rum for nogen, der principielt ikke vil organisere sig? De unge vil gerne have frihed til at udfolde sig.’

Anne-Lene Sand, adjunkt Syddansk Universitet

Anne-Lene Sand er adjunkt, ph.d. ved Institut for Kulturvidenskaber ved Syddansk Universitet. Hun har forsket i, hvordan unge organiserer sig, og hvordan kommuner og andre aktører kan samarbejde med dem.

- Det er en spændende diskussion. For hvilket udgangspunkt har en kommune, når

Her har de unge improviseret sig til et fælles rum ved at flytte bænke sammen. Samtidig har de efterladt en solid mængde affald.

Foto: Casper Dalhoff, Ritzau Scanpix

man vil skabe rum for unge? Jeg tror, det er forkert, hvis udgangspunktet er, at der ikke skal ligge affald. I stedet skal man se det fra de unges perspektiv. De organiserer sig forskelligt fra andre, og det er vigtigt at forstå det, der interesserer dem. I hvert fald hvis kommunernes løsninger skal have ben at gå på - på den lange bane, siger Anne-Lene Sand.

Hun mener også, at kommunerne bør inddrage de unge i processen med at udvikle offentlige rum.

Selvom det kan være vanskeligt.

- Hvordan organiserer man rum for nogen, der principielt ikke vil organisere sig? De unge vil gerne have frihed til at udfolde sig, så det er meget aktuelt at kigge på, hvordan man kan støtte det fra et kommunalt perspektiv - uden at man tager over for de unge. Det kræver en sensitivitet for de unges måde at gøre det på, siger hun.

Grå oaser

Anne-Lene Sand fortæller, at de unge får mere ejerskab, hvis de selv finder ud af, hvor deres sociale aktiviteter skal foregå.

- Det kan være steder, som betegnes som byens grå oaser. Nogle søger de grønne oaser, men de grå oaser har også stort potentiale. Det kan være nedlagte steder ved fabrikker, under broer eller på havnepladser. Her er der stort kreativt potentiale, siger hun.

Hun nævner Den Nationale Platform for Gadeidræt som et godt initiativ til at engagere unge i det offentlige rum. Her kan de unge søge støtte til et gadeidrætsprojekt uden, at man behøver være medlem af en forening eller en institution. Det kan kommunerne lære af.

- Det kan være en gruppe venner, som har en god idé. Den type unge, som kan organisere sig selv og har et drive, kan være med til at skabe tid og rum for resten af de unge. Men det kræver også et opgør med vores forenings- og institutionsforståelse, for det er anden måde at støtte på, siger Anne-Lene Sand.

» Har din kommune erfaringer med at håndtere unges udendørs fester? Send en mail til christian@kommunen.dk, så følger vi op.

Omkring 50 pct. af danskerne mener, at deres kommunes affaldssystem fungerer fint. 40 pct. mener dog, det kan blive bedre i deres kommune, mens fire pct. vil sortere mindre.

Foto: Morten Lau-Nielsen, Ritzau Scanpix

Danskerne elsker at sortere, men 10 pct. stoler ikke på kommunerne

Selv en enkelt sag om forkert affaldssortering kan skade tilliden til kommuner i hele landet. Og hvis tilliden knækker, kan borgernes lyst til at sortere ryge med.

o affald

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

En skraldemand trækker affaldsspanen ud til den brummende skraldebil ved vejen. Der er to kamre i spanen, et til restaffald og et til madaffald. Vognen har to tilsvarende rum. Alligevel tømmer skraldemanden begge kamre i rummet til rest. Så ender det hele på forbrændingen.

Det skete i 28 ud af 44 tilfælde i Vordingborg, hvor TV Øst observerede skraldevogne tre dage i marts. Vordingborg Kommune har taget hånd om sagen, men skaden kan være sket, for tilliden til affaldssortering har lidt et knæk.

Og det er en tillid, kommuner ellers bør værne om, forklarer seniorforsker ved Aarhus Universitet Anders Branth Pedersen.

- Det er klart, at sager som den i Vordingborg kan lægge gift ud for affaldssystemer i resten af landet. Danskerne har generelt stor tiltro til myndigheder, og vi er gode til at genanvende, men hvis tilliden begynder at mangle, er der stor risiko for, at det påvirker lysten til at sortere, siger han.

Selvom danskerne med omhu sorterer kyllingskrog og kartoffelskræller, og selv om langt de fleste tror på affaldssortering, så har 10 pct. af befolkningen lav eller ingen tillid til kommunens håndtering af affald.

Det viser en undersøgelse blandt 1011 personer, som Aarhus Universitet og Københavns Universitet lavede for Miljøstyrelsen.

Ødelægger det for andre

Hvis de 10 pct. ovenikøbet sorterer forkert, skader det genanvendelsen for alle. For når en pizzabakke havner i papcontaineren, kan den forurene andet pap, hvis der er resterende olie tilbage fra pizzaen. Og lignende problemer opstår med metal, glas, plast og madaffald.

Det er dog ikke sikkert, at kommuner kan omvende de borgere, som mistror kommunen. Det fortæller Lars Kjerulf Petersen, der også er seniorforsker ved Aarhus Universitet, og som har forsket i affaldssortering i etageejendomme.

- Jeg tvivler på, at man kan få de sidste med. Måske kan man få antallet ned på fem pct. Men det går nok, så længe de få borgere, det drejer sig om, ikke forurener eksisterende fraktioner ved bevidst at sortere forkert eller smide farligt affald som batterier i restaffald, siger Lars Kjerulf Petersen.

Beskidte forhindringer

I stedet kan kommuner gøre noget ved de forhindringer, resten af danskerne støder på, når de sorterer. Her giver undersøgelsen fra Aarhus Universitet og Københavns Universitet et par hints til, hvad der går danskerne på.

28 pct. mener, at lugtgener fra madaffald har negativ betydning, mens 35 pct. peger på, at villigheden til at sortere bliver svækket, fordi man mangler viden om, hvad der sker med affaldet, når det er indsamlet.

‘Det er klart, at sager som den i Vordingborg kan lægge gift ud for affaldssystemer i resten af landet.’

Anders Branth Pedersen, seniorforsker ved Aarhus Universitet

33 pct. svarer, at besværet ved at rense metal og plast påvirker negativt. Det kan Anders Branth Pedersen godt følge.

- Alt det praktiske har indflydelse på lysten til at sortere. Så hvis man for eksempel kan finde et system, hvor borgerne slipper for at rense glas, plastik og metal, inden det ryger i spanen, kan det påvirke lysten positivt, siger han.

Pamfletter og postkort

Når borgere skal til at sortere på en ny måde, bruger mange kommuner pamfletter og postkort til at forklare, hvad der skal ske. Men andre løsninger som brug af mellem-mænd kan supplere, fortæller Lars Kjerulf Petersen.

- Det kan være skraldemænd, som fortæller borgere, hvordan man sorterer bedre, eller administratoren i en etageejendom, der taler med beboerne om deres tvivl. Vi ved, at samarbejde med mellemlid virker til at

bære information videre, og at det kan styrke borgerens evne til at sortere, siger han.

Lars Kjerulf Petersen mener, at kommuner også bør gøre noget ved bruger-venligheden. Det kan være bedre design af skraldespande med klare farver til at angive, hvilken type affald der skal i, eller bedre placering af skraldespande i gårde og ud for ejendomme.

Møgsager hænger ved

Tilliden til kommunen og skraldemændene er dog stadig vigtig. Det ses i efterspillet fra sagen i Vordingborg.

I den nærliggende kommune Næstved begyndte borgerne nemlig at filme deres skraldemænd for at sikre, at affaldet røg i den rigtige spand - selvom det var et helt andet skraldefirma, der tog sig af opgaven.

Selv en 15 år gammel sag fra Aarhus spøger endnu i krogene. Fra 2001 til 2004 forsøgte Aarhus Kommune sig nemlig med sortering af rest og madaffald i sorte og grønne poser. Det kostede 20 mio. kr. årligt uden at give en miljøgevinst.

Senere afslørede en rapport, at sorteringsanlægget ved Aarhus ikke kunne skille poserne ordentligt fra hinanden. Anders Branth Pedersen forklarer:

- Det gode incitament ryger, hvis en borger tror, det sorterede affald køres på forbrændingsanlæg. Og når eksperter taler om det, så plejer man at hive Aarhus-sagen frem. Den gjorde et eller andet ved borgernes tillid til affaldssortering - selvom vi ikke har statistisk evidens for, at den stadig påvirker, siger Anders Branth Pedersen.

Mød verdens bedste borgmester

'Jeg vil gerne undgå alt for meget politisk snak. Det handler om at finde løsninger,' siger Valeria Mancinelli, som for nylig blev kåret som verdens bedste borgmester. Vi har besøgt hende i Italien.

o forbillede

Af Emil Staulund Larsen
red@kommunen.dk

De to billeder på væggen burde måske hænge modsat. For

foran Valeria Mancinellis skrivebord hænger et smukt, 100 år gammelt maleri af Anconas havn, mens solen går ned. I bugten kan man se en håndfuld små fiskerbåde,

mens et større dampskib lægger til kaj.

Omvendt er det bag skrivebordet, at fremtiden hænger. Et knivskarpt fotografi af den femkantede, Pentagon-lignende Lazzaretto di Ancona, omgivet af lys fra havneprojektører og kontorer og omringet af hvide lystbåde. Tidligere blev bygningen brugt til at huse syge og sømænd, når de skulle tjekkes for sygdomme. I dag er den et kombineret museum, kunstinstallation og samlingssted - og måske det bedste eksempel på Anconas forandring.

Du spørger måske, hvorfor vi bør interessere os for kon-

torindretning, et gammelt maleri og et omdannet lazaret?

Svaret findes øverst på hyllden ved vinduet; en kubistisk statuette med teksten: 'Valeria Mancinelli', 'Borgmester i Ancona' og til sidst 'World Mayor 2018'.

Ydmyg borgmester

Det er dog uden større fanfare, at Valeria Mancinelli fortæller om sin nye titel som verdens bedste borgmester, mens hun spiser et par tørre kiks.

- Jeg var først og fremmest meget overrasket, da jeg fik at vide, at jeg havde vundet prisen. Men hurtigt tænkte

jeg, at vi må prøve at få noget ud af denne pris for byen og borgerne, fortæller hun.

Den 64-årige borgmester ligner ved første øjekast måske den stereotype italienske bedstemor, men hun er kendt i Italien som en standhaftig leder, der ikke er bange for at sige sin mening og ikke giver meget for symbolpolitik.

Når spørgsmålene bliver for grandiose, slår hun ud med hænderne og griner. Hun er ikke meget for at komme med store visioner.

- Nogle gange er det nødvendigt at sige nej. Der må ikke være noget hul mellem det, vi lover, og det vi rent

faktisk får gennemført. Det har været en stor udfordring at genskabe tilliden til politikerne. Politikere var ikke nogen, som borgerne så som troværdige, siger hun.

I en tid, hvor Italien fortsat kæmper med efterdønningerne fra krisen, der førte til høj arbejdsløshed, klemte budgetter og ikke mindst frustrerede borgere, er nye populistiske partier stormet frem på nationalt og lokalt plan. I Ancona står den socialdemokratiske, tidligere advokat Valeria Mancinelli som en kontrast, der symboliserer det nødvendige, det ærlige, det nære og det realistiske.

Bag Valeria Mancinelli, her med trofæet for at være kåret som verdens bedste borgmester 2018, hænger et foto af det tidligere lazaret på havnen, som i dag er kombineret museum, kunstinstitution og samlingssted.

Foto: Emil Staulund Larsen

Det har været en stor udfordring at genskabe tilliden til politikerne. Politikere var ikke nogen, som borgerne så som troværdige.

Valeria Mancinelli, borgmester i Ancona

Det har været en stor udfordring at genskabe tilliden til politikerne. Politikere var ikke nogen, som borgerne så som troværdige.

Valeria Mancinelli, borgmester i Ancona

gjort, som borgere kunne afgive en stemme på med en begrundelse.

At det blev en kvindelig vinder i år var givet på forhånd, da City Mayors Foundation har udvalgt et særligt fokus ved de seneste overrækkelser. I 2016 var temaet integration. I 2018 er prisen dedikeret til kvinder i lokalpolitik.

- Prisen bør reflektere de store udfordringer. Selvom både 2005- og 2008-vinderne var kvinder, følte vi, at når færre end 20 pct. af alle borgmestre i verden er kvinder, burde vi dedikere 2018-prisen til netop dem. Med deres beslutsomhed til at lykkes og tjene deres lokalsamfund er de rollemodeller for både unge kvinder og mænd, forklarer Tann vom Hove fra City Mayors Foundation.

Det er ikke videnskab, der afgør vinderen. Der er ikke en simpel opskrift på, hvad en god borgmester er. Men lokalpolitikere kan og bør skabe et tæt bånd til borgerne, forklarer Tann vom Hove, og det er i høj grad noget, Valeria Mancinelli har formået.

- Det mest bemærkelsesværdige ved forløbet var den utrolige støtte, som Mancinelli modtog, både i kvantitet og i kvalitet. Selvom Ancona var en af de mindre byer på listen over nominerede, modtog Valeria Mancinelli flere beretninger, kommentarer og stemmer end nogen anden borgmester, fortæller Tann vom Hove.

Stærke kvinder i Ancona

Det kan virke helt skæbnestemt, at Valeria Mancinelli skulle vinde World Mayor det år, hvor fokus var på kvindernes rolle for byerne. Både hendes og byens historier er nemlig præget af stærke kvindefigurer.

Et lokalt sagn beretter, at da Ancona var under belejring i 1173, havde borgerne formået at kaste en mængde tønder med sprængfarligt indhold foran angribernes stillinger. De skulle dog bruge en, der var villig til at snige sig ned til tønderne og antænde dem, hvilket ville være den visse død for den frivillige. Da trådte enken Stamira frem og meldte sig.

Hendes offer reddede byen, og hendes historie er i dag mindet.

Selv fremhæver Valeria Mancinelli kvinderne i sin familie som store rollemodeller for hende.

- Min ene bedstemor var fagforeningskvinde og kæmpede for kvinders rettigheder. Min anden bedstemor støttede min bedstefar, da han nægtede at melde sig under fascisternes banner og blev fyret, og de var tvunget til at emigrere. Min mor var medlem af byrådet efter Anden Verdenskrig, da kvinder for første gang kunne stemme og blive valgt, fortæller hun.

I 2013 blev Valeria Mancinelli Anconas første kvindelige borgmester. En opgørelse af City Mayors Foundation viser, at blot fem af de 60 største byer i Italien er ledet af kvindelige politikere.

I Danmark er 14 ud af 98 borgmestre kvinder, mens det er godt hvert tredje byrådsmedlem.

- Jeg gør mit bedste for at fortsætte udviklingen og blive ved med at kæmpe hver dag. Denne pris og opmærksomhed kan forhåbentlig sprede vores budskab og vores arbejde, siger Valeria Mancinelli.

Genskabe troen til byen og politikerne

Som de fleste nok ved, er borgmestre ikke mirakelmagere. Det er Mancinelli heller ikke. Regionen Marche, hvor Ancona er hovedbyen, har en arbejdsløshed på omkring 10 pct., mens ungdomsarbejdsløsheden er helt op imod 25-30 pct.

Ligeledes kan man se flere udgravninger af historiske bygninger rundt i byen ligge hen med langt græs nær stierne og skrald under stilladserne. Ikke desto mindre har Valeria Mancinelli formået at rydde op i byen, bygge cykelstier og åbne op for historiske områder, der tidligere har været spærret af - heriblandt den ikoniske havn.

- Ancona er blevet en mere livlig og dynamisk by, skriver Ena fra Ancona i sin begrundelse for sin stemme.

En anden istemmer:

- Ancona har side 2013 rejst sig fra asken takket være borgmester Mancinellis forvaltning. Byen er igen smuk, og centrale pladser er blevet komplet renoveret, og der bliver igen arrangeret offentlige begivenheder, skriver Eleonora fra Ancona.

Det er tiltag som nattefesten Notte Bianca, som lyste den genåbnede havn op i et lysshow, samt nye julemarkeder og kulturbegivenheder, der tiltrækker turister, men også har givet byen tilbage til de lokale. En tidligere beboer, der nu bor i Rom, tiljubler den effekt, Valeria Mancinelli har haft på byen.

- Jeg er født i denne lille by for 46 år siden. Mancinelli er den første borgmester, jeg kan huske, der har formået at få folk til at tro på, at foran-

dring er mulig. Valeria giver Ancona tilbage til borgerne!

Sådan kan man læse side efter side af både lokale borgere, fraflyttere og besøgende fra resten af Europa, der begejstret fortæller om Anconas forandring. Oftest bliver havnen nævnt som hendes svendestykke, men mest af alt emmer nomineringerne af en ny tillid til embedet.

- Som borger i Rom kan jeg kun kigge misundeligt til Ancona. Vi har brug for en ærlig og hårdtarbejdende borgmester!

- Hun har vist, hvad politik burde handle om; ikke om politikernes egen person.

Opgøret fra byerne

Siden valget i 2018 har Italiens nye regering lagt en hård kurs mod migration og immigranter. Det er særligt den kontroversielle indenrigsminister Matteo Salvini, som med hård hånd har malet et nyt portræt af Italien.

En ny lov, der populært kaldes 'Salvini-dekretet', har eksempelvis fjernet 'humanitær beskyttelse' for migranter, som ikke har flygtningestatus. Loven har sendt hundredvis af migranter ud af centre, hvorpå de er endt på gaden. En række borgmestre har protesteret over denne lov, heriblandt Mancinelli.

- En af de vigtigste egenskaber for en borgmester er at være en leder. Det er et privilegium at være borgmester, og man skal repræsentere sine borgere. Jeg bekymrer mig for, hvad der er bedst for byen, ikke politiske skel. Der bør ikke være nogen konflikt mellem politiske overbevisninger, og hvad der er bedst for byen, siger Valeria Mancinelli, mens hun stille slår i bordet for at understrege sine ord.

Det er ikke første gang, at hun er på kant med den nuværende regering. Den stoppede en særlig restaureringspulje til boliger i forstæderne, der typisk blev beboet af migranter, men dette ledte til fælles protest fra byen ledet af Mancinelli.

- Hele byen støttede op om vores protester. Vi er ikke bange for at skulle stille os op imod regeringen, hvis det er det, det kræver, fortæller hun.

Siden blev puljestoppet omgjort og genstartet.

Flere af nomineringerne nævner Valeria Mancinellis evne til at række på tværs over det politiske skel i en tid, der ellers er præget af fragmentering af konflikt.

- Hun repræsenterer den gode side af Italien: Dedikation i stedet for propaganda, kommunikation i stedet for populisme, tolerance i stedet for frygt, skriver en af Anconas borgere.

Et bindeled mellem historien og fremtiden

At vandre rundt i Ancona er som at gå på en mur mellem nyt og gammelt. Til tider er det bogstaveligt, som når man står foran den 18 meter høje Trajan Bue, et af byens vartegn. Efter havneområdet blev genåbnet, kan man igen kigge gennem buen og se op på den smukke katedral.

På den ene side ligger skibsværftet. På den anden sejler turister ind i havnen i endnu et enormt krydstogtskib. De store siloer i horisonten skal rives ned. Den historiske del af havnen skal ryddes op, de historiske bygninger skal bruges på ny, og den nye havn skal udvides og fortsætte byens skibsbyggertraditioner.

Dele af denne udvidelse er finansieret med EU-midler, hvilket er en anden nøgle til Mancinellis succes. Sammen med sit team har hun aktivt søgt støtte udefra til sin fornyelse af Ancona. Projektet giver en hjælpende hånd til havnen, mens et andet projekt skal skabe nye sports- og kulturevents for deltagere fra 12 EU-lande, heriblandt Danmark, til efteråret 2019.

- Vi siger mod at udvikle turismen. Vi åbner også et venskab med den kinesiske by Shenzhen, hvor der skal etableres flyrute til og fra Ancona. Vi kan derfor forhåbentlig se flere kinesiske turister i fremtiden, fortæller Valeria Mancinelli.

Det bliver ikke uden udfordringer. Ancona har mange byer at kæmpe med om turisternes opmærksomhed, men vigtigst af alt har byen genvundet troen på sig selv og til politikerne. Ikke mindst til 'verdens bedste borgmester'.

Om World Mayor-prisen

► **Valeria Mancinelli vandt** foran borgmestre fra Doncaster (Storbritannien), Rennes (Frankrig), Saarbrücken (Tyskland) og Zamboanga City (Filippinerne).

► **Forhenværende overborgmester i København** Jens Kramer Mikkelsen (S) blev i 2004 nomineret til at være blandt verdens bedste borgmestre. Vinderen det år blev Edi Rama, borgmester i Tirana i Albanien.

► **2020-udgaven af World Mayor vil blive** dedikeret til borgmestre, der bekæmper ulighed.

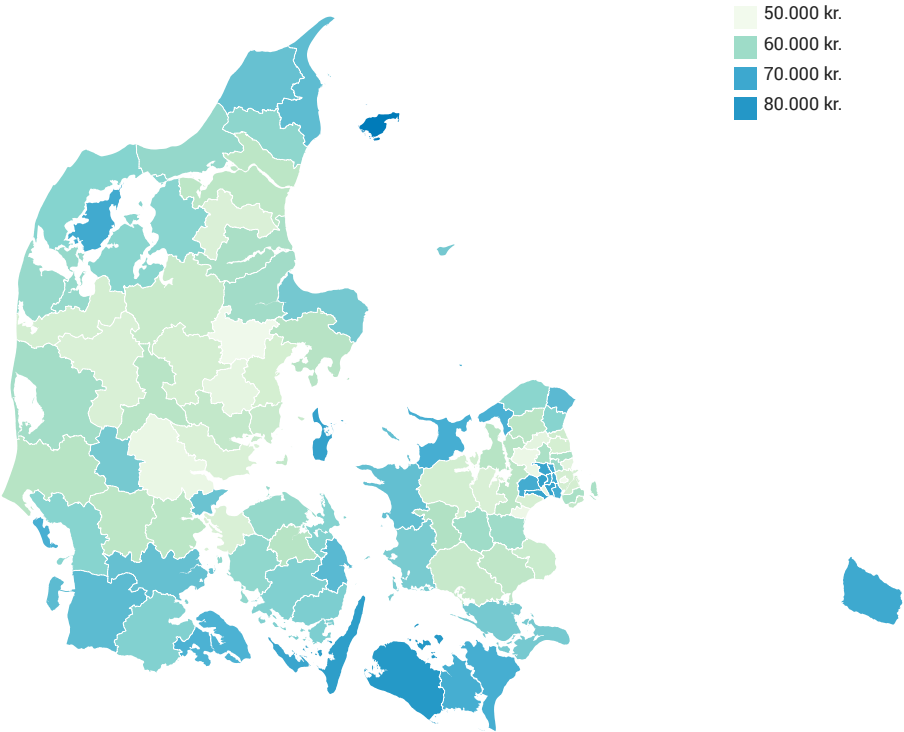
Regnskab 2018: Store forskelle i udgifter pr. borger

Det er meget forskelligt, hvad kommunerne bruger på blandt andet ældrepleje pr. ældre og på folkeskolen pr. elev. Det viser regnskaberne for 2018 - dyk ned i nogle af tallene her.

○ **status**

Driftsudgifter pr. indbygger

De mørkeste kommuner havde den højeste nettodriftsudgift pr. indbygger i 2018.

På landsplan steg den samlede driftsudgift pr. indbygger en smule fra 2017 til 2018, nemlig fra 58.947 til 59.278 kr. målt i faste priser. Det sker, efter at udgiften har været konstant faldende siden 2012, og beløbet sidste år ligger stadig under 2016-niveauet. Driftsudgiften varierede sidste år fra godt 52.000 til godt 91.000 kr. pr. indbygger. Den var lavest i Frederiksberg, Favrskov og Solrød og højest i Læsø, Lolland og Langeland kommuner.

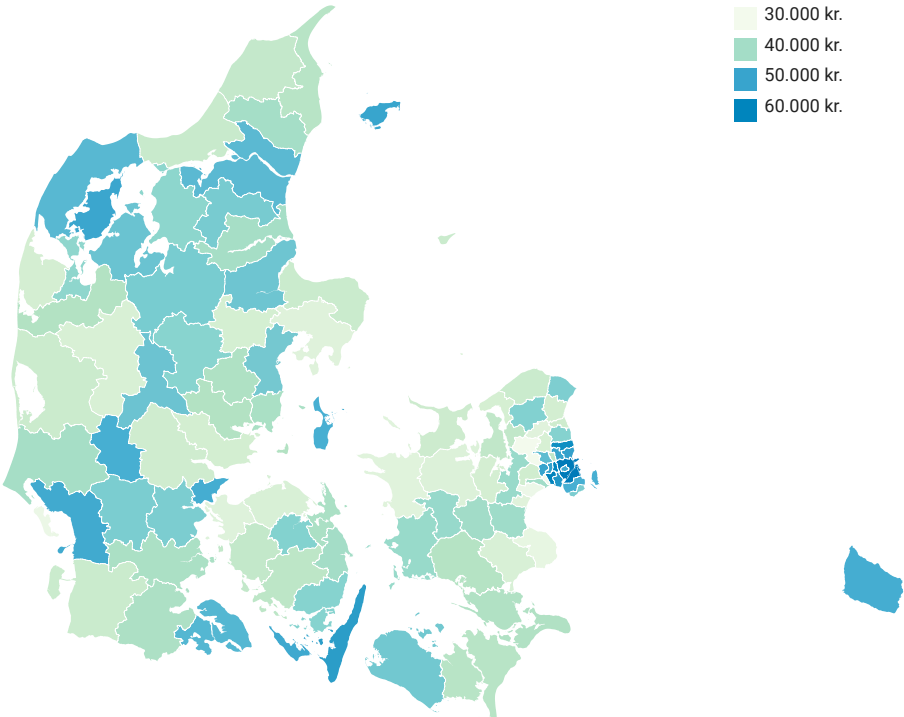
Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

De kommunale regnskaber for 2018 er blevet offentliggjort af Danmarks Statistik, og som ventet viste de, at kommunerne samlet set har brugt lidt mindre på driften end aftalt med regeringen, men til gengæld godt 2,1 mia. kr. mere på anlæg end aftalt. Det affødte skældud fra indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll-Bille (LA).

- Sidste år stod vi i en lignende situation, hvor KL forsikrede regeringen om, at budgettet ville blive overholdt. Men sådan er det ikke gået. Tværtimod. Nu står vi med en endnu større overskridelse på samlet set 1,9 mia. kr. Det er fuldstændig uacceptabelt, sagde han i en pressemeddelelse. Dykker man ned i tallene, viser det sig, at der er stor forskel på udgifterne i de enkelte kommuner.

Ældreudgifter pr. ældre

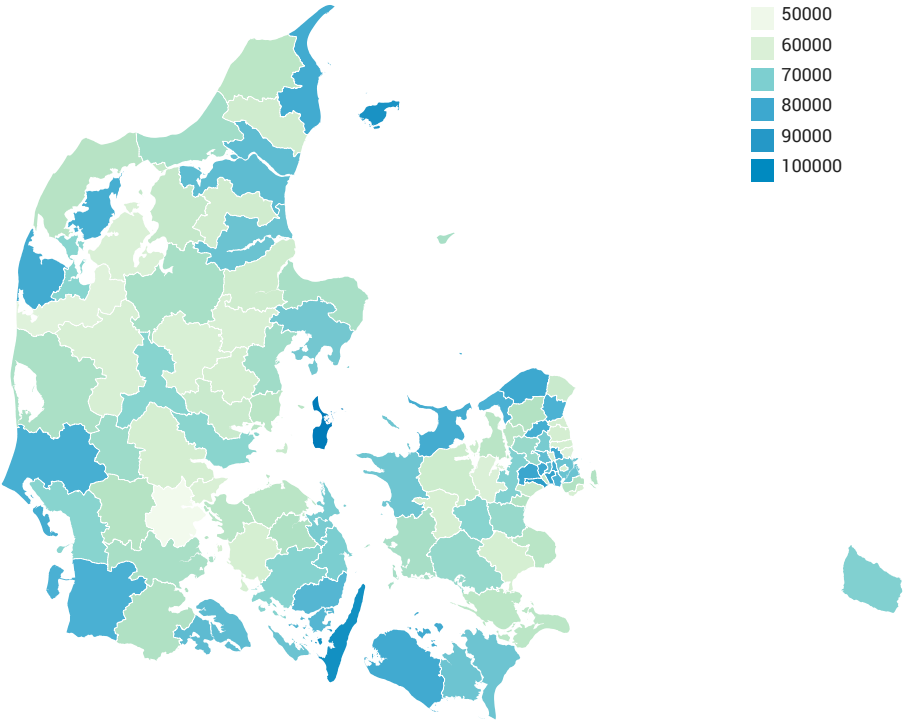
De mørke kommuner har haft størst udgift til tilbud til ældre og handicappede pr. indbygger på 67 og derover. Der er ikke taget højde for andelen af handicappede.

Udgifterne til ældre og handicappede varierede fra godt 31.000 til knap 63.000 kr. pr. indbygger på 67 år og derover. De var lavest i Egedal, Vallensbæk og Greve og højest i København, Brøndby og Rødovre.

Folkeskoleudgifter pr. elev

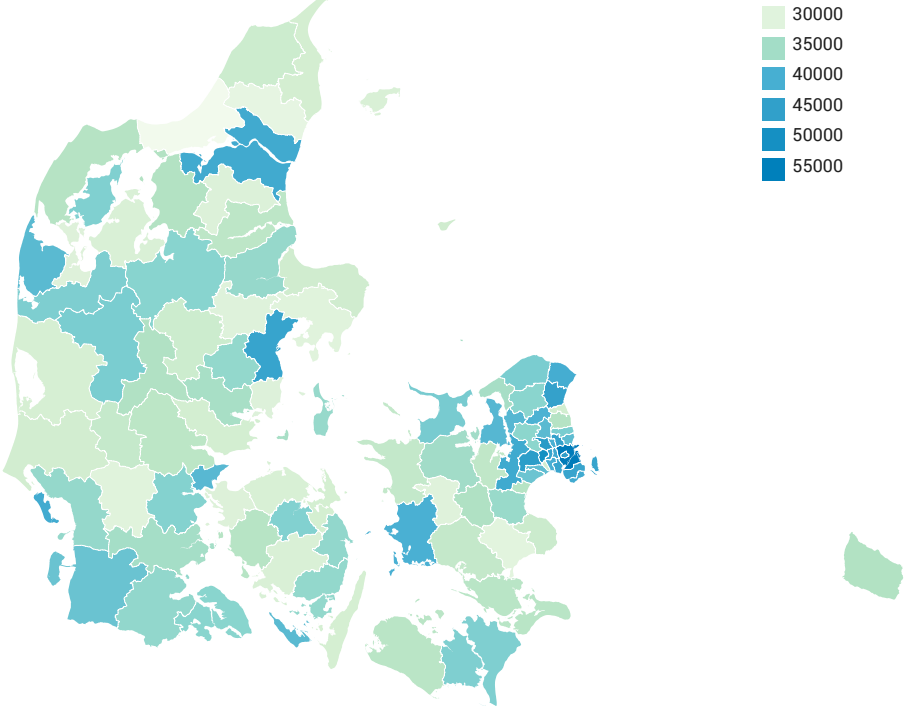
De mørke kommuner har de største udgifter til sine folkeskoler i forhold til antallet af folkeskoleelever i kommunen.

Udgifterne til folkeskolen, herunder undervisning, it, administration på skolerne, inventar, rengøring, lokaler og udenomsarealer varierede fra godt 48.000 til knap 109.000 kr. pr. folkeskoleelev. De var lavest i Kolding, Holstebro og Gentofte og højest i Samsø, Langeland og Læsø.

Udgifter til dagtilbud pr. barn

De mørke kommuner har haft den største udgift til dagtilbud til børn pr. 0-10-årig. Tallet er inklus enkelte tilbud til børn over 10 år. Kommuner med høj andel af børn, der benytter pasningstilbud, har højere udgift pr. barn end kommuner med lav pasningsgrad.

Udgifterne til dagtilbud til børn og unge varierer fra knap 27.000 til knap 57.000 kr. pr. barn til og med 10 år. De var lavest i Jammerbugt, Brønderslev og Faxe og højest i København, Albertslund og Ballerup.

Blizzload sætter turbo på hjemmesider

En effektiv brugeroplevelse er i dag en forudsætning for at skabe en bæredygtig forretningsmodel på nettet. Hastighed er ét af de parametre, som afgør om kunden får en positiv oplevelse og derved opbygger loyalitet mod din forretning.

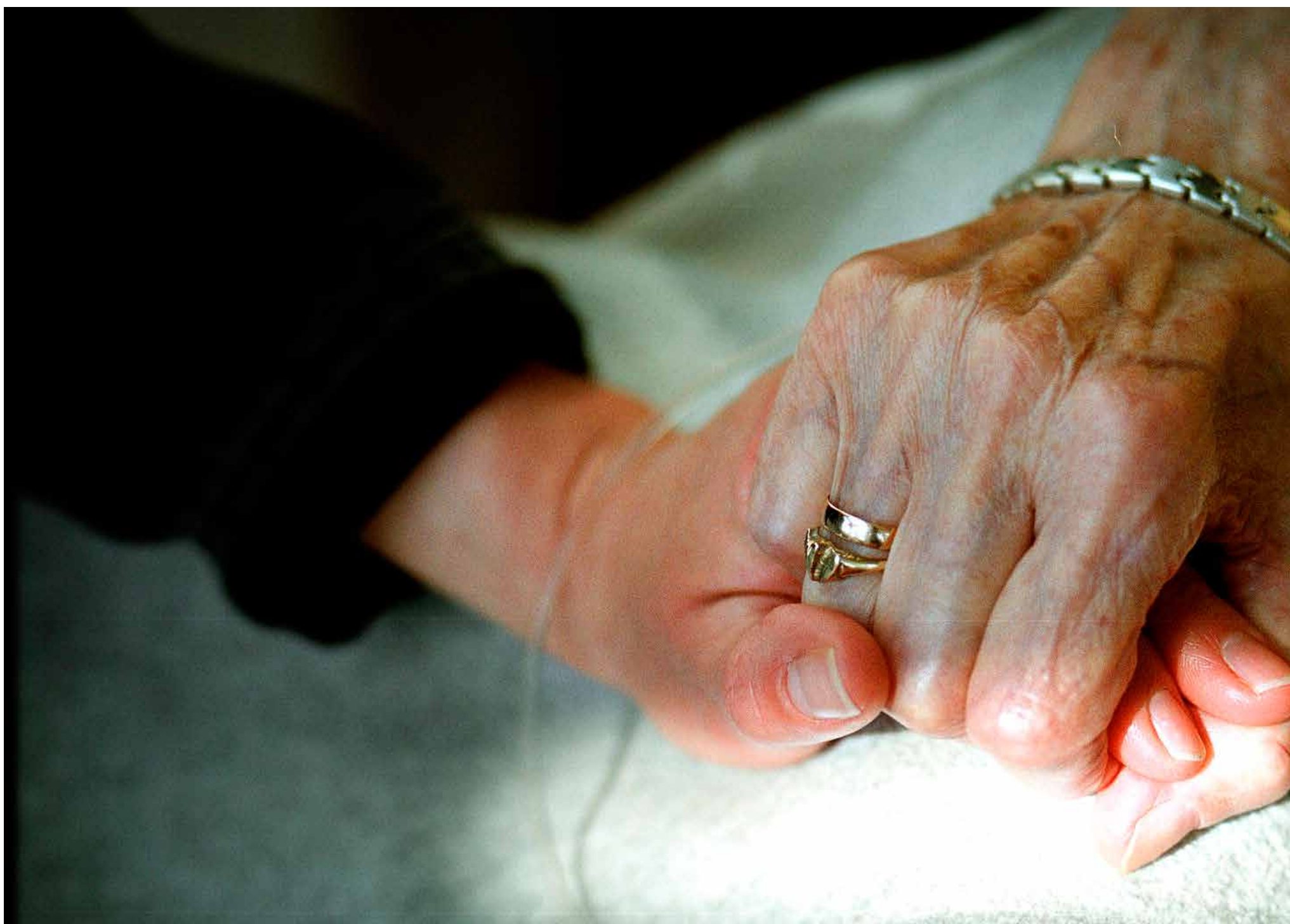
Blizzload skaber brugeroplevelser i særklasse. Med vores software installeret vil dine kunder opleve en hjemmeside, som loader på millisekunder, og søgeresultater der dukker op, næsten før ordet er indtastet.

Ring i dag og hør, hvordan vi kan optimere din nuværende webløsning: 51 92 24 37

BLIZZLOAD

Lynhurtige dynamiske webløsninger

Blizzload er en dansk softwarevirksomhed dedikeret til at skabe en brugeroplevelser i særklasse med fokus på optimering af loadhastighed. Målgruppen omfatter webshops, nyhedsmedier og andre webløsninger, for hvem hastighed er et afgørende parameter for en bæredygtig forretningsmodel.

Kommuner skal sætte tidligt ind for at sikre en værdig død

Familier ønsker fast relation, kompetent personale og klar rollefordeling, når en pårørende står for døden. Men det clasher med hjemmeplejen, viser evaluering.

den sidste tid

Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Når en borger bliver livstruet syg, og den eneste behandlingsmulighed er at gøre den sidste tid så god og værdig som muligt, er det vigtigt, at kommunerne er klædt godt på: De skal tidligt kunne tage samtalen om at afklare forløb og opholds- og dødssted, tilbyde en fast kontaktperson, have kompetent og empatisk pleje-

personale og sørge for, at det er de samme, der kommer i hjemmet.

Og så skal de kende grænserne for, hvad der er familiens og personalets opgaver, sørge for ordentlig kost og fysisk aktivitet, være opmærksom på hele familiens behov og at hjemmet har den samme standard, som før den syge blev syg.

Sådan lyder det fra døende borgere, pårørende og familie, der har deltaget i satspuljeprojekter i Aarhus,

Svendborg, Varde og Roskilde kommuner og er blevet interviewet til den samlede evaluering af projekterne kaldet 'En værdig død'.

- Når Birte og jeg kan nå at tage en kop kaffe om morgenen, kan jeg fortælle, hvad jeg vil. Så drøfter jeg nogle ting, jeg ikke lige vil sige til børnene, fortæller en syg kvinde om sin faste og fortløbende hjemmehjælper.

Og betydningen af at have en fast relation til en hjemmehjælper er noget af det mest centrale for det palliative arbejde, forklarer seniorforsker ved REPHA Mette Raunkjær, der står bag evalueringen af kommunernes projekter.

- Det allervigtigste for familierne er, at de bliver mødt af professionelle folk, som er venlige og imødekommende. Det er vigtigt, at det er de samme personer, der kommer derhjemme, så

der er kontinuitet i relationerne, siger hun.

Udfordrede sosuer

Men evalueringen viser, at det har været en udfordring i praksis. Flere familier giver udtryk for, at de ansatte i hjemmeplejen og særligt sosuhjælpere har vanskelige vilkår for at indgå i en stabil relation.

- Jeg har indtrykket af, at sygeplejerskerne er mere stabile end hjemmeplejen, hvor der kommer en ny næste dag og en ny næste dag, fortæller eksempelvis en syg borger.

Familiernes tilfredshed viste, at de talte mest positivt om sygeplejerskerne og mindst om sosuhjælperne, fordi de forbandt dem med lav og svingende faglig kvalitet og mange vikarer. Ifølge Mette Raunkjær gælder disse udfordringer især i social- og sundhedsgruppen, hvor der

er stor udskiftning og generelt kommer mange forskellige i hjemmet.

- Det giver stor uro og usikkerhed. Når man ikke kommer kontinuerligt i et hjem, kender man ikke familien, og det vil sige, at der ikke bliver en relation. Når man så er livstruende syg og skal dø, er det bare rigtig svært at have med at gøre, siger hun.

De fire kommuner arbejdede hver især med kompetenceudvikling af forskellige faggrupper, men sosu-assisterter og -hjælpere var kun med i den tværfaglige kompetenceudvikling i Aarhus fra starten og ikke i de resterende tre kommuner, som fik dem med undervejs. Problematisk, hvis man spørger de fagprofessionelle:

- Det er sosuerne, der er tæt på borgerne. De kommer og giver pleje tre-fire gange om dagen. Sygeplejersken kommer måske en gang om ugen

Når Birte og jeg kan nå at tage en kop kaffe om morgenen, kan jeg fortælle, hvad jeg vil. Så drøfter jeg nogle ting, jeg ikke lige vil sige til børnene.

Syg kvinde om sin faste hjemmehjælper

De fire kommuners projekter skulle styrke den basale palliative pleje i kommunalt regi og følge de nationale retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen, som blev opdateret i 2017. Annett Bruhn, Ritzau Scanpix

Jeg har selv været sygeplejerske i 20 år, og jeg synes, at det er svært at bruge sådan et skema. Det systematiserer min borger på en måde, som stritter.

Kommunal leder

og doserer noget medicin. Sosuerne har føling med, når det begynder at gå ned ad bakke. Jeg ved godt, at vi har vores triagering (sygeplejefaglig vurdering af, hvor akut en patients tilstand er, red.), men det er dem, der kan fornemme det. Hvornår det er, det sker, siger en sygeplejerske i evalueringen.

Start småt

Seniorforsker Mette Raunkiær fremhæver også kompetenceudviklingen som en helt central del af den palliative indsats. Evalueringen viser, at de forskellige redskaber, som kommunerne hver især udviklede eller afprøvede, hjalp plejepersonalet til at blive mere sikre i at tage en snak med både borgeren og familien, og at det særligt var samtaleredskaber, der hjalp de professionelle.

- Samtaleguiden kan være god i forløb, hvor der ikke er

enighed mellem borgeren og de pårørende om, hvad de kunne tænke sig for den sidste tid. De kan måske nærme sig hinanden, og man kan stikke spørgsmål ud til dem. Vi er tit i nogle spændingsfelter, hvor de pårørende har et mål, og borgeren har et andet mål, forklarer en sygeplejerske.

Samtaleguides legitimerer eksempelvis, at man spørger ind til familien og tager en snak, forklarer Mette Raunkiær. Samtidig har kommunerne i de fleste redskaber udviklet en række hjælpespørgsmål, fordi det er svært for de professionelle at åbne for den type af samtaler.

- Men jeg også synes, evalueringen viser, at redskaber i sig selv jo ikke gør ting. Redskaber i sig selv bliver aldrig bedre end dem, der bruger dem. Så det kan godt være, man har redskaber, som kan hjælpe de professionelle, men de bliver bare aldrig bedre end de professionelle, der bruger dem, siger hun og fortæller, at det derfor er vigtigt at fremhæve, hvad familierne forventer.

Selvom de professionelle ikke systematisk anvendte de nye faglige redskaber, så havde projekterne bidraget til 'en kulturændring, hvor mange folk har rykket sig' og skabt en større bevidsthed, står der i evalueringen. Andre havde svært ved at bruge konkrete redskaber:

- Ja, og jeg har selv været sygeplejerske i 20 år og jeg synes, at det er svært at bruge sådan et skema. Det systematiserer min borger på en måde, som stritter, siger en kommunal leder.

Planlægning foregår sent

De fire kommuner er gået forskelligt til værks, men for halvdelen af borgerne i projekterne blev der første gang anvendt et redskab eller en metode til at afdække deres palliative behov, en måned inden borgeren døde.

- Hvis man tager det som udtryk for, at det er første gang, man afdækker behovene, så er det sent. Men det betyder også, at man sagtens kan have snakket med familien inden. Det med at tage en samtale tidligt i forløbet er vigtigt, siger Mette Raunkiær.

I evalueringen fremgår det, at planlægningen af den sidste tid stadig foregår relativt sent i sygdomsforløbene,

Det kan godt være, man har redskaber, som kan hjælpe de professionelle, men de bliver bare aldrig bedre end de professionelle, der bruger dem.

Mette Raunkiær, seniorforsker

og at samarbejdet på tværs af fag og sektorer er og bliver en udfordring.

Hos Sundhedsstyrelsen er seniorkonsulent Line Riddersholm positiv over de redskaber, de fire kommuner har afprøvet og udviklet i arbejdet med at sikre døende borgere en god afslutning på livet, og ifølge hende er kompetenceudviklingen det bærende element.

- En detalje er også det her med, at det ikke kun er fagpersoner på professionsbachelor-niveau og derudover, men også fagpersoner med kortere uddannelser, som dagligt kommer i borgerens hjem, der skal have kompetencer til at opspore de palliative behov. Det er en vigtig viden, der er kommet frem, siger hun.

Udover at udvikle og afprøve konkrete redskaber og modeller var formålet med projekterne også, at flere skulle have tidlig afklaring om den sidste tid. De fleste fik det en måned før.

- Der kunne man godt sige fremadrettet, at man kunne arbejde på at gøre det endnu tidligere, siger hun.

Både Line Riddersholm og Mette Raunkiær mener, at evalueringen lægger et godt fundament for kommuner at bygge videre på.

- Vi har fire kommuner, som har prøvet forskellige ting inden for forskellige områder og specifikke redskaber, og det har udmundet i en palette af erfaringer. Man skal se på ens egen kommunes organisering. Det er vigtigt at udvælge de erfaringer, som andre har gjort sig, men som også passer ind i ens egen kommune, siger Line Riddersholm. ●

En værdig død - modelkommuneprojekt

- **Regeringen og partierne** bag satspuljeaftalen satte i 2015-2018 midler af til fire projekter i Svendborg, Aarhus, Varde og Roskilde. Kommunerne skulle gøre sig erfaringer med, hvordan de kunne udvikle redskaber og modeller, som kan forbedre den palliative indsats. Det sker ud fra tanken om, at flere skal have mulighed for at dø det sted, de selv ønsker, og som oftest er i eget hjem.
- **Evalueringen af de fire projekter** viser, at 54 pct. af de borgere, som indgik i projekter, og som døde undervejs, døde hjemme.
- **Der skete 282 dødsfald** blandt de borgere, som var inkluderet i projekterne: 152 kvinder og 130 mænd. Gennemsnitsalderen var 81 år ved dødsfaldet.

Roskilde lancerer digital kollega

Roskilde. Kommune Kiri er den første kommunale chatbot i Danmark, der kan svare bredt på en lang række generelle spørgsmål inden for hele borgerserviceområdet. Hun bliver klogere for hvert spørgsmål hun modtager, og ved hjælp af kunstig intelligens og 'machine learning' forbedrer hun løbende sine svar.

Kommune Kiri er blevet testet af en række frivillige borgere og af fagkontorer på rådhuset i Roskilde, men hun kan stadig blive klogere, for selvom hun kan svare på meget, så er der også områder, som hun ikke har styr på endnu. Roskilde har hentet inspiration fra kommunerne i Norge, som sammen har skabt den norske pendant og frontløber til Kiri, nemlig 'Kommune Kari', som over 60 af kommunerne nu driver i et fællesskab. Den danske version 'Kommune Kiri' er udviklet i samarbejde med Deloitte og det norske firma Boost.ai - og ud over Roskilde er også Frederiksberg, Gladsaxe, Gentofte, Rudersdal og Lyngby-Taarbæk med i Kommune Kiris danske startfase.

Hillerød fjerner fisk for at restaurere sø

Hillerød. Vandkvaliteten i Teglårdssøen i Hillerød er så dårlig, at kommunen vil tømme den for fisk - næsten. Det er skaller og brasen, som kommunen har sat garn ind over for, så der bliver bedre vilkår for en række andre fisk og krebsdyr i søen, oplyser TV2 Lorry. Projektet løber over to år i den 5,2 hektar store sø, og målet er, at 80 pct. af de to arter skal opfiskes, så ligevægten kan genetableres. Der vil desuden blive beskåret blandt andet åkander, så der kommer bedre lysforhold for undervandsvegetationen. Nogle større fiskearter som karper vil blive gudsat, da de spiller en vigtig rolle i søens økosystem. Kommunen er desuden ved at undersøge, om søen kan blive en badesø, og dykkere har blandt andet været ned på bunden og lede efter 'skrammel og tingeltangel', som kommunen skrev på Facebook.

1.700 borgeres private oplysninger lagt ud i cpr-læk

Herning. Flere end 1.000 borgere i Herning Kommune modtog i sidste uge en særdeles kedelig mail i deres e-Boks. Her kunne kommunens it-afdeling meddele, at 1.700 personers personfølsomme oplysninger har ligget frit tilgængeligt for alle i et Excel-ark i ni måneder efter et it-systemskifte i kommunen. Det skriver Ekstra Bladet. Der er tale om cpr-numre, stillingsbetegnelser, tiltrædelses- og fratrædelsesdatoer fra folk, der har haft en arbejdsmæssig tilknytning til kommunen. Oplysningerne har været offentligt tilgængelige i perioden 3. august 2018 til 5. april 2019. It-afdelingen i Herning Kommune oplyser samtidig, at 'risikoen for at cpr-numre er blevet misbrugt, er minimal'. Dog erkender kommunen, at den tilgængelige data er blevet set af udefrakommende.

Lærer frifundet for vold - påstand om lussing ikke bevist

Viborg. En lærer på Ulbjerg Skole var sigtet for at have udøvet vold mod en af sine elever, da hun i november 2018 angiveligt skulle have givet en niårig dreng en lussing i skoletiden. Men det blev hun frifundet for, da to af tre domsmænd mente, at hun var uskyldig, skriver Viborg Stift Folkeblad. Episoden fandt sted, da to elever i hendes klasse havde været oppe at toppes. Læreren skilte de to børn ad, og det fik en af eleverne til at give hende en lussing. Derefter skulle flere af børnene have hørt, at hun sagde: 'Hvis du slår mig, slår jeg også dig'. Hun forklarede, at hun havde taget fat i barnets hage og drejet hans hoved, så de fik øjenkontakt. To af domsmændene lagde vægt på, at børnenes forklaringer var vage. Flere af børnene var ret usikre på, om de havde set slaget eller bare hørt om det senere. Derfor mente de ikke, der var tilstrækkeligt bevis for, at kvinden kunne dømmes for vold. ●

I børnehave på et plejehjem: 'Det er vejen frem'

Byg plejehjem og børnehave ved siden af hinanden og få mere livsglæde for alle, foreslår en leder efter et forsøg med ældre og børn i samme institution.

◉ på tværs af generationer

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Hvis man spørger initiativtageren til et forsøg i Holstebro, hvor 12 børnehavebørn og 12 ældre beboere på plejehjem gennem to uger delte dagligdag, skal kommuner turde samtænke de to institutionstyper.

Det skaber en værdi for både børn og ældre - en værdi, som i en travl hverdag kan smutte, når der i forvejen er lav bemanding i pleje- og pasningstilbud, fortæller initiativtager og leder af Børne Universet Mejdal i Holstebro, Simon Tang.

- Det viser bare, at ude i hver sin ende af livet er der

noget, vi kan sætte sammen, uden at det behøver at koste noget. Barnet får ufattelig meget ind i lærings-rygsækken, og den ældre kvikker op og dør i princippet glad i stedet for trist, siger han til kommunen.dk.

Forsøget blev fulgt af et tv-hold og vist i to udsendelser på TV 2. Det foregik på plejehjemmet Parkvænget, hvor børnene gik fra børnehaven og senere blev hentet af deres forældre på samme måde, som de var vant til. Resultatet: Alle, både børnene og de ældre, stortrivedes, siger Simon Tang.

Højere selvværd

Problemet er ifølge Simon Tang, at de ældre er socialt udsultede og mangler livs-

kvalitet i deres hverdag, fordi personalet har for travlt til at yde den værdi. Men de lever op, når de ser børnene.

Også plejepersonalet fortæller i udsendelsen, at de ældre ofte sidder alene og sygner hen eller bliver gnavne og ensomme.

- De skal ikke sidde der og føle, at de er overflødige. Men det er det, der sker, siger Britta Pedersen, og årsagen følger prompte efter:

- Vi har simpelthen ikke nok ressourcer til, at det ikke sker.

Simon Tang mener, at der også kan være børn, der er socialt udsultede.

- Det er bare på to forskellige måder, fordi børnene bliver mere og mere overladt til sig selv med for eksempel iPads, fordi deres forældre har mere og mere travlt for at få hverdagen til at hænge sammen. Børnene får nærvær. Det er så tydeligt at se, at det højner barnets selvværd, siger han.

Forsøget giver anledning til at tænke i nye baner, mener han. Resultatet af de 14 dage har været større livs-

kvalitet, nærvær og glæde hos både børn og ældre, der havde gavn af hinanden ved fælles aktiviteter som morgensang og gymnastik, ansigtsmaling, udendørs aktiviteter og frokost. Men ad vejen begyndte børnene at vække de ældre efter deres middagslur.

Bl.a. derfor mener Simon Tang, at det vil være en god idé at omlægge institutionerne, så de fysisk er placeret lige ved hinanden kun adskilt af en gangsti. På den måde kan man lave dobbeltudnyttelse og dele fælles faciliteter som køkken og indkøbe forskellige materielle ting sammen.

- Det kunne være, at det ikke var nødvendigt at bygge et køkken i børnehaven, for det har de ovre på plejehjemmet, og plejehjemmet kan bedre få køkkenet til at løbe rundt ved også at lave mad til børnehaven, siger han.

Han foreslår også, at i stedet for at de ældre fx skal bruge et klippekort for at komme en tur ned i byen eller ud i naturen, kan de

små tage dem med, når de alligevel skal ud at lege eller på tur.

Og når de producerer tegninger, kunne de gå over og give dem til de ældre i stedet for at sende dem i masseproduktion hjem til forældrene, tilføjer han:

- Jeg er overbevist om, at hvis man turde at bygge plejehjem og børnehave op ad hinanden, delt af en legeplads og en mellemgang, så man kan gå tørskoet over til hinanden, ville man få det, vi ser i forsøget, uden at det kræver mere bemanding.

Find middelvej

Daginstitutionsforsker ved Roskilde Universitet Kim Rasmussen mener, at det er et sympatisk projekt, men har nogle forbehold i forhold til, hvordan det skulle fungere fremover.

- Mig bekendt er der ikke ret meget viden om det her. Og den viden, der er, er ikke særlig forskningsmæssig belyst, siger han.

Erfaringer med, hvordan man kan få samværet mellem børn og ældre i institutioner

Børnene får nærvær. Det er så tydeligt at se, at det højner barnets selvværd.

Simon Tang, leder af Børne Universet Mejdal

til at fungere i hverdagens praksis, er få, og Kim Rasmussen peger på, at der er stor forskel på at lave et 14-dages forsøg og at gøre det til et permanent samarbejde.

- Der er noget sympatisk ved selve idéen, men jeg har også nogle kritiske spørgsmål til den, siger han og nævner som eksempler:

- I hvilken form vil det kunne ske fremover? Hvad

Børn og gamle dannede gode relationer til hinanden i løbet af de to uger, forsøget i Holstebro foregik. Det betød, at pædagoger og plejepersonale i stigende grad blev overflødige.

Foto: TV Midtvest

Ældre er jo rigtig gode historiefortællere. Mig bekendt, hvis der er noget, børn rigtig godt kan lide, så er det da gode historier.

Kim Rasmussen, daginstitutionsforsker

skal indholdet være, så man mødes om det? Hvordan skal beslutningsprocessen, der ligger bag, være?

Han mener, at det vil være en god idé at inddrage både børn, forældre og ældre i planlægningsprocessen for nye eksperimenter, for på den ene side kan børnestemmer være glade, når det er ønsket, men være støj, når det er uønsket.

- Og det synes jeg, man skal være meget bevidst om, hvis man begynder at ville bygge børneinstitutioner lige op og ned ad et plejehjem, siger han.

Han forklarer også, at der er en anden grad af privathed på et plejehjem end i en børnehave. De ældre skal kunne holde ud at bo på et plejehjem 24 timer i døgnet, mens børnehaven skal fungere godt i et begrænset tidsrum.

- Hvis de ældre, der er på plejehjem, har en børnehave klos op og ned ad sig, kan det komme til at fungere modsat. Begge dele er institutioner, men et plejehjem ser jeg som ældre menneskers private hjem inden for en institutionsmæssig ramme, hvor man har de samme krav på godt liv og privathed, sjov, ballade og fred, når man ønsker det, som andre mennesker har, siger han.

Men han er ikke i tvivl om, at generationer på tværs af aldersforskelle kan have glæde af hinanden. Børnene har især glæde af de ældre, hvis de stadig er så raske, at de kan fortælle historier.

Lige nu skal vi jo, som altid, når vi træffer beslutninger, have et fagligt kvalificeret og velfunderet grundlag. Og det grundlag er ikke til stede lige nu.

Søren Buch, familie og dagtilbudschef i Holstebro

- Så vil børnene opleve nogle voksne, som har tid, hvilket tit er det, der bliver peget ud i børneinstitutioner som noget, man har for lidt af. Ældre er jo rigtig gode historiefortællere. Mig bekendt, hvis der er noget, børn rigtig godt kan lide, så er det da gode historier, siger han.

Lettere sagt end gjort

Blandt andet institutioner i Horsens, Odense, Ringkøbing-Skjern, Odsherred og Roskilde kommuner har forsøgt sig med ordninger, hvor børnehavebørn besøger et plejehjem en fast dag om ugen eller om måneden.

Den ordning er Børne Universet Mejdal og plejehjemmet Parkvænget i Holstebro også gået over til efter forsøgsperioden, men det er ikke nok ifølge Simon Tang.

Men det er lettere sagt end gjort at tænke institutionerne sammen, lyder det fra familie- og dagtilbudschef i Holstebro, Søren Buch, der fortæller, at forvaltningen skal til at se på, om der er noget i forsøget, kommunen kan arbejde videre med.

- Lige nu skal vi jo, som altid, når vi træffer beslutninger, have et fagligt kvalificeret og velfunderet grundlag. Og det grundlag er ikke til stede lige nu, forklarer han.

Forvaltningen skal fx undersøge, hvad det kan give i et tværfagligt perspektiv, når man bringer fagligheden i flere forvaltninger i spil, og om der er noget i forsøget, der betyder, at man fra et barneperspektiv kan sige, at den type konstruktion kan bringe mere læring.

- Der er jo ingen tvivl om, at vi som forvaltning, som kommune og som velfærdsyder stopper op ved forsøget og tænker, om der på det generelle plan er noget, som vi kan drage nogle relevante

konklusioner fra eller har mulighed for at gå på opdagelse i, siger han.

Borgmester i Holstebro H.C. Østerby (S) fortæller til TV Midtvest, at der skal sættes gang i en slags generations-VVM-undersøgelse.

- Det handler også om, om der er noget, vi kan undersøge på den strukturelle bane, som gør, at vi måske ikke skal ud og bygge en institution op ad et plejehjem, men mere om der er nogle muligheder i vores lovgivning, som gør, at vi kan arbejde med nogle løsninger, så vi kan sætte børn og ældre sammen, siger Søren Buch.

Inspiration fra skovbørnehaver

Søren Buch nævner skov- og udflytterbørnehaver som eksempler, og at det skal undersøges med den hjemmel, om man kan lave forsøg med besøgsgrupper til et plejehjem.

- Hvis man kigger på det forsøg fra sidste år, så er det jo en meget afmålt periode på 14 dage, og så ved alle, at der er en bagkant på det. Det vil sige, at forsøgets energi er en særlig energi. Forsøget bliver også gennemført med en ekstraordinær høj normering, så man på den måde ikke kommer til at lave nogle fejl undervejs, siger han.

Daginstitutionsforsker Kim Rasmussen opfordrer også til, at der laves flere eksperimenter og forsøg af samme slags, men gerne andre steder, så man kan få et større erfaringsgrundlag.

Ifølge ham kan man også tænke i mellemformer og fx undersøge, om ordningen kan vendes om, så de ældre fra plejehjem kommer ud i børnehaver.

- Det skal ikke forstås sådan, at når jeg er forbeholden, synes jeg de opspaltninger, vi har, er pragtfulde. Det er ret nemt og hurtigt at komme i tanke om forskellige negative konsekvenser af det, siger Kim Rasmussen med henvisning til, at generationer bliver spaltet, når de er i institutioner hver for sig.

Simon Tang spotter også tendensen til søjle-opdelte generationer og mener, at der mangler sammenhængskraft.

- Vi er et af de rigeste samfund, og alligevel er vi så fattige. De ældre bliver ensomme og svinder hen, fordi vi ikke har tid til dem, mens de unge får angst og depression. Tænk hvis nu vi kan blive ved med at kalde os et rigt samfund og også være det på det menneskelige plan, lyder det fra ham.

'Børnechok på plejehjemmet'

- **Ca. 30 børn og 30 ældre** blev spurgt, om de ville deltage i projektet. 12 børn og 12 ældre med forældre og pårørende godkendte deres deltagelse i projektet, som løb af stablen i efteråret 2018. I de to uger, projektet foregik, var der ca. dobbelt normering af både pædagogisk personale og plejepersonale.

Morgendagens meningsdannere

Af **Andreas Høstgaard Poulsen**

EU-VALG BLIVER AFGØRENDE FOR KOMMUNERNE

Valget til europaparlamentsvalget nærmer sig, og det samme gør folketingsvalget. To skelsættende valg for vores fremtid. Klimaproblemerne, som er et af de vigtigste valgemner og en stor politisk udfordring, kan hverken løses lokalt eller nationalt. Men både landet og kommunerne vil blive påvirket, hvis vi ikke handler i fællesskab.

Plakaterne pryder allerede landets lygtepæle og debatten om, hvilken vej vi i EU skal gå de næste år. Opbakningen til EU samarbejdet er historisk høj. Hele 77 pct. af befolkningen støtter det danske EU-medlemskab. Det giver ro til en valgkamp, der fokuserer på politiske uenigheder fremfor en kedelig for-eller-imod-EU-valgkamp.

De unge er EU-borgere

Det samme gør sig gældende for min generation - ungdomsgenerationen, som er vokset op efter murens fald i et fælleseuropæisk samarbejde. Når vi i Europæisk Ungdom tager ud på uddannelsesinstitutioner for at tale EU-politik med unge mennesker, så møder vi i stigende grad en interesse for europæisk politik. Ungdommen vil løse klimakrisen i fællesskab. Ikke bare i Danmark, men i EU og i verden. De er bevidste om, at vi ikke når i mål med Parisaftalen, med mindre vi og vores europæiske fællesskab går forrest og tager teten på verdensplan. For klimaudfordringerne påvirker os herhjemme, selv om løsningerne kun findes på europæisk og international plan.

Der skal ske noget nu

Tag for eksempel de seneste års ekstreme vejr. Stormflod og kraftig regn, der oversvømmede københavnske kældre, forhøjet vandstand, der satte huse ved Roskilde Fjord under vand og sidste sommers ekstreme tørke, der påvirkede høsten og skabte naturbrande. Fænomener, vi oplever oftere og oftere, og som førhen var noget, der skete et par gange på 100 år. Konsekvenserne er til at tage og føle på. Udgifterne til klimasikring stiger.

Det er vigtigt, at kommunalpolitikere og alle andre kommunale aktører tydeliggør, at vi kun kan løse klimaproblemerne i et bredere samarbejde end det lokale. Ikke mindst i EU. Og at hvis vi ikke gør dette, så vil det få store konsekvenser for, hvordan den kommunale økonomi prioriteres. For investering i klimasikring bliver dyrt. Og omkostningerne i forbindelse med klimasikring vil kun vokse, hvis vi ikke løser problemerne nu.

Synliggør problemerne

Min opfordring er derfor: synliggør de udfordringer og problemer, som vi ikke kan løse kommunalt, regionalt eller nationalt. Gør det klart, at vi behøver stærkere internationalt samarbejde for at løse fælles lokale udfordringer. Synliggør hvilke konsekvenser, vi skal leve med, hvis vi ikke løser udfordringer som klimakrisen hurtigst muligt.

For mig står det klart, at det kommende valg til Europaparlamentet er det vigtigste af de to valg, vi har foran os. Et stærkere Europa er afgørende for mig, fordi det samfund, jeg lever i - hvad end det er mit lokalsamfund, min kommune eller hele Danmark - ikke ville være det samme uden vores EU-medlemskab. Mange af de udfordringer og problemer vi står over for, hænger sammen og vil påvirke vores kommuner.

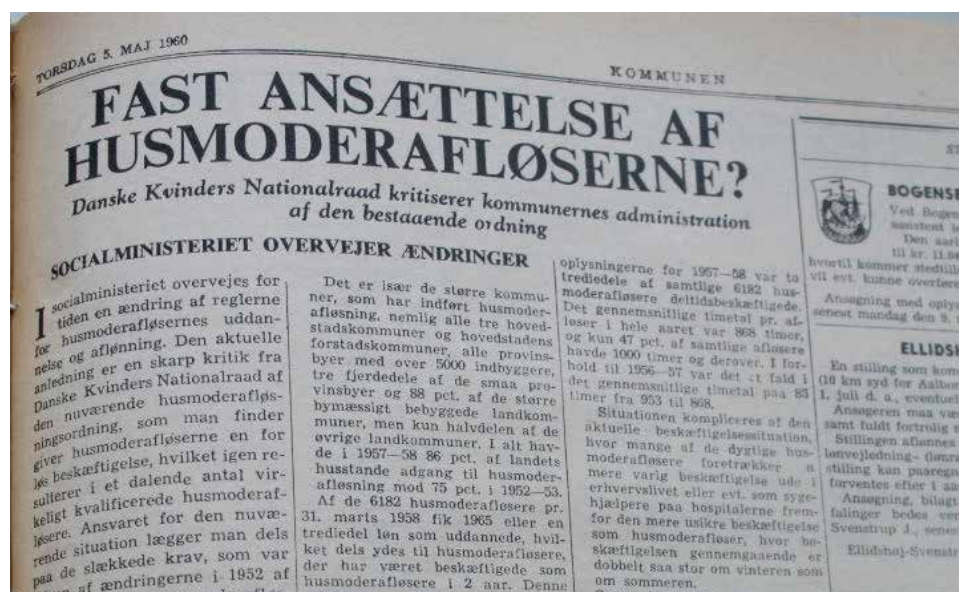
Så husk at stemme den 26. maj til Europaparlamentsvalget. Stem for et bedre og stærkere Europa; også af hensyn til din egen kommune.

Andreas Høstgaard Poulsen, landsformand for Europæisk Ungdom

1960

De fleste store kommuner havde indført husmoderafløsning i 1960, men de blev kritiseret for at give afløserne for usikre betingelser og for få timer.

Giv husmoderafløserne rigtige job

Under overskriften 'Fast ansættelse af husmoderafløserne?' beskrev denne artikel fra 5. maj 1960, hvordan Danske Kvinders Nationalraad kritiserede kommunernes administration af den bestående ordning.

I Socialministeriet overvejes for tiden en ændring af reglerne for husmoderafløsernes uddannelse og aflønning. Den aktuelle anledning er en skarp kritik fra Danske Kvinders Nationalraad af den nuværende husmoderafløsningsordning, som man finder giver husmoderafløserne en for løs beskæftigelse, hvilket igen resulterer i et dalende antal virkeligt kvalificerede husmoderafløser.

Ansvar for den nuværende situation lægger man dels paa de slækkede krav, som var følgen af ændringerne i 1952 af den oprindelige husmoderafløsningsordning, dels paa adskillige kommuners uheldige administration af ordningen.

Stadig færre uddannes, hedder det

Efter svensk forbillede blev der herhjemme ved lov indført husmoderafløsning i 1949. I 1950-51 fandtes i alt 2800 husmoderafløser for delt paa 417 kommuner, i 1952-53 var der 4100 afløser i 543 kommuner, og i 1957-58, det seneste år for hvilket der foreligger samlede tal-mæssige oplysninger, var antallet af husmoderafløser

naaet op på 6200, der virkede indenfor 765 eller ca. 55 pct. af landets kommuner.

Det er især større kommuner, som har indført husmoderafløsning, nemlig alle tre hovedstadskommuner og hovedstadens forstadskommuner, alle provinsbyer med over 5000 indbyggere, tre fjerdedele af de smaa provinsbyer og 88 pct. af de større bymæssigt bebyggede landkommuner, men kun halvdelen af de øvrige landkommuner. I alt havde i 1957-58 86 pct. af landets husstande adgang til husmoderafløsning mod 75 pct. i 1952-53.

Af de 6182 husmoderafløser pr. 31. marts 1958 fik 1965 eller en trediedel løn som uddannede, hvilket dels ydedes til husmoderafløser, der havde været beskæftigede som husmoderafløser i 2 aar. Denne sidstnævnte adgang indførtes ved Arbejds- og Socialministeriets cirkulære af 12. juli 1952, som overlod til kommunerne selv at afgøre, om de ville beskæftige husmoderafløser med eller uden særlig uddannelse, og det er denne regel, som nu kritiseres af Danske Kvinders Nationalraad, der finder, at den bidrager til, at

stadig færre gennemgaar egentlig uddannelse.

Ordning som med hjemmesygeplejen vil være ideel

Samtidig kritiseres kommunerne for at knytte et saa stort antal husmoderafløser til sig og fordele arbejdet nogenlunde ligeligt imellem dem, at den enkelte husmoderafløser faar forholdsvis ringe beskæftigelse ved faget. Ifølge oplysningerne for 1957-58 var to trediedele af samtlige 6182 husmoderafløser deltidsbeskæftigede. Det gennemsnitlige timetal pr. afløser i hele aaret var 868 timer, og kun 47 pct. af samtlige afløser havde 1000

timer og derover. I forhold til 1956-57 var det et fald i det gennemsnitlige timetal paa 85 timer fra 953 til 868.

Situationen kompliceres af den aktuelle beskæftigelses-situation, hvor mange af de dygtige husmoderafløser foretrækker en mere varig beskæftigelse ude i erhvervslivet eller evt. som sygehjælper paa hospitalerne fremfor den mere usikre beskæftigelse som husmoderafløser, hvor beskæftigelsen gennemgaaende er dobbelt saa stor om vinteren som om sommeren.

Som anke mod kommunernes administration af ordningen anføres ogsaa, at flere kommuner sender kvinder, der staar som ansøgere til socialhjælp, ud som husmoderafløser, uden at de er kvalificerede til dette arbejde.

Som løsning paa de aktuelle problemer foreslaar Danske Kvinders Nationalraad, at man knytter det antal husmoderafløser, der normalt er brug for aaret rundt, mere fast til arbejdet, enten paa fuld beskæftigelse eller paa deltidsarbejde, og at de ansættes paa maaned- eller ugeløn, saaledes at kun topbelastningen - f.eks. i tilfælde af epidemier - klares med timelønnet arbejdskraft.

Samtidig foreslaar man, at der stilles krav om, at de fast beskæftigede husmoderafløser skal have gennemgaaet et af Socialministeriet god-

kendt kursus. Som idealt tænker man sig en ordning svarende til hjemmesygeplejerskernes med fast aflønning uanset det aktuelle arbejdes omfang.

Selv om man næppe faar de bevilgende myndigheder til at strække sig saa vidt, haaber man dog i Danske Kvinders

Nationalraad, at de øjeblikkelige overvejelser i Socialministeriet maa føre til ændrede vilkaar for husmoderafløserne, idet man dog naturligvis er klar over, at de vidt forskellige forhold indenfor de enkelte kommuner og kommune-grupper bidrager stærkt til at komplicere problemerne. ●

Husmoderafløser Lily Eskildsen på arbejde i en baggårdslejlighed i 1968, otte år efter at denne artikel blev trykt.

Foto: Peer Pedersen, Ritzau Scanpix

Når husmoderen lå i barselsseng eller blev syg, var der brug for en afløser til at tage sig af husholdningen.

Foto: Jakob Maarbjerg, Ritzau Scanpix

Velfærdsteknologi møder virkeligheden

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Af Anders Lyck **Fogh-Schultz**
Seniorkonsulent i Danish.Care - Branchen
for hjælpemidler og velfærdsteknologi -
og netværksleder i CareNet.
alfs@danish.care

Nye bud på hjælp til demente og gangbesværede

For nylig tog jeg turen til Nürnberg i Bayern, Tyskland for at deltage på den store fag- og branchemesse Altenpflege, hvor danske virksomheder har en lang tradition for at være med. Altenpflege har blandt andet den spændende innovationszone, Aveneo, hvor unge virksomheder har mulighed for at præsentere nye lovende løsninger. Flere af de deltagende virksomheder på årets messe er medlemmer af det nationale netværk for velfærdsteknologi CareNet eller brancheforeningen Danish.Care, så turen var opbakning til medlemmer på eksporteventyr, men også identificering af nye lovende startups fra sundhed- og velfærds-domænet i en europæisk kontekst.

Af de mange spændende teknologier, der i år blev præsenteret for de mere end 26.000 besøgende, var der særligt to, der fangede min interesse. Begge løsninger er danske, blev præsenteret på innovationszonen og stillede begge op i den anerkendte Startup Challenge-konkurrence, hvor danske virksomheder ofte deltager og vinder.

Sporing uden konstant overvågning

En af de nye danske teknologier, som blev præsenteret i Tyskland, er et lokaliserings- og sporingssystem, der er udviklet som en del af et OPI-projekt (Offentlig-Privat-Innovation) imellem en startup-virksomhed fra Aalborg, forskellige kommuner samt uddannelsesinstitutioner og interesseorganisationer.

Målet med projektet er at skabe 'fremtidens demenssikring', og resultatet er kort og godt en lokaliseringsenhed, som hurtigt kan finde personer med demens i en nødsituation. Det sker med helt ned til en meters præcision, både indendørs og udendørs ved hjælp af såkaldt NB-IOT-teknologi - Narrow-band IOT for de særligt teknologi-interesserede - der både kan udrulle intelligente velfærds løsninger og udnytte værdien af indsamlet data til eksempelvis intelligent analyse og optimering af processer.

Lokaliseringsenheder er ikke en ny opfindelse, men hvor typiske gps-trackere, for eksempel i smartphones, tracker din position mange gange i minuttet, så indeholder denne løsning ikke konstant sporing eller overvågning. Den lokaliserer kun, når det er nødvendigt.

Mottoet er: Retten til at blive fundet, og systemet, der er app-baseret, giver også mulighed for at indstille en individuel trykzone baseret på et specifikt geografisk område samt at indstille personlige tidsrammer for, hvor længe brugeren for eksempel er uden for hjemmet. Det handler kort og godt om tryghed og sikkerhed for borgere med demens og deres pårørende. Og løsningen taler målrettet ind i en overordnet samfunds-

Især mennesker med Parkinsons eller andre neurodegenerative sygdomme har glæde af den danske opfindelse Path Finder, som med grønt laserlys viser vej og øger sikkerheden for gangbesværede.

Foto: www.walkwithpath.com

problematik; alene i Danmark forlader over 1.000 borgere med demens hvert år deres bopæl uden at kunne finde hjem. Andre interessante features om teknologien er blandt andet batteriets levetid, modstandsdygtighed over for vand (tåler maskinvask ved 60 grader) samt en vægt på blot 36 gram.

Grønne lysstriber viser vejen

Den anden nye danske løsning, som fik opmærksomhed på Altenpflege, er et hjælpemiddel specielt udviklet til folk med Parkinsons sygdom eller andre neurodegenerative sygdomme. Der er tale om en teknologibaseret 'vejviser', som assisterer personer med for eksempel Parkinsons med at gå.

En af konsekvenserne ved sygdommen er gangbesvær, der kan vise sig ved vanskeligheder med at tage det første skridt og/eller finde rytmen i sine bevægelser. Nogle får problemer med at gå, bliver stående og tripper, eller oplever at 'fryse fast' og kan ikke rigtig kom-

me videre. Disse udfordringer gør, at man kan føle sig begrænset i sin bevægelsesfrihed. Teknologien, der konkret er et sort gummi-beslag tilpasset brugerens sko, indeholder kort og godt teknologibaserede justerbare lasere, som giver brugeren en fast grøn linje at rette blikket mod og flytte fødderne efter. Når man træder på den grønne linje, vises næste grønne linje, og på den måde opnås en gå-rytme, som gør gangen meget nemmere. Også i forhold til skridtlængde og tempo.

Visuelle stimuli, som i denne teknologi skabes med laser, er vigtige for at opnå en funktionel gang uden hjælp fra pårørende, personale eller måske en rollator, og løsningen taler dermed rigtig godt ind i velfærdsteknologiens raison d'être med selvhjulpethed og egen-mestring.

Danske virksomheder gør sig godt

'Stifinderen' har allerede vundet en række udenlandske priser og været genstand for

stor mediebevågenhed i blandt andet Storbritannien. 'Lokaliseringen' i det første eksempel havde sin internationale debut i Nürnberg, og jeg spår begge en rigtig god modtagelse også i Danmark. Når danske virksomheder med stærke velfærds løsninger gør sig godt på internationale messer og hotspots, er det fordi, vi i Danmark er gode til innovation, og fordi vi har en stærk iværksætterkultur, hvis rygte og renommé er med til både at sælge og markedsføre vores løsninger internationalt.

Det, der kendetegner begge de eksempler, jeg beskriver her, er den måde, de taler ind i en større samfundsrelateret udfordring. Begge er udviklet i et bruger-orienteret perspektiv, hvor der er identificeret et behov i markedet, og hvor teknologien potentielt kan gøre en stor forskel for den enkelte. Det er det, der gør hjælpemidler og velfærdsteknologier til mere end produkter; de gavner både mennesker og samfund. ●

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager - i denne måned: Orla Østerby (K)

TOBAKSRØG HØRER IKKE TIL I UNGE LUNGER

I kke færre end 40 børn og unge under 18 år begynder hver dag at ryge. Og det er problematisk. For hver tredje unge ryger ender med at dø af tobakken, hvis vanen fortsættes. Det svarer til otte pct. af alle danske børn! Et tal, der kalder på handling fra os politikere. Derfor hilser vi i Det Konservative Folkeparti også den seneste tids debat om rygning blandt børn og unge velkommen.

Selv har vi i Det Konservative Folkeparti givet en række indspark til, hvordan vi kan få færre unge mennesker til at ryge. Blandt andet har vi foreslået, at prisen for en pakke cigaretter skal hæves til 60 kr. En højere pris er ifølge Kræftens Bekæmpelse og Vidensråd for Forebyggelse nemlig det mest effektive middel til at sikre færre unge rygere. Sætter vi prisen op til 60 kr., vil børn og unges forbrug af cigaretter ifølge Sundhedsstyrelsen falde markant med hele 75 pct.

Helt røgfri skoledag

I Det Konservative Folkeparti ved vi dog godt, at højere cigaretpriser ikke kan stå alene. Vi har derfor også foreslået, at der skal indføres røgfri skoletid for alle under 18 år. Med røgfri skoletid mener vi, at der skal gælde et forbud mod at ryge cigaretter på alle landets grundskoler, 10. klasser, efterskoler, gymnasier og erhvervsuddannelser i skoletiden.

I dag har hver fjerde grundskole allerede indført røgfri skoletid. Det vil jeg og Det Konservative Folkeparti gerne kvittere for. Nu består opgaven i at få alle med. Ifølge loven har det været forbudt at ryge på grundskolernes matrikel siden 2012. Det forbud ønsker vi altså nu at udvide, så det omfatter skoledagen som helhed - uanset hvor man befinder sig i løbet af den.

For når klokken ringer til frikvarter, skal elever ikke trisse over vejen for at tænde en cigaret. Så er vi lige vidt. Vi ved, at en del unge ryger deres første cigaret i skoletiden. Det kan virke ufarligt og lidt tjekket. Måske føles det bare som et lille ungdomsoprør. Men det er ofte begyndelsen på et livslangt forbrug af cigaretter.

Orla Østerby, konservativ kommunalordfører

Men det er ofte begyndelsen på et livslangt forbrug af cigaretter. Så hvis vi skal forebygge, at børn og unge begynder på cigaretterne, er der brug for, at vi udnytter det enorme potentiale, som skolerne har for at påvirke unges valg.

75.000 får kræft af tidlig rygedebut

I Det Konservative Folkeparti tror vi på det personlige ansvar. Vi tror på, at man som voksen er i stand til at gennemskue konsekvenserne af sine valg. Derfor må voksne også selv bestemme, om de vil ryge. Men vi er samtidig klar over, hvor vigtigt det er at sætte rammer for unge mennesker.

Vi tror oprigtigt på, at vi som samfund gør unge mennesker en tjeneste, når vi gør det lettere for dem at modstå fristelsen til at ryge cigaretter. Som unge har vi alle oplevet at begå fejltagelser. Men rygning behøver nu engang ikke at være en af dem. For det kan have alvorlige konsekvenser.

Hvis ingen 0-17-årige begynder at ryge, kan vi redde 75.000 danskere fra kræft. Vi kan og skal ikke se til, mens børn og unge bliver afhængige af tobak og senere i livet får den afskyelige sygdom. Tænk på alle de menneskæbner, vi kan ændre, og sundhedsudgifter, vi kan spare. Derfor hører tobaksrøg heller ikke til i børns og unges lunger. Lad os sammen sikre, at vi gør alt for holde dem røgfrie.

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

Det oversete valg

Foto: Lars Laursen, Ritzau Scanpix

På forhånd var der en vis ideel frygt for, at hvis FV19 var blevet lagt samme dag som EP19, så ville sidstnævntes valgkamp drukne fuldstændig i førstnævntes. Og hvis man mente at kunne fornemme en vis lettelse over, at valgdatoerne endte med ikke at være sammenfaldende, så kunne man hurtigt efter udskrivelsen af FV19 konstatere, at den lettelse var ganske uberettiget. EP19 er blevet væk.

Ikke at den europæiske sag nogensinde har haft en stor stjerne blandt danske vælgere. Danske politikere der vil EU det godt, er praktisk taget alle kommet til den konklusion, at de tjener deres formål bedst ved at tale så lidt som muligt om EU.

Det har den omkostning, at EU-modstandere og -skeptikere får scenen for sig selv, men selv de er efter de lidet tillokkende Brexit-erfaringer blevet mere tilbageholdende med at bringe emnet op. Vi gider det simpelthen ikke. Lad EU passe sig selv. En lære der er draget af adskillige folkeafstemninger.

Dog, hvert femte år mobiliserer vi for skams skyld en vis formel interesse. Det er jo dog et valg, og demokratiet skal man skønne på. Det gør vi så også, men de fleste vælger at skønne på det ved at interessere sig for FV19, ikke EP19.

Det er der ikke noget nyt i. Tallene for valgdeltagelse byder på klar tale hvad det angår. De første år af Danmarks medlemskab af EF, som det hed dengang, blev europaparlamentsmedlemmerne udpeget af Folketinget, altså ved indirekte valg, og da vælgerne i 1979 for første gang selv kunne pege på deres foretrukne kandidat, var det kun 47,2 pct. af dem, der gjorde sig ulejligheden. Under halvdelen. Et signal der er til at forstå.

Dog, det blev bedre, men også lidt værre igen (46,2 pct. i 1989), og det gjorde det ikke bedre, at valgdagen frem til og med 1999 var en torsdag, hvor stemmesedlerne bare blev pakket ned for først at blive talt op den efterfølgende mandag. Hvis man gerne vil gøre noget i forvejen knap så interessant til noget helt uspændende, så var det virkelig måden at gøre det på. Så uspændende, at det overhovedet ikke hjalp i 2004, da man første gang flyttede valgdagen til søndag. Optællingen samme aften viste en valgdeltagelse på beskedne 47,9 pct.

Først i 2009 lykkedes det at mobilisere en næsten lige så stor andel som ved premierevalget i 1979 (59,5 pct.).

Dog er det ganske tvivlsomt hvad mobiliseringen egentlig gjaldt, for der var to afstemninger den dag. Den anden handlede om en ændring af tronfølgeloven,

Vi gider det simpelthen ikke. Lad EU passe sig selv.

så den på det tidspunkt treårige Prins Christians førstefødte vil have arveret til tronen, uanset om barnet bliver en dreng eller en pige.

Det er en ret sikker formodning, at interessen for at ulejlig sig hen i stemmeboksen nok så meget gjaldt det spørgsmål. I hvert fald var valgdeltagelsen straks ved næste lejlighed på vej nedad igen (56,3 pct. ved EP14).

Hvor stor valgdeltagelse det bliver muligt at mobilisere søndag 26. maj i år, er et åbent spørgsmål. Vil interessen for FV19 trække EP19 med op, eller vil visheden om endnu en valgdag på grundlovsdag 5. juni blot halvanden uge efter få valgkamptrætte vælgere til tænke, at én må være nok? Det er jo ikke kun valgdage, det er også fridage (næsten).

Et afledt spørgsmål er, om enten en lidt højere eller en lidt

lavere valgdeltagelse vil forrykke valgresultatet til den ene eller anden side. Det kan blive afgørende for de yderste mandater, herunder i særlig grad for det konservative mandat, som Bendt Bendtsen hidtil har siddet sikkert på, men som denne gang skal generobres af en ny spidskandidat og derfor forekommer at være mere i farezonen end ellers.

Glipper det, vil Danmark frem til 2024 være ikke alene uden konservativ repræsentation - det kan man leve med, med mindre man netop er konservativ - men også uden repræsentation i den konservative gruppe i Europa-Parlamentet. Det kan man blive tvunget til at leve med, men selv ikke-konservative anerkender, at fravær her vil være en svækkelse af muligheden for dansk indflydelse på EU's beslutningsproces generelt.

Modsat forholder det sig med en anden gruppe i Europa-Parlamentet, en skeptikeralliance af franske Rassemblement National, tyske Alternative für Deutschland, det østrigske Frihedsparti, italienske Lega, belgiske Vlaams Belang, de finske Sande Finner samt Estlands konservative parti. Her er Dansk Folkeparti også med, og selv med tilbagegang er der ingen risiko for at Danmark ikke bliver repræsenteret. Men om det så er en styrkelse af Danmarks position i EU, er nok tvivlsomt.

Lad kommunerne formulere en videnspolitik

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

kommunen.dk inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Niels Christian Barkholt

Socialrådgiver, cand.scient.soc., folketingskandidat for SF og formand for Landsorganisationen af Kvindekrisecentre

Som næstformand i Dansk Socialrådgiverforening fra 2012-2018 arbejdede jeg blandt andet med samspillet mellem forskning og praksis i relation til især socialt arbejde.

Drivkraften bag var, hvordan kan vi løfte indsatserne generelt, fordi flere og flere børn har det psykisk dårligt og ikke får hjælp, mange unge ikke får en uddannelse, og mange ledige borgere ikke oplever et beskæftigelsessystem, der reelt er til for dem. Sådan kunne man blive ved. Samtidig er arbejdsvilkårene for de offentligt ansatte gået stejl ned ad bakke de seneste år. I dag er socialrådgiverne den mest stressede faggruppe. Og samtidig har besparelserne i kommunerne været to- og trecifrede millionbeløb år efter år.

En stor udfordring, som jeg har fulgt i de sidste 20 år, jeg har arbejdet med udsatte mennesker, er, at forskning stort set ikke kommer ud i praksis, ligesom at de fagprofessionelles gode erfaringer og de opskrifter, der faktisk gør en stor forskel i kommunerne, såkaldte lovende praksisser, alt for sjældent bliver delt mellem kommunerne. Begge dele, fordi der mangler en infrastruktur.

De to felter, henholdsvis forskning og praksis, må fortsat ses som to adskilte verdener, hvor forskerne på grund af det, som kaldes bibliometrien, hovedsageligt forsker til andre forskere og ikke til praksis.

Dybt paradoksalt

Når man tænker nærmere over det, er det jo dybt paradoksalt. Med bibliometrien menes, at forskerne bliver målt på, hvorvidt andre forskere bruger deres forskning og citerer fra den, ligesom det også genererer finansiering af ny forskning at få sin forskning publiceret i anerkendte videnskabelige tidsskrifter.

De har altså ikke en klar interesse i, at forskningen kommer direkte ud i praksis. Den adfærd bliver ikke belønnet.

Men bør den vigtige forskning ikke komme praksis til gode, kunne man spørge. Er det ikke helt skævt, at dette kredsløb ikke i højere grad er modtagerorienteret? Burde forskerne ikke ideelt set forske til praksis og på en måde, hvor deres forskning bliver målt på, om den skaber værdi, og om den bliver fulgt til dørs hele vejen ud i praksis? Det synes jeg er helt indlysende.

Vi kan altså gøre meget mere på flere niveauer for at fremme, at forskning bliver relevant og omsat.

Vi kan skrue på incitamenterne til at forske. Det vil også i sig selv være en politisk opgave.

Vi kan se forskning og udviklingen af velfærden som 'velfærdsaktioner', hvor forskningen udspringer af praksis - dvs. at forskningen faktisk i høj grad foregår i praksis og ikke fra et støvet kontor på afstand.

Og endelig kan vi ude der, hvor velfærden og det sociale arbejde sker, organisere, hvordan viden reelt bliver optaget og omsat til praksis - altså med streg under omsætning. Der er givetvis flere muligheder, men det er navnlig den sidste her, som jeg ser, vi kan gøre noget ved allerede i morgen.

Lav en videnspolitik

Tesen må jo være, at denne forskning, hvis den implementeres og anvendes, vil føre til væsentlige forbedringer, ikke bare af den enkelte fagpersons praksis og dermed direkte borgernes situation, men også i forhold til at forandre organisationer, så deres indretning hele tiden er orienteret mod, hvad der er bedst for borgerne.

På trods af, at der bliver afsat og brugt milliarder på forskning hvert år, så er der faktisk ingen plan for, hvordan den enorme viden bliver omsat til praksis.

For at starte et sted - for gradvist at gøre forskningen langt mere tilgængelig og relevant, så vil jeg foreslå, at kommunerne påtager sig at formulere en videnspolitik, eller at det bliver beskrevet, hvordan kommunen i de andre politikker, de skal udforme, forholder sig til, hvordan viden koblet til dette specifikke område bliver mobiliseret og omsat.

Eksempelvis i børnepolitikken, som jo er den vigtigste i et langsigtet samfundsperspektiv. Skal vi for alvor løfte velfærden i fremtiden, så må det ske fra to udgangspunkter. 1) Det skal have politisk prioritet og finansiering og 2) det skal ske med udgangspunkt i viden og kvalitet. Det centrale spørgsmål er, hvordan kan vi strategisk arbejde med, at forskningen gøres omsættelig og kommer mange flere til gavn?

Nyt mindset: hvad virker?

Hvad kunne være frugten af en sådan indsats? Det kunne føre til en bevægelse, et nyt mindset, der fokuserer på, hvad der virker ude i praksis, og at organisationen og kommunen som helhed har deres organisering og ledelse målrettet herimod. For det kræver særlige ledelsesmæssige kompetencer og organiseringer. Det kunne skabe et markant bedre arbejdsmiljø, fordi de fagprofessionelle bliver mødt på det, som er allervigtigst for dem: At gøre en forskel og at få viden til at blive dygtigere.

Fremtidens kommuner har i og for sig indbygget den bedste effekt-evaluering, således at ressourcerne bliver anvendt bedre, og så professionsudøverne og lederne er opdateret på den nyeste viden for fortsat at ændre adfærden i en retning, der skaber højest mulig kvalitet for borgerne.

Samtidig kan et fokus på viden og faglighed genskabe, ja faktisk rekalkibrere den offentlige sektor i forhold til arbejdsmiljø og at indrette arbejdet på en måde, så det understøtter de fagprofessionelles arbejde med borgerne og dermed det direkte udkomme af indsatsen. For jeg hører ofte kritik af, at styringen og organisationerne indeholder så mange benspænd, som forringer kvaliteten og det, som frontpersonalet er sat i verden for.

En sådan videnspolitik kunne være et første element i at skabe en infrastruktur, dvs. en klar plan for et videnskredsløb.

På trods af, at der bliver afsat og brugt milliarder på forskning hvert år, så er der faktisk ingen plan for, hvordan den enorme viden, der bliver produceret, og den store viden, der allerede eksisterer, bliver omsat til praksis og dermed kommer mange tusinde borgere og samfundet til gavn.

I dag er det begrænset, hvor meget forskning, der kommer ud og lever, fordi driften er presset, og arbejdet er orienteret mod at dokumentere og handle. Alle er bagud, og ofte er det brandslukning. At holde sig opdateret på viden er overladt til den enkelte medarbejder, som ikke har tiden til det, fordi hun jo skal passe sit arbejde. Det forbliver altså status quo. Det er et organisatorisk ansvar, fordi kvaliteten af den enkelte medarbejders arbejde alene afhænger af kvaliteten af organisationen.

Tænk, hvis lederen satte sig for bordenden og sagde: 'Ok kære kolleger - lad os finde den bedste viden frem, der kan kvalificere vores indsats sammen med borgerne. Jeg er med på, at det helt sikkert også vil rykke ved, hvordan denne organisation er skruet sammen. Den rejse er jeg parat til. Lad mig høre jeres input.'

Hvad kunne der så ikke ske? Uanede muligheder.

Der mangler hovedveje

I dag cirkulerer viden først i det øjeblik, at ledere eller fagprofessionelle fatter interesse for det og deler den viden mellem sig, men ellers mangler der hovedveje. Mig bekendt er det fortsat meget få institutioner eller organisationer, som arbejder ud fra et professionsfagligt grundlag, der har skitseret en plan for det.

Det er da egentlig overraskende, at det stadig forholder sig sådan i 2019. Hvis vi skal trække ambitionen op på et højt niveau, så bør der udformes en forskningsstrategi mellem centrale parter, der har dette som et hovedfokus.

At viden kommer ud og får liv i praksis er vel det, som er hele idéen med denne 'vidensindustri' - at den skal bidrage til at styrke velfærdssamfundet, så vi som mennesker får den bedste hjælp og det bedste liv, mens vi lever. Eller skal det bare holde en masse hjul i gang? Det er der rigtig meget, der tyder på.

Også fondene spiller en helt ny og spændende rolle i denne velfærdsudvikling. Men jeg kan ikke lade være med at tænke, at det kunne være dybt interessant at målrette disse mange forskellige bestræbelser i en mere fælles og koordineret retning.

En tak bedre

Viden skal bruges til at forandre mennesker, forandre fagprofessionelles kompetencer, forandre organisationer og at turde stille de svære spørgsmål og hele tiden afkræve gode svar, der fortsat gør os bare en tak bedre i mødet med det næste menneske i problemer. Potentielt kan det være ad den vej, vi får vekslet mistillid til offentligt ansatte til meningsfuld styring og tillid til offentligt ansatte.

Det kan også være ad den vej, vi kommer den store belastning til livs, både i forhold til ressourcer og arbejdsmiljø, når det bliver mere klart, hvad der skal til for at komme i mål med opgaverne. Hvis vi begynder den rejse, så ser jeg et håb for, at vi her får et vigtigt bidrag til en offentlig sektor i bedre balance.

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

Jeg kan ikke nå til anden konklusion, end at der er tale om politisk chikane og i sidste ende vel et forsøg på at knægte min frihed til at fremsætte lovlige, politiske udtalelser i valgkampen.

Susanne Dyreborg (DF), folketingskandidat og byrådsmedlem i Esbjerg, til jv.dk efter et tilfælde af hærværk i hendes hjem.

Kulturfattige børn kan vi ikke være bekendt

Kulturelle oplevelser er næring for sjælen og en ret for alle børn. Den ret må familiens økonomi ikke spænde ben for, skriver Stina Egidius Miller.

Af Stina Egidius Miller,
lærer på Nordstjerneskolen i Gribskov

Alle børn i Danmark skal have kulturoplevelser. Det får de ikke nu. Flere børn lever i familier, hvor de oplevelser bliver fraseret som karse-drysset på den flade leverpostejsmad. Kulturelle oplevelser er næring for sjælen, og børn af udsatte familier skal også have deres del af kagen.

Alle kulturinstitutioner får tilskud af staten, så alle bør være tilgængelige for borgere i staten.

Den politiske dagsorden, som ekskluderer en stor del af befolkningen af den simple grund, at de ikke har en høj indkomst, kan vi ikke være bekendt. For det er netop her, at vi kunne være sammen om noget, vi alle har lige meget ret til.

Indkomstafhængig berigelse

Som det er nu, er adgangen til kulturen, som kan samle os, inspirere os, få os til at ranke ryggen og være stolte af at være danskere, kun tilgængelig for de familier, som har råd til at betale for indgangen.

Kultur skal være tilgængelig for alle. Det må ikke blive indkomstafhængigt, om det er muligt at få kulturelle oplevelser, og det er af allerstørste vigtighed, at der er aktører på

området, som er i stand til at inspirere alle i befolkningen uanset indkomst eller herkomst.

Kulturministeriet har netop afsat 20 mio. kr. til kultur i udsatte boligområder. Det er en vigtig prioritering og en rigtig god start, men hvem er det, som er i stand til at finde på projekter og samtidig søge om de penge?

Ideerne om projekterne må meget gerne komme netop fra de borgere, som kan søge de penge. Mødet om kulturoplevelser giver fællesskabsfølelse, integration og samfundsinklusion af udfordrede familier.

Kulturtjenester løfter loftet

Men hvem lytter til de initiativer, som kan få fællesskaber til at blomstre?

Lokale kulturtjenester i kommunerne kan være med til at samle alle i befolkningen om kulturelle arrangementer. Kulturtjenester skal være med til udvikle projekter, undervisningsforløb og søge penge fra relevante fonde.

Lokale kulturtjenester kan være en vigtig brik i at gøre kulturen tilgængelig for alle i befolkningen. Derfor bør alle kommuner have en kulturtjeneste, som forpligter sig på at samarbejde med de lokale kulturinstitutioner og sikre, at de kommer alle borgere til gode. Alle børn skal have adgang til kulturelle oplevelser, det må der ikke lægges loft på.

» www.dknyt.dk/dkjob

Strategisk leder af Fredericia Idrætscenter, Fredericia Kommune

Brænder du for kultur og idræt, og har du en god portion ledelseserfaring med dig? Har du mod på at sætte dit aftryk på Fredericia?
Ansøgningsfrist 6. juni 2019

Økonomi- og kundechef, Provas

Bliv chef for 15 medarbejdere i Økonomi, Kommunikation og Kundeservice, som skal blive endnu bedre til at bruge hinandens fagligheder. Vi vil optimere arbejdet med at levere drikkevand, rense spildevand og sørge for affald og genbrug i Haderslev Kommune.
Ansøgningsfrist 5. juni 2019.

Familiechef med fokus på økonomi, faglighed og trivsel, Skive Kommune

Som vores nye familiechef i Skive Kommune er det din vigtigste opgave at sikre, at økonomi, faglighed og trivsel går hånd i hånd.
Ansøgningsfrist 5. juni 2019.

Leder af Social Balance, Gladsaxe Kommune

Gladsaxe Kommune søger dig, der kan koordinere og styrke en bred vifte af indsatser, som har det til fælles, at de skal styrke den sociale balance i socialt udfordrede dele af byen. Visionen er, at alle bydele i Gladsaxe skal være i social balance.
Ansøgningsfrist 3. juni 2019

Kommunaldirektør, Furesø Kommune

Som kommunaldirektør i Furesø skal du bidrage til at fastholde den positive udvikling i kommunen. Du skal kunne skabe engagement, retning og arbejdsglæde i organisationen og skabe et tillidsfuldt og ærligt samarbejde med borgmester, Byråd, erhvervsliv og borgerne.
Ansøgningsfrist 2. juni 2019

Velfærdsdirektør, Furesø Kommune

Som velfærdsdirektør i Furesø motiveres du af visionen om en sammenhængende, god og tryk velfærd for alle kommunens borgere, i alle af livets faser.
Ansøgningsfrist 2. juni 2019.

Randers Kommune

Direktør for Beredskab og sikkerhed på tværs af fire kommuner

Beredskab & Sikkerhed søger en tydelig, synlig og tillidsfuld direktør, der kan sikre et fortsat professionelt beredskab på tværs af de fire kommuner – Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs Kommune.
Ansøgningsfrist 2. juni 2019

Direktør til Vejle Musikteater, Vejle Kommune

Direktøren for Vejle Musikteater er en central og synlig figur i Vejle Kommunes kulturliv. Direktøren står i spidsen for et hus, der favner både det brede og det smalle, det sikre og det eksperimenterende og et hus, der opererer både inden for og uden for egne rammer.
Ansøgningsfrist 31. maj 2019.

Teknik- og miljøchef, Silkeborg Kommune

Du er en stærk og engageret leder, der kan inspirere og motivere 250 kompetente medarbejdere og sætte retningen for teknik- og miljøområdet i Silkeborg Kommune.
Ansøgningsfrist 27. maj 2019.

Skolechef, Roskilde Kommune

Roskilde Kommune søger en samlende chef, der kan tænke på tværs, og stå i spidsen for Skole og Klub.
Ansøgningsfrist 26. maj 2019.

Stabschef, Brøndby Kommune

Brøndby Kommune søger centralt placeret stabschef til opdateret organisation.
Ansøgningsfrist 24. maj 2019.

Social- og psykiatrichef, Rødovre Kommune

Du har opdateret indsigt i den kommunale praksis på social- og psykiatriområdet. Du er en trænet leder med god dømmekraft. Du kan være en leder parat til næste karrieretrin eller en moden erfarings-attraktiv chef.
Ansøgningsfrist 23. maj 2019.

Resultatorienteret jobcenterchef, Fredericia Kommune

Har du det der skal til, for at medvirke til at skabe fremtidens menneskelige jobcenter, hvor virksomhedsservice er i verdensklasse? Er du en ledertype, der kan navigere i en politisk styret organisation, hvor samarbejdspartnerne findes både internt og eksternt?
Ansøgningsfrist 22. maj 2019.

Skoleleder til Kirke Hyllinge Skole, Lejre Kommune

Vi har brug for en leder, der sætter retning for pædagogisk udvikling, er god til at kommunikere og samtidig er optaget af at sikre en fleksibel skole i sikker drift.
Ansøgningsfrist 20. maj 2019.

11

pct. af timerne i folkeskolen afvikles af en vikar. Sygdom er den hyppigste årsag til vikardækningen, mens resten blandt andet skyldes børns sygdom, omsorgsdage, sjette ferieuge og omsorgsdage.

Kilde: Vive-rapport.

Kommunale ledere skal tænke digitalt hver dag

Af Nina Björk Leosdottir, chefkonsulent ved COK - Center for Offentlig Kompetenceudvikling

På kommunalpolitisk topmøde præsenterede KL en ny digitaliseringsstrategi 'På forkant med fremtidens velfærd'. Strategien fastslår, at tiden ikke længere er til store it-systemer eller mange spredte digitaliseringsprojekter. I stedet er opgaven at finde ud af, hvilke digitale løsninger og teknologier, der er modne nok til, at kommunerne skal satse på dem. Den opgave kræver ledelse på alle niveauer i den kommunale organisation.

Kommunerne har gode forudsætninger for fortsat at være på forkant med den digitale udvikling, dog kræver det, at de kommunale ledere tager lederskabet på sig og sikrer borgernes tillid og medarbejdernes kompetencer. Medarbejdernes faglighed og borgernes erfaringer skal i spil, så digitaliseringen ikke sker for teknologiens skyld, men fordi den forbedrer velfærden. Der er brug for mere struktur og retning.

I den sammenhæng er det afgørende, at lederne ikke udelukkende fokuserer på, hvad de kan med digitaliseringen, men også på hvad de vil. Og at de ud fra strategiske overvejelser sætter retning og sikrer fremtidige løsninger af velfærdsopgaven til gavn for borgerne.

Det skal give mening

Ledelse af digitalisering er mere end blot at høste digitaliseringens gevinster. Ledelse af digitalisering indbefatter også, at medarbejderne forstår, hvorfor et konkret digitalt tiltag bliver sat i gang og hvilke udfordringer eller problemer, der kan være forbundet hermed.

Digitalt kompetente medarbejdere er en forudsætning for, at kommunerne også i fremtiden kan servicere borgerne og honorere virksomhedernes forventninger til digitale løsninger af høj kvalitet. Kommunerne bør derfor have fokus på, at alle niveauer i den kommunale organisation har kompetencer til at forstå og udnytte de digitale velfærdsopgaver.

Tiden er med andre ord inde til at sætte fokus på ledelse af digitalisering, så kommunerne også i fremtiden er i stand til at levere borgernær velfærd af høj kvalitet.

Opdateret og tydelig ledelse

Hvis kommunerne skal honorere forventningerne om sammenhængende, lettilgængelig og effektiv kommunal velfærd, er der brug for ledelse af digitalisering med afsæt i medarbejdernes faglighed og borgernes behov.

Digitalisering medfører muligheder for mere effektive løsninger med øget service og kvalitet. At holde ressourcerne nede og kvaliteten oppe forudsætter dog, at de kommunale ledere på alle niveauer har fokus på tværfaglige og helhedsorienterede løsninger samt systematik og struktur. Den øvelse kræver opdaterede, digitale kompetencer hos medarbejderne og tydelig ledelse af digitaliseringen.

Øget fokus på ledelse af digitalisering og fagkrydsende målsætninger kan bringe fagprofessionelle sammen om grænseskrydsende kerneopgaver og skabe rum, hvor samarbej-

Når først institutions- og afdelingslederen har set, at ingen digitale tiltag er et mål i sig selv, men skal indgå som en bedre løsning af kerneopgaven, er han eller hun på rette vej til at blive skarpere på sin rolle, som leder af digitalisering, skriver Nina Björk Leosdottir.

Foto: Fanatic Studio / Science Photo Library / Ritzau Scanpix

det mellem områder, afdelinger og medarbejdere kan udfolde sig og kvalificere de kompetencer, roller og handlemuligheder, som de fagprofessionelle hver især kommer med.

Et fælles sprog

Mange kommunale ledere har en opfattelse af, at ledelse af digitalisering er en særskilt ledelsesdisciplin og dermed endnu en opgave, som den travle institutions- og afdelingsleder skal 'fikse' sideløbende med sin funktion som personale- og faglig leder.

Skal kommunerne lykkes med digitalisering som den vigtigste drivkraft for fortsat effektiv og nytænkt velfærdsudvikling, er det vigtigt, at de kommunale ledere forstår, at ledelse af digitalisering er nødt til at blive en integreret del af den ledelse, de hver dag udøver i forbindelse med løsningen af kommunale kerneopgaver.

De kommunale ledere bliver nødt til grundlæggende at opfatte og efterfølgende kommunikere og organisere, hvordan digitalisering når helt ind i hjertekulen på den kommunale kerneopgave og derfor ikke kan og skal adskilles fra den øvrige ledelsesopgave. Her bliver et fælles sprog afgørende, sådan at alle organisationens medlemmer har en fælles forståelse af begreberne, fælles målsætninger og dermed et fælles fundament.

Når først institutions- og afdelingslederen har set, at ingen digitale tiltag er et mål i sig

selv, men skal indgå som en bedre løsning af kerneopgaven, er han eller hun på rette vej til at blive skarpere på sin rolle, som leder af digitalisering.

Både medarbejdere og borgere skal tænkes med ind i ligningen og forstå merværdien i digitale tiltag.

Omstilling før gevinster

Den måde, kommunerne løser opgaver på i forhold til sundhed, læring, beskæftigelse, mobilitet, miljø med videre, er under digital forandring og vil fortsat undergå store forandringer i de kommende år.

Det stiller store krav til medarbejdernes digitale kompetencer og tydelig ledelse af digitaliseringen. Ledelsesopgaven bliver at få afdækket medarbejdernes digitale modenhed, sikre medarbejdernes digitale kompetencer og forberede medarbejderne på fremtidens digitale løsninger af kerneopgaven. Til den opgave har KL og COK udviklet et værktøj til at kortlægge medarbejdernes digitale kompetencer.

De kommunale ledere er nødt til at forstå digitalisering som en integreret del af, hvordan kommunerne i fremtiden løser velfærdsopgaver på ældreområdet, handicapområdet og i skolen. Ledernes opgave bliver at lave en digital omstilling af organisationen, sådan er medarbejdere og borgere er med, og herefter høste de digitale gevinster.

Medarbejdernes faglighed og borgernes erfaringer skal i spil, så digitaliseringen ikke sker for teknologiens skyld, men fordi den forbedrer velfærden.

Nina Björk Leosdottir

Digitaliseringen og den nye teknologi åbner muligheder for at optimere og effektivisere administrative arbejdsprocesser, som betyder, at de kommunale ledere kan målrette personaleressourcerne, hvor de er vigtigst; nemlig sammen med borgerne. Hermed kan digitalisering også blive et af svarene på, hvordan vi kan løse udfordringen med rekruttering, når antallet af børn og særligt antallet af ældre i løbet af få år stiger markant i forhold til resten af befolkningen.

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne.
debatognavne@kommunen.dk

Jeg kan selvfølgelig ikke lade være med at tænke på, om det er et tilfældigt hærværk, eller om det er politisk motiveret. Og det er skyldes, at jeg har været udsat for flere ting tidligere omkring trusler og chikane.

Susanne Crawley (R), børn- og ungerådmand i Odense, om stenkast gennem hendes vindue. Til fyens.dk

Kommuner:

FREDERICIA
Ny koncernchef i Fredericia

Souschef René Olesen bliver ny koncernchef for teknik og miljø i Fredericia. Han har været konstitueret på posten siden december sidste år. René Olesen har været souschef i teknik og miljø siden 2015 og har tidligere været afdelingsleder i Odsherred Kommune. Han er uddannet ingeniør fra DTU. 43-årige René Olesen tiltræder med det samme og blev valgt af et enigt ansættelsesudvalg blandt 24 ansøgere.

HØRSHOLM
Stort K-flertal smider byrådsveteran ud

De Konservatives mest erfarne politiker i Hørsholm, Thorkild Gruelund, er ekskluderet af partiet, ifølge Ugebladet med 54 ud af 67 de fremmødtes stemmer på en generalforsamling. Baggrunden er ifølge Frederiksborg Amtsavis en strid om vejretten til politikerenes værtshus Hubertus, om hvilken han og kommunen har været i totterne på hinanden i fire år. Kort før nytår blev Gruelund smidt ud af den konservative byrådsgruppe. Siden nytår har der været forsøg på forhandlinger om at forliges - men forgæves.

TØNDER
Tønder skal have ny direktør

Direktøren for børn- og skoleforvaltningen i Tønder, Henrik Schou, har indgået en fratrædelsesaftale med kommunen, efter at han har været sygemeldt siden et ildebefindende i marts, oplyser JyskeVestkysten. Direktørstillingen er nu lagt sammen med pleje og omsorg. Tidligere har en rokade også gjort stillingen som teknik- og miljødirektør ledig, hvorfor der er to direktørstillinger i Tønder, som kommunen får hjælp fra et konsulentfirma til at besætte.

SILKEBORG
Sundheds- og omsorgschef går på efterløn

Efter 12 år som sundheds- og omsorgschef i Silkeborg Kommune har Inge Bank meddelt, at hun ønsker at gå på efterløn ved udgangen af juni 2019. Inge Bank fylder 64 år i november. Stillingen vil blive opslået umiddelbart efter sommerferien.

HADERSLEV
LA-politiker bliver løsgænger

Malene Ravn Neumann har meldt sig ud af Liberal Alliance og er nu løsgænger i Haderslev Byråd. Hun har samtidig meddelt, at hun trækker sig fra den borgerlige fællesgruppe. Med hendes udmeldelse er LA reduceret til et medlem i byrådet.

FREDERICIA
Jobcenterchef skifter job efter bare seks måneder

Hans Christian Norlyk blev jobcenterchef i Fredericia 1. januar. Nu har han sagt jobbet op, da han 1. juni begynder som forstander på børne- og ungeinstitutionen Fårupgård Ungecenter i Jelling, hvor han bor. Han fortsætter som jobcenterchef indtil udgangen af maj, skriver Vejle Amts Folkeblad. Hans Christian Norlyk kom fra et job som teamchef i jobcentret med ansvar for virksomhedsservice, forsikrede ledige og jobparate kontanthjælpsmodtagere.

TÅRNBY
Farvel til kommunaldirektør-nestor

24. maj holder Tårnby afskedsreception for Klavs Gross, som går på pension til sommer efter 42 års ansættelse i kommunen, heraf de seneste 26 år som kommunaldirektør.

Landets længst siddende kommunaldirektør har bestridt jobbet under tre borgmestre, heraf de 24 år under forhenværende borgmester Henrik Zimino (S).

IKAST-BRANDE
Ikast-Brande finder ny chef internt

Den nye chef for erhverv, bosætning og fritid i Ikast-Brande er fundet internt. Lone Jager Neldeberg har været ansat i kommunen siden 2008 og går fra at være teamleder i erhverv og fritid. 48-årige Lone Jager Neldeberg er uddannet cand.oecon. og har diplomuddannelse i ledelse. I det nye job bliver hun chef for erhverv, fritid, bosætning, grundsalg, HR samt direktions- og byrådsbetjening.

EGEDAL
Egedal henter centerchef i København

1. maj tiltrådte Tina Wils som ny centerchef for Egedals Center for Sundhed og Omsorg.

Foto: Roskilde Kommune

ROSKILDE

Miljøplanlægger skal vikariere for Joy Mogensen under barselsorlov

Tomas Breddam (S) sætter sig i borgmesterstolen, når Roskildes borgmester Joy Mogensen (S) til efteråret går på barselsorlov, ifølge planen efter 2. behandling af budgettet 9. oktober og frem til næste sommer. Tomas Breddam har siddet i byrådet siden valget i 2013 og er formand for Plan- og Teknikudvalget. Han er 48 år gammel, uddannet cand.techn.soc., en teknologisk-samfundsvidenskabelig planlægningsuddannelse på RUC, og arbejder som HR-partner på Aarhus Universitet Campus Risø, det tidligere Danmarks Miljøundersøgelser. Han er født og opvokset i Greve Kommune med en far, som var aktiv kommunalpolitiker for Socialdemokratiet, og sammen med sin

hustru Dorte Wenøe Breddam, som arbejder i Miljøstyrelsen, og parrets tre børn bor han i et større bofællesskab nordøst for Roskilde. Mens han passer borgmesterhvervet, bliver Daniel Prehn (S) formand for Plan- og Teknikudvalget. Tomas Breddam vil i samme periode overlade sin plads i økonomiudvalget til Gitte Kronbak (S). I øvrigt har Joy Mogensens graviditet ført til, at folketingskandidat Simon Simonsen (S) var tæt på at miste sit kandidatur, efter at han offentligt kritiserede den 38-årige borgmesters beslutning om at blive solomor med en anonym donor. Hans kreds har udtrykt mistillid til ham, men har opgivet at nå at finde en anden kandidat før valget.

VEJLE
Eks-borgmester i Give er død

Borgmester fra 1978-1997 i den daværende Give Kommune, Curt Nielsen, døde 4. maj - 12 dage før sin 90 års fødselsdag, fremgår det af et mindeord i Vejle Amts Folkeblad. Hans politiske karriere opstillet på borgerliste strakte sig over 40 år med valg til det daværende Gadbjerg Sogneråd i 1962, Give Byråd fra 1970 og Vejle Amdsråd fra 1998-2002. Han blev også landsformand for sammenlutningen af lokalister.

ESBJERG
Ansætter sin første stadsarkitekt

Som den ottende danske kommune får Esbjerg nu en stadsarkitekt, som skal bidrage med faglig sparring og rådgivning ved både kommunale og private byggeprojekter. Den nuværende kontorchef for kommune- og byplankontoret, Morten Har-

der, der er arkitektuddannet, skal varetage posten mod et løntillæg.

TÅRNBY
Tårnby ansætter ny forvaltningschef

Henriette Krag tiltræder 1. juni som ny forvaltningschef i børne- og kulturforvaltningen i Tårnby 43-årige Henriette Krag kommer fra en stilling som afdelingschef for skoler og uddannelse i Albertslund og har tidligere været konstitueret direktør for børn, sundhed og velfærd samme sted. Hun er uddannet cand.scient.adm. fra RUC og i gang med en master i offentlig ledelse.

HVIDOVRE
Hvidovres borgmester er tilbage

Helle Adelborg (S) vendte 1. maj tilbage på borgmesterkontoret i Hvidovre efter at have været sygemeldt i syv uger. Borgmesteren oplyser på Facebook, at fraværet skyldtes en kræftoperation.

GRIBSKOV
Gribskov henter centerchef i Holbæk

Søren Korsholm bliver ny centerchef på det tekniske område med ansvar for ejendomme og planområdet i Gribskov. Han tiltræder 1. juni og kommer fra en stilling som leder af borger og erhverv i Holbæk Kommune, hvor han blandt andet har arbejdet med udvikling af det samlede tekniske myndighedsområde samt erhvervsudvikling. I Gribskov er det særligt kommunens vækst dagsorden, som kommer under den nye chefs område.

ÆRØ
Nyt partiskift på Ærø halverer S

For anden gang på under en måned mister Socialdemokratiet på Ærø et byrådsmedlem. Borgmester Ole Wej Petersen (S) har nu kun en enkelt partifælle i byrådsgruppen. Seneste farvel kom fra viceborgmester Inga Blom Thomas, som over for Fyns Amts Avis forklarer, at det er gnidningerne i partiet, der har fået hende til at gøre det politiske regnebræt op. Hun er skiftet til lokalisten Ærø Plus, som dermed fordobles. Jens Weiss, der forlod S i begyndelsen af april, er fortsat løsgænger.

ROSKILDE
Roskilde henter direktør i Kalundborg

Den 1. juni starter Mette Heidemann som direktør for social, job og sundhed i Roskilde, oplyser kommunen. Senest kommer Heidemann fra en stilling som direktør for skole, børn og familier i Kalundborg, og hun har tidligere været direktør i Middelfart Kommune og socialchef i Vejle. På cv'et står også uddannelsen cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet og senere en master i systematisk ledelse.

RANDERS
Skoleleder bliver skolechef i Randers

Jesper Kousholt er ny skolechef i Randers. Han får fra 1. juni ansvaret for 19 folkeskoler, specialskoler og Randers Læringscenter. Jesper Kousholt har ni års erfaring som lærer, seks år som viceskoleleder og siden 2016 som skoleleder i Aarhus Kommune. Han har desuden en master i offentlig ledelse.

1,8

millioner bor nu i områder med lægemangel, blandt andet i store byer som København og Esbjerg. 100.000 har ikke nogen praktiserende læge, om et par år vil det gælde 300.000.

Kilde: PLO, Praktiserende Lægers Organisation

BRØNDBY
Kundechef bliver ejendomschef

Brøndby Kommune har ansat Tine Skovgaard Romose som chef for en udvidet ejendomsorganisation. Hun kommer fra en stilling som kundechef i Københavns Kommune med ansvar for drift og vedligeholdelse af ejendomme. Hun har tidligere arbejdet i Gribskov Kommune og i Styrelsen for Slotte og Ejendomme.

SILKEBORG
Børne- og familiechef hentes i Horsens

Jette Stencel bliver Silkeborgs nye børne- og familiechef og afløser dermed Ken Engedal, som går på pension. Jette Stencel kommer fra en stilling som økonomi- og administrationschef i Uddannelse og Arbejdsmarked i Horsens Kommune, hvor hun har været i otte år. Tidligere har hun i fem år været områdechef i Børn og Unge i Aarhus Kommune, og i syv år vicekontorchef i Voksen- og handicapafdelingen i det tidligere Vejle Amt. Jette Stencel er uddannet cand.scient.adm. fra Aalborg Universitet i 1993 og har en master i offentlig ledelse.

ALBERTSLUND
Frederiksberg-chef bliver direktør

Anne-Mette Brandt er ansat som ny direktør for børn, sundhed og velfærd i Albertslund Kommune. Den 1. juni skifter hun stillingen som forvaltningschef for Dagtilbud og Sundhed i Frederiksberg Kommune ud med direktørposten. 50-årige Brandt er cand.scient.pol., har en master i social pædagogik og bliver en del af Albertslunds direktion. Hun efterfølger Kristina Koch Sloth, der 1. februar begyndte som direktør i Lejre Kommune.

EGEDAL
Kommunaldirektør til Egedal fra Furesø

47-årige Christine Brochdorf bliver ny kommunaldirektør i Egedal. Hun kommer fra en tilsvarende stilling i Furesø Kommune, hvor hun har siddet på posten i tre år. Hun afløser Lars Wilms, der går på pension efter ti år på posten. Christine Brochdorf er cand.scient.adm. fra RUC og tiltræder 1. juni. Hun har mere end 15 års erfaring fra topstillinger i blandt andet København og Hvidovre kommuner.

KØBENHAVN
EL-politiker forlader Borgerrepræsentationen

Enhedslistens Ulrik Kohl træder ud af Københavns Borgerrepræsentation på grund af sygdom i nærmeste familie. Kohl er medlem af teknik- og miljøudvalget. 33-årige førstesuppleant Zenia Nørregaard overtager Kohls plads i Borgerrepræsentationen.

HOLBÆK
Eks-radikal er nu socialdemokrat

Jarl Sabroe, som i februar forlod den radikale gruppe i kommunalbestyrelsen i Holbæk, har meldt sig ind i Socialdemokratiet, oplyser han på Facebook. Dermed har Socialdemokratiet i Holbæks kommunalbestyrelse ti medlemmer. Hans begyndelse for at forlade De Radikale var, at der var uenighed om den politiske kurs og flere enkeltsager.

RANDERS
Eks-borgmester forlader byråd

Randers' tidligere borgmester og nuværende 1. viceborgmester Claus Omann Jensen (V) forlader byrådet og sin direktørpost hos Midtjysk Elhandel samt posten som salgs- og marketingsdirektør i forsyningselskabet Verdo for at blive direktør i Færchfonden i Holstebro 1. august. Den stilling kræver politisk neutralitet, og derfor betyder det farvel til et langt politisk liv. Venstres gruppeformand og borgmesterkandidat Christian Brøns overtager de poster, som Omann efterlader sig. Den tomme plads i byrådsgruppen bliver besat af 1. suppleant Jens Peter Hansen.

RINGSTED
Ringsteds teknikkdirektør fratrådt

Ringsted Kommune har indgået en fratrædelsesaftale med direktør Tine Christiansen. - Tine Christiansen har haft ansvaret for vores tekniske område i knap to år, hvor vi har været i gang med en række større projekter. Det vurderes nu, at der er behov for en anden profil til den fremtidige ledelse af det tekniske område, siger borgmester Henrik Hvidesten (V). Kommunaldirektør Jacob Nordby er konstitueret som direktør for de tekniske områder indtil videre.

AARHUS
VisitAarhus får ny direktør

VisitAarhus får ny frontfigur i skikkelse af den 45-årige Pia Lange Christensen, der kommer fra en stilling som chef i Regional Udvikling i Region Midtjylland. Pia Lange Christensen afløser Peer H. Kristensen, der i syv år har været direktør i VisitAarhus. Pia Lange Christensen er tidligere bestyrelsesmedlem i VisitAarhus og har blandt andet haft ansvar for turismen i Region Midtjylland. Hun har en lederuddannelse fra Aarhus Universitet og en bestyrelsesuddannelse fra CBS. Hun er uddannet journalist og har blandt andet arbejdet som redaktionschef i Danmarks Radio og på TV Midtvest.

VESTHIMMERLAND
Ny asylchef i Vesthimmerland

Peter Riis Kristensen er ny asylchef i Vesthimmerlands Kommune, oplyser Danske Kommuner. Han afløser Torben Gregeresen, der er blevet direktør for Børn og Kultur i Morsø Kommune. Peter Riis Kristensen har siden 2012 arbejdet i Vesthimmerlands Kommune i børne- og arbejdsmarkedsforvaltningens stab.

ESBJERG
Ny børnechef fra Assens

Esbjerg Kommune har ansat Mette Lindkær som chef for Børn og Dagtilbud fra 1. juni. Hun kommer fra en stilling som afdelingsleder for PPR og Familieindsatser i Assens Kommune og har før da været dagtilbudschef og daginstitutionsleder i fynske kommuner. Mette Lindkær er uddannet pædagog med videreuddannelse indenfor udvikling og ledelse. Hun afløser Anne Merethe Løvmose, der rejste til et job som børn- og ungechef i Aarhus Kommune.

GULDBORGSUND
To eks-DF'ere skifter til V

Efter tre måneder som løsgængere har de to tidligere DF-byrådsmedlemmer Lis Magnussen og Mette Møller nu meldt sig ind hos Venstre, hvis byrådsgruppe i Guldborgsund dermed er vokset fra tre til fem medlemmer. De to forlod Dansk Folkeparti efter længere tids utilfredshed med topstyring og dårligt samarbejde. Begge blev valgt første gang ved KV13.

Organisationer

FRILUFTSRÅDET
Officer vandt over spejder

Niels-Christian Levin Hansen, indstillet af Danmarks Idrætsforbund, er ny formand for Friluftsrådet. Han fik 79 stemmer mod 40 stemmer til den anden kandidat, Annesofie Bjerre, indstillet af Det Danske Spejderkorps, oplyser rådet. Den nye formand er 55 år og har siden 2006 siddet i bestyrelsen for Danmarks Idrætsforbund, hvor han har været ansvarlig for DIF's natur- og miljøpolitik. Han overtager formandsposten efter Lars Mortensen.

DANSKE ÆLDRE RÅD
Ny formand efter trusselssag

Mogens Rasmussen, der siden 2010 har været medlem af Middelfart Ældreråd og næstformand i Danske Ældreråd de seneste to år, er valgt som ny formand for landsorganisationen Danske Ældreråd. Han afløser Erik Stagsted, der valgte at trække sig i februar efter gentagne voldstrusler.

RED BARNET
Schmidt-Nielsen bliver ny chef

Efter mere end ti år i politik for Enhedslisten bliver partiets tidligere politiske ordfører Johanne Schmidt-Nielsen ny generalsekretær for Red Barnet. Organisationen fyrede i december Jonas Keiding Lindholm fra jobbet, fordi han ifølge organisationen 'skabte et hårdt arbejdsmiljø'.

SF UNGDOM
Ny landsformand i SFU

SF Ungdom har valgt Sofie Lippert Troelsen som ny landsforkvinde for ungdomsorganisationen, oplyser Altinget. Hun afløser Jacob Klivager Vestergaard. Som følge af valget er hun flyttet fra Aarhus til Brønshøj for at arbejde med ungdomspolitik på fuld tid. Til daglig studerer Sofie Lippert Troelsen matematik og samfunds-fag på Aarhus Universitet.

DANSKE MUSIK- OG KULTURSKOLER
Første formand på plads

Den nye forening Danske Musik- og Kulturskoler har nu etableret sig med endelig bestyrelse og formand. Formand blev Thomas Winther,

Musikskoleleder i Køge og leder af MGK Sjælland. Danske Musik- og Kulturskoler blev stiftet sidste år og har siden november fungeret med en midlertidig bestyrelse. Foreningen benytter forkortelsen DMK.

Ridder af Dannebrog

Følgende er af dronningen tildelt ridderkorset af Dannebrogssordenen: Henrik Rasmussen (K), borgmester i Vallensbæk Grethe Hestbech (SF), byrådsmedlem i Struer

Finn Lykkeskov (S), byrådsmedlem i Haderslev Thies Mathiasen (DF), byrådsmedlem i Haderslev Lone Ravn (S), byrådsmedlem i Haderslev Jette Andersen (S), byrådsmedlem i Greve Kai Nielsen (V), byrådsmedlem i Greve Lars Prier (DF), byrådsmedlem og 1. viceborgmester i Høje-Taastrup Viggo Vangsgaard (S), byrådsmedlem og 1. viceborgmester i Morsø Ango Winther (S), byrådsmedlem i Aarhus Morten Weiss-Pedersen (K), byrådsmedlem i Middelfart

Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

Brug proceskonsulenter med topledereerfaring. Den erfaring har vi!
Tlf. 7022 0272
www.hcvestergaard.dk

Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i *virkeligheden* arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Af Suzanne Moll. Molløs

Selv på hovedstadens mest befærdede shoppetrøg truer butiksdøden. Der skal noget ekstra til at lokke den moderne forbruger ind til varerne, skriver Suzanne Moll.

Foto Torben Klint, Ritzau Scanpix

Gamle dyder ind i kampen mod butiksdød

Gennem de seneste måneder har jeg jævnligt besøgt et af de store indkøbsstrøg i København. Købmagergade går vinkelret på Strøget og har altid bugnet af butikker; mest store tøjbutikker, de såkaldte flagship stores, der hver for sig har en stil man kan købe sig ind på, et såkaldt Unique Selling Point (USP). Så når man ikke helt har råd til de internationale mærkevarer som Gucci, Hermès og Louis Vuitton, kan man gå i Købmagergade og købe noget, der er smart og lettere kan forenes med pengepungens muligheder.

Men der er godt nok langt mellem de store indbydende butikker i disse dage. Den tomhed, man tit kan føle i en middelstor provinsby, har nu indfundet sig på et af de vigtigste butiksstrøg i København.

Triste historier om butiksdød har man hørt før, men når det er synligt i landets hovedstad, hvor vi alle med større eller mindre begejstring færdes fra tid til anden, må noget være helt galt. Kombinationen af store huslejer og en eksplosivt stigende online-handel betyder, at mange handelsstrøg for alvor er gået ind i en dødsspiral. Butiksdød smitter, for hvem har egentlig lyst til at lægge en butik op ad en endnu større men tom butik?

Fristende sofashopping

Modellen synes at være, at vi forbrugere tjekker varerne ud i butikkerne, hvor vi kan røre og prøve, og så går vi hjem og bestiller på nettet. Alternativt kan vi helt blive hjemme,

Kombinationen af store huslejer og en eksplosivt stigende online-handel betyder, at mange handelsstrøg for alvor er gået ind i en dødsspiral.

bestille en masse i flere størrelser og farver for så at returnere det, vi ikke gider have alligevel. En udvikling, der er meget svær at vende. Men lige som med gyngerne og karusellerne gentænker de vakse forretningsmodellen og bygger gode online universer til kunderne. Det har givet en opblomstring for onlinehandel, hvor relationen til kunden bliver udbygget og forstærket med chatmuligheder og noget, der minder om personlig service. Resultatet for mig er, at jeg det seneste år har købt både stort som i have-møbler og hængelamper og småt som i hår-

shampoo og hundemad på nettet. Prisforskellen er der egentlig ikke fra den fysiske butik, men det er behageligt og meget fristende at sidde i sofaen, almindens man fylder den virtuelle indkøbskurv.

Lige om lidt rykker det store Amazon-monster ind i Danmark, og så går en helt anden fest i gang. Amazon har dygtigt og skånselsløst udnyttet mulighederne for online handel. I dag er det umuligt for en virksomhed ikke at være til stede, for virksomhedens produkter bliver solgt der alligevel. Så hellere selv tilbyde dem til kunderne er ræsonneret. Hvis man er specielt uheldig og som virksomhed prøver at ignorere Amazon, kan det gå som for Nike, der ikke ønskede at være at finde på Amazon. Resultatet blev, at andre firmaer solgte Nike-produkter på Amazon, og så måtte man bide i det sure æble. Amazon er i dag Nikes største salgspunkt.

Det lille værdifulde ekstra

I løbet af de seneste par år er dagligvarehandelen også eksploderet. Mad er blevet noget, vi bestiller på nettet, og den færdige madkasse med go-to retter kan redde familieidyllen fra kaos i ulvetimen. På min stille villavej futter Nemlig.com, GLS, Volt og andre rundt i konstant rutefart. Så hvis man har penge til overs til en lille hurtig investering, tænker jeg, at man skal købe aktier i disse transportfirmaer. Det går kun én vej.

Derfor skal de fysiske butikker, der bliver tilbage, anstrenge sig for at tiltrække kunder med service og det lidt udefinerlige 'ekstra'.

Det være sig på Strøget i København eller gågaden i Skælskør.

Og her kommer så den gode nyhed, som jeg ser den:

Den fysiske butik kan måske forlænge sin levetid med servicebevidste ansatte, der gider svare på kundens spørgsmål og har mere på hylderne end ren ekspedition. Det lille ekstra drys faglig stolthed, der gør kunden tryk. Hvis man kan tilbyde det lille ekstra, tror jeg på, at detailhandlen om ikke andet kan købe sig lidt mere tid.

Flere som Flemming

Tag nu for eksempel min lokale Irma-mand. Han er ikke helt ung længere, men hans attitude af diskret venlighed har i flere år trukket mig ind i butikken gang på gang, til trods for at det er lettere at købe ind på nettet og billigere at gå i de andre supermarkeder i mit nabolag.

Flemming på 75 år er for mig og mange andre min lokale Irmas USP. Unique Selling Point. Så populær er han, at han fornylig fik tildelt titlen som 'Danmarks sødeste kassedame'. For han er ikke en spradebasse, der lefler for kunderne. Han er på kundens side, når han sirligt folder kassebonen sammen og indkøbspøsen ud. Han taler ikke for meget, bare lige tilpas til, at man føler sig velkommen. Og ikke mindst kender han sin butik og varerne i den.

Måske er en del af løsningen på detailhandlens problemer, at der skal ansættes flere af Flemmings slags.